

A BEVÁNDORLÓ

MEGJELEN MINDEN KEDDEN ES PÉNTEKEN.

Szerkeszti: SINGER MIHÁLY.

MAI SZAMUNK 5 CENT.

VI. Évfolyam. 89. szám.

NEW YORK, N. Y., PASSAIC, N. J., PITTSBURG, Pa., CHICAGO, Ill., PÉNTEK, 1909. NOVEMBER 5-ÉN.

VI. Year. No. 89.

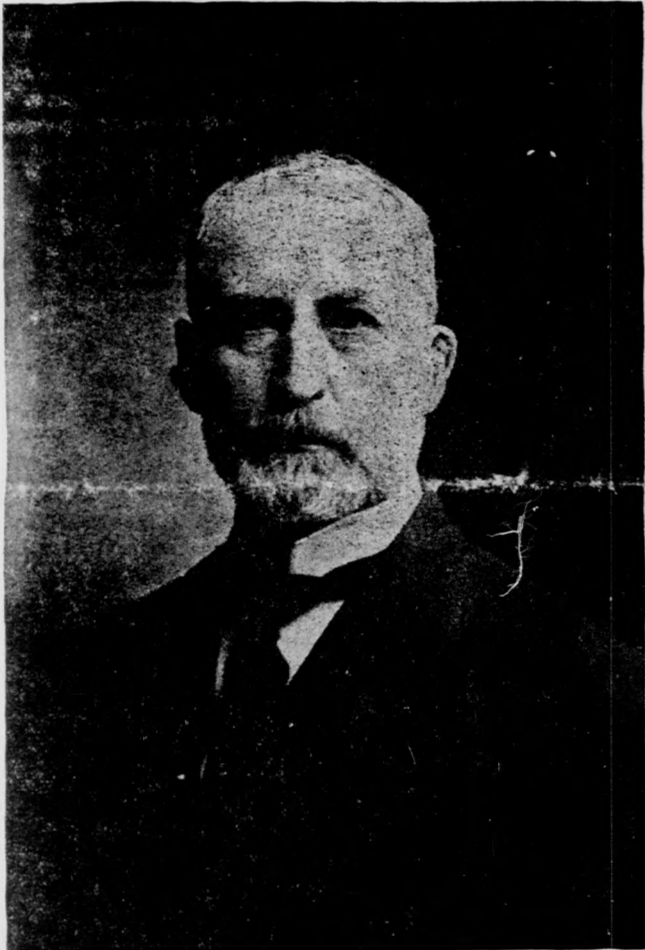
NEW YORKI VÁLASZTÁSOK

GAYNOR BIRÓ NAGY SZÓTÖBBSÉGGEL POLGÁRMESTER.

A keddi városi választások alkalmával New York választópolgársága alaposan meghazudtolta azokat, akik azt tételizték fel róla, hogy a piszkolódás, a rágalom, a ferdítés fegyverével meg lehet őt győzni.

A rágalomnak egész arzenálját, a piszoknak valóságos ozeánját zudították az ellenpártok Gaynor J. Vilmos bírora, aki közel negyven esztendőt töltött a köz-

vet városában mindig bebizonyítani igyekezett, bebizonyítani fogja azt, hogy a demokrata párt New York városában az egyéni szabadságnak őre és halál ellenlétsége a képmutatásnak és mindazon törekvéseknek, melyek az egyéni jogok esorbitására, a magánéletnek erőszakos módon való irányítására irányulnak. Gaynor bíró, még mielőtt polgármester lett volna, elszánt és eredményekkel működő

WILLIAM J. GAYNOR.

élet perondján s ezen negyven év folyamán moosoktalan jellemű, igazságos, bátor, szabadelvű és szabadságszerető férfinak bizonyult. Mindenki ezt nemcsak hirdette Gaynor bíróról, hanem hitte is. Alig fogadta el azonban a jelöltséget a polgármesteri állásra, amikor ellenfelei, félretekve még az okosság paranesolta tartózkodást is, letépni akarták vállairól a katói tógát, belefullasztani akarták őt a rágalomnak, a piszoknak moosarába.

Nem sikerült. New York népe megmutatta kedden, hogy igenis tud józanul gondolkodni, hogy a buzát a polyvától megkülönböztetni képes. A közfelháborodás temetőjébe vitte legszemérmelenebb megrágalmazóját: Hearst Randolph Vilmost és a feledékenység tengerébe dobta a republikánus jelöltet, Bannard urat, akit az ismeretlenség homályából hoztak a felszínre néhány röpke pillanatra republikánusok, hogy most ismét vizsgálják abba.

Mégis, a demokrata párt győzelme csak félgőzelem volt, amennyiben a republikánusok és Hearstisták a többi jelöltekre nézve egyesültek s így kibuktatták a demokrata jelölteket.

De ennek a félgőzelemnek is igaz szívvel örülhet New York városának minden becsületesen gondolkodó polgára. Mert Gaynor bíró utján a demokrata párt újból be fogja bizonyítani azt, amit New

apostola volt az egyéni szabadságnak. Most, hogy ezen hatalmas kozmopolita város élére állt, most csak annál éberebben fog őrködni afelett, hogy azon a szabadságon esorba ne essék. Az ő kormányzása feltétlenül sok új embert fog a demokrata táborba vonzani és meg fogja tisztítani a demokrata elveket, amelyeket egynehány piszkoskezü politikus be-mooskolt.

Igy hát minden demokrata büszke megelégedéssel tekinthet vissza a keddi napra, büszke önérettel utalhat a jövőre, mely bizonyítékát fogja adni annak, hogy Gaynor bíró többet fog megvalósítani, mint amennyit ígért.

Reánk magyarokra nézve is öröndetes jelenséggel járt a most lefolyt választás. A magyarok nagyobb politikai érdeklődést tanusítottak, mint valaha. Reméljük, hogy ez az érdeklődés a jövőben csak fokozódni fog. S habár a saját pártállásunknál fogva szivesebben látjuk szavazóképes honfitársainkat a demokrata pártban, mégis a földolog, hogy honfitársaink érdeklődjenek az amerikai közélet minden fázisa iránt. Akár republikánusok, akár demokraták a magyarok, adják jelét annak, hogy ez országban, ahol boldogulásukat keresik, nem térnek ki a leg-szentebb kötelességek, a polgári kötelességek teljesítése elől.

Singer Mihály.

A shepptoni fiók.

A Verhovay-Egylet belügyeihez.

Vettük a következő levelet: Shepton, Pa. November hó 2, 1909. Kérjük a szerkesztő urat a következő határozatok szives lekölésére:

A Verhovay Betegségölző Egylet shepptoni fiókjának október hó 31-én tartott rendkívüli gyűlésén hozott határozata: Minthogy a főtisztikar felhívást intézett az összes fiókokhoz a rendkívüli gyűlés megtartása végett, a 3-ik fiók igenis szükségesnek tartja és követeli a legközelebbi időn belül és pedig Hazletonban, az egylet székhelyén. 2-szor: A shepptoni 3-ik fiók bizalmat szavazott Deák Vladimír főtiktár urnak és követeli, hogy állását megtartsa a jövő nagygyűlésig, semmiféle könyvet, vagy hivatalos irományt ki ne szolgáltatasson, míg a fiókok által tartandó nagygyűlés nem határoz. 3-szor: A shepptoni 3-ik fiók a főtisztikar eljárását a legnagyobb megbotrányozással elítéli, mert a Verhovay-Egylet nem arra való, hogy a főtisztikar önhatalmulag kormányozzon és az alapszabályokat tetszése szerint átalakítsa, hanem úgy hajtsa azokat végre, amint a pittsburgi nagygyűlés jóváhagyta. 4-szer: A 3-ik fiók az egyleti határozatokat három lapban kívánja közzétéetni, úgy-mint a Bevándorlóban, a Szabadságban és az Amerikai Magyar Népszavában.

Együttal felkérünk minden fiókot, hogy a megártandó nagygyűlésen legyenek egymás iránt testvéri szeretettel és teremtsék meg egyletünkben a békét, hogy bátran mondhatassuk, hogy a Verhovay-Egyletben helyreállott az egyetértés. Maradtunk hazafias tisztelettel a rendkívüli gyűlés megbízásából a harmadik fiók összes tisztviselői.

Rudolf gyilkosa.

Vecsera báró meghalt Denverben.

Rudolf trónörökös drámájának egyik szomorú hősét állították most, husz évvel a dráma megtörténte után a világ színpada elé a — halál.

Amint husz év előtt jelentették, Rudolf trónörökösnek viszonya volt a Vecsera báróval, akit emiatt ölte volna meg őt Vecsera Lajos báró a meyerlingi vadász-kastélyban.

Rudolf meggyilkolása után a báró el-tűnt Ausztriából, de az osztrák kormány szemmelkísérte őt. Most Grivicie lova-gok, aki tudvalevőleg ez idő szerint a Colorado állambeli Denverben konzulokodik, Hengelmüller washingtoni osztrák nagykövét arról értesítette, hogy Vecsera Denverben, ahol álnév alatt élt, meghalt s hogy hullájának kézrekerítésére tegye meg a szükséges lépéseket.

Grivicie konzul azonnal eljárt Speer denveri polgármesternél, aki megígérte, hogy segítségére lesz a meyerlingi regényhős személyazonosságának megállapításában.

Szebenyei és Pásztor.

A magyarság szives figyelmébe.

Egyre érkeznek hozzánk levelek, hogy Szebenyei András és Pásztor Béla a Bevándorló számára felvesznek előfizetési és egyéb díjakat s különben is lapunk nevében visszaéléseket követnek el.

Újból felhívjuk a magyarság figyelmét arra, hogy Szebenyei András és Pásztor Béla lapunkkal semminemű összeköttetésben nincsenek s ha bármily ürügy alatt pénzt akarnának felvenni, adják őket át a legközelebbi rendőrnek.

A Bevándorló kiadóhivatala.

FALAKON KIVÜL

A MAGYAR POLITIKAI ÉLET AMERIKAI TÜKRE.

Szólás-mondás: kutyafuttában, sürgönystilusban:

Bécs: Összes magyar miniszterek fel-citálva. Előbb Andrassy Gyula, azután Wekerle Sándor, azután „koronatanács” az összes magyar miniszterekkel, császárnál.

Bécs: Lueger polgármester tökrészeg. Lueger huszonkilenc keresztény-szocia-lista népgyűlést tart. Magyarországot szidják. Kossuth Lajost lesvihákozzák. Trónörökösnek üdvözlő-táviratokat. Trónörökös válaszol: „Lélekben önökkel!” Franz de Ferde-nándika.

Budapest: Nyakig „gutgesinnt”-páczban. Magyar sajtó királyhűségétl eső-pög. Kurucok esernyőt bontottak. El-jen: „koronatanács”!

Budapest: Ducezi gróf „eseveg” a Házban. (Országgyűlési tudósítás.)

Budapest: Ducezi gróf még mindig „eseveg” a Házban, de nem a Házban, hanem csak az esz alatt.

Budapest: „Eresz alatt fészkel a Ducezi!”

Budapest: Ducezi gróf még mindig „eseveg” esz alatt, azaz malom alatt, azaz a képviselőház folyosóján!

Budapest: Ducezi gróf ezt esevegte esz alatt: „Császárnak smarn választó-jog”!

Budapest: Ducezi gróf ezt esevegte esz alatt: „Nekem is smarn választói jog”!

Budapest: Ducezi gróf ezt „esevegte” esz alatt: „Császárnak smarn önálló bank”!

Budapest: Ducezi gróf ezt „esevegte” esz alatt: „Nekem is smarn önálló bank”!

Budapest: Ducezi gróf ezt „esevegte” esz alatt: „Császár engem akar”!

Budapest: Ducezi gróf ezt „esevegte” esz alatt: „En is, engem akarom”!

Budapest: Ducezi gróf ezt „esevegte” esz alatt: „Császár függetlenségi pártot horogra”!

Budapest: Ducezi gróf ezt „esevegte” esz alatt: „En is függetlenségi pártot horogra”!

Budapest: Ducezi gróf bele-vörösödött, bele-fehéredett, bele-zöldült „esevegés-be” esz alatt. Ducezi gróf erre ezt ese-vegte: „Ime, vivmányt hoztam”!

Budapest: Ducezi gróf ezt „esevegte” esz alatt: „Ime, vivmányt hoztam”! Oriási! Oriási!... Vakulj magyar! Az apátok istenit! Az édes papátok istenit! Sőt az én édesapám istenit! Tülem-tüled-tüle!

Ducezi gróf örjöngeni kezdett. Eresz alatt örjöngeni kezdett. Ház örjöngeni kezdett! Blériot örjöngeni kezdett. A Kárpátok örjöngeni kezdtek. Megbolondultak örjöntől. Egy bolond jezsuita elordítá: Vivmány, vivmány! Piros-fehé-zöld! A Du... A Du... az oh, a Du... sőt az oh... oh, a Du-du-Ducezi gróf meg-hozta a piros-fehér-zöldet!” A jezsuitát megütötte a guta. A jezsuitát Ducezi gróf hoz üttötte a guta. Ducezi gróf erre sárga, majd fekete lett. Ducezi gróf ekkor ezt „esevegte”: Hála a papnak, ismét szin-nemnél vagyok, sőt kint vagyok a vizből!

Bécs: Ducezi gróf kocsija féltiz óra tájban hajt ki a Magyar Házból. A tiz órára kitűzött királyi kihallgatásra megy Ducezi gróf. Zárt hintóban ül, amely gyors iramban vágat a Burg irányába. (Ducezi gróf hivatalos lapja.)

Budapest: „Zárt hintóban ül, amely gyors iramban vágat a Burg irányába!” — Ez nyilalott át a hazán, emez óriási hír!

Nem, nem! Ez nem tréfa! Ez a vadul reszkető ököl durva torzvonása csupán,

az igazság fakó arezán, a száj szögletében esufolódó gunyos, gyilkos ránczról. Oklünkben a rajz-ón, ne kívánjátok hát, hogy azt a Ducezi gróft aranyba-biborba-hajnalba, illuzióba pingáljuk. Igy, oda-veve, fekete szénnel, durván, rikitóan, így igazak e hírek, a maguk lényegbeli és rut valóságában!

A hírek mind róla szólnak, e Ducezi grófról! Uni szónó! Egyhangban! Arról, hogy mint kínálkozik egy kis nemzeti színű rongyért és hogy mennyire szereti őt a császár!

Arról, hogy „gyors iramban, zárt hintóban vágat a Burg irányában”. Ezt az ő hivatalos lapja komolyan írta. Nem volt akkor a magyar hazában nevezetesebb hír! Minden eltörpült az ő kocsijának gyors iramban való vágatása mellett.

ÉS MINDENNÉL ÉKESSZÓLÓBAN MAGYARAZTA E HIRHEROLD, HOGY: ECCE HOMO! IME, AZ EMBER! AZ EMBER, UGY, AMINT VAN! AZ EMBER, AKI NEM KRISZTUS! NEM MAGYAR KRISZTUS, HANEM OSZTRAK LAKAJ, SEMMI MÁS! Aki-nek nem kell önálló bank, akinek nem kellene népjogok, nem kell semmi, csak egy kis léprevaló nemzetiszínű katonarongy, amelylyel dölyfös önbizva szembe-széllyon népe, nemzete lobogó életárgyával, elaltassa azokat.

Nem törődtek a magyar hazában azzal sem, hogy tételes törvények ellenére, idegen, sőt ellenséges országba ezitálták nemzetük felelős minisztereit és ott kész-tették őket a magyar nemzet sorsa felett dönteni?

Aki az Andrassy-Wekerle lapjait olvassa — szóval a magyar lapok háromnegyed részét, — az elhiszi, hogy Magyarország már erre is közböbös lett.

De nem oda Buda! Annnyira nem oda Buda, hogy még ebből ezifra dolgok keletkeznek! Ezifra meglepetések korszaka következik, amely le fogja dönteni a hamis bálványokat, le fog dönteni minden bálványt és egy bálványt fog csak az oltáron megtérni: a magyar nemzet jogait!

Meglepetések korszaka az is meg fogja mutatni, hogy minden igazság csak annyit ér, amilyen igazság. Ma Magyarországon a sajtó háromnegyedénny megfi-zetett része dudál a nemzeti akarat ellen és még is azt kiabálják: a sajtó a közvélemény! Hát ennek a frázisnak is vége leszen. Ez a frázis is módosulni fog. Mert a nemzet a közvélemény és a nemzet el fogja söpörni a bércezeket bérli-vel egyetemben. Hiszen muzeumban kell mutogatni azt a magyar parasztot, aki Andrassy Gyulára fog szavazni, a függetlenségi párt ellen.

Ducezi gróf csak kocsikázzon, csak töltse meg az echós szekerét jezsuitákkal; ime, Iglón, kirugta a néppártot a közvélemény és pedig a közvélemény élén két katolikus főpap tiltakozott az Andrassy jezsuitái ellen. Iglón egyhangulag választották függetlenségi képviselőt és a közel multban még 20 helyen mindenütt egyhangulag... Andrassy pedig „zárt kocsiban iramodik a Burg irányában”...

Addig kunyeráltak, amíg Justh Gyula elnapoltatta a képviselőházat, de a magyar országgyűlés elnökéhez méltó önére-zetes hangon dörögte oda annak a bizonyos Burgnak a memontot: Vigyázzatok, sáfárkodók, mert a népképviselőt ám el-hallgat, de éberén figyeli tetteiteket — a leányzó elalszik, de nem hal meg és ha talpraszólik, akkor véteket van!

Árböcz.

NEMETH JANOS

V. CSASZARI ES KIRALYI KONZULI ÜGYVIVŐ, A LEGRÖGIBB ES LEGMEGBIZHATÓBB PÉNKÖLDŐ ES HAJÓJEGY-ELARUSÍTÓ BANKAR AMERIKABAN, A HONFITARSOK MINDEN NÉVEN NEVEZENDŐ ÜGYEIBEN LELKIISMERETESN JAR EL ES EZERT MINDENKÉNT TELJES BIZALOMMAL CSAK HOZZA FORDULJON. ARJEGY-ELARUSITÓ, BORITÁKOKERT, ÉRT. VALAMINT MINDEN FELVILÁGOS ITÁSBERT IRJON E CZIMEN.

JOHN NEMETH, BANKER, 457 Washington St., New York, N. Y.

MAGYAROK AMERIKÁBAN.

A VERHOVAY BETEGSEGÉLYZŐ EGYLET ÉS AZ ÖNKÉNT LEMONDOTT FŐTITKÁR. Lapunk előző számára megküldve érkezett a következő levél:

Tisztelettel kérem, legyen szives b. lapjában e közleményemre érdeklődő tekintettel helyt adni. A Verhovay-Egylet tagjaihoz. Igen tisztelt tagtársak!

A főtitkár öt tagja egy közleményt adott le a „Szabadság” című lapban, amelyben a többiek között az áll, hogy én kétszínű vagyok, s az egylet érdekét nem viselem a szívemen.

A főtitkárnak az az öt tagja jól tudja azt, hogy a mi egyletünknek akkor, mikor én a főtitkári állást elfoglaltam, 28 főnk volt, 900 taggal. És az én kezelem alatt ennek az egyletnek a tagjai 8000-re emelkedtek 145 főnkben. Megengedem, hogy nem viselem szívemen az egylet érdekét, de amit itt mondok, az igaz.

1908-ban 385 dollárt utaztam el a saját pénzből. Igaz, hogy akkor pár hét alatt 15 fiókot alapítottam. A főtitkárától kértem, hogy a költségeimet fizetné meg, — nem tették, s így ezt a pénzt a gyermekeim szájából loptam el, amelyet, hogy éjszakai munkára, a munkára. Ezt se panasztam el eddig, mivel én előttem az állt, hogy a mi egyletünk legyen a leghatalmasabb.

Az 1907-iki konvenczió előtt hat hónapig odahagytam a munkám, s ezért a konvenczió kétszáz dollár tiszteletdíjat szavazott meg nekem. Az idei konvenczió 100 dollár tiszteletdíjat adott, s felemelte a fizetésem 200 dollárral.

Azt hiszi Kövér Sándor, hogy a delegátusok tán azért szavaztak meg nekem tiszteletdíjat, mert arra nem szolgáltam rá? vagy tán azért, hogy az egylet érdeke ellen dolgozzam?

A pittsburgi konvenczió elismerte az én munkásságom. Egyhangúan, egyakarattal, korteskedés nélkül lettem az egyletnek főtitkára. Engem a becsületes munkám választott meg főtitkárul, de nem az az aljas korteskedés, ami, ime, egész alapjában megrázza az egyletet. Ha jól tudom, önként korteskedtek. Vagy nem!

En beadtam a lemondásom, mert én ha dolgozom, ha becsületes munkát végezek, nem török a tagtársaim és magam felett császi hatalmat, meg kancsukát, hogy az az egyletünkbe évtizedeken keresztül fizető tagokat kizavargják.

Ön és társai — Kövér ur — a meghamisított alapszabályok értelmében jártak el. Amit főztek, egyik meg.

En inkább a gyermekeim szájából veszem ki a kenyeret, semhogy az önként kivánságát teljesítem. En meghamisított alapszabályokat nem engedek alkalmazni a tagtársaimra.

Megmondottam önöknek a gyűlésen, hogy az alapszabályokat ne bántásák. Azzal felelt Springer Samuel föllenör, „ha az alapszabályt készítő bizottság nem teszi be, hogy a főtitkár fejelemmel joggal bír, ugy nem lesz tekintélye és hatalma.” Ha tehát attól se riadtak vissza, hogy az alapszabályokat meghamisítva szerezzék meg a hatalmat, ugy csak kormányozzák nélkül az egyletet, én hamisító nem voltam, s nem leszek.

Azt mondják önök, hogy azért nem kell a rendkívüli nagygyűlés, mert pénzbe kerül. Hátha olyan nagyon spórolnak, ugy miért dobták ki azt az ötezer dollárt, amibe a pittsburgi konvenczió került. Mert ha a szabályokat meghamisították, amelyeket a konvenczió alkotott, akkor önök a felelősek azért, hogy ezt az ötezer dollárt kidobtuk. Kidobtuk ezt a pénzt, mert az ötezer dollárba kerülő konvenczió alkotott szabályok megvannak hamisítva.

A konvenczió nem hatalmazta fel önököt arra se, hogy a hivatalos lapnak szerződést adjanak. Melyik lap követelt még itt Amerikában, magyar egylettől szerződést a kalauzra? Egyik se. Alló félnapig veszekedtek velem, hogy a Rudnyánszky Gyula által benyújtott szerződést nem akartam aláírni. Rákényszerítették, hogy tegyem meg, s mikor ezt a jegyzőkönyvbe be akartam írni, az elnök megtiltotta.

Az egyleti ügyvédünket, aki a mai napig még egyetlen perünket sem vesztette el, kidobták. Johnstown-i ügyvéd kellett Kövér Sándornak.

Nap-nap mellett kaptam a leveleket a fióktól, amelyben arra kérték Kövér Sándort, hogy mondjon le. Nem mertem ezeket a leveleket még mutatni se, mert hát akkor Kövér ur a fiókokat egymásután felfüggesztette és törölte volna.

És mert nem akartam azt a sok erőszakot és törvénytelen ségét végrehajtani, a mit rajtam követeltek, inkább lemondot-

tam az állásomról. Lemondottam, pedig azt se tudom, hogy télvíz idején merre mennek a gyermekeimmel. Lemondottam, mert láttam, hogy ha ez így tart, akkor, ha le nem mondok se lehetek én főtitkár, mert hiszen ha tagok nincsenek, azaz, ha azok elmennek, kiknek legyen én a titkára?

Eppen a 12-ik órában mondtam le, s kérlek is benneteket, tagtársaim, hogy egy percig se habozzatok, de mentsetek meg az egyletet. Siessetek, amíg nem késő. Fogadjátok el az Anyaegylet, a 38-ik és a 83-ik fiók együttes felhívását, s tartásotok a rendkívüli gyűlést New Yorkban.

Ott legyen a konvenczió, ahol nem segít korteskedni a sógorúság, no meg a komaság. Számoltassátok le, tagtársaim, a főtitkár a Ti keservesen szerzett garasaitokról.

Segítsetek, amíg nem késő. En már azt is bánom, hogy hamarabb be nem adtam a lemondásomat, mert amíg Kövér Sándor azt kürtölte, hogy szent a békeség, addig én nap-nap mellett azt láttam, hogy pusztulunk, veszünk.

Azt mondotta Kövér Sándor, hogy itt csak egy fiók háborog, pedig dehogyan. Nap-nap mellett rosszabb a helyzet. Egyik fiók a másik után hágyt itt bennünket. Széthull az egylet ha nem segítetek rajta, mert a 35-ik, 44-ik, 50-ik, 55-ik fiók már csak egy hajszálon függ az egyletben, a 62-ik fiók is éppen ugy. A 65-ik fiók feloszlásnak indult, a 66-ik fiók már nines, sőt a 67-ik is utána megy ma holnap. A 69-ik fiókból egyszerre kimaradt valami 50 tag. A 72-ik fiók is feloszlott, míg a 75-ik fiók egészen tönkrement, valamint a 79-ik fiók is oszlóban van. A 96-ik fiókból kimaradt egyszerre husz tag. A 101-ik fiók is bejelentette már, hogy kilépnek. A 19-ik fiók a konvenczió óta már feloszlott, esután a legnagyobb erőfeszítéssel lehetett egypár embert rábírni, hogy újból megalakultak.

Igy néz ki a mai napon a békeség, a melyet az elnök ur hirdet.

Ebből csak láthatjátok, kedves tagtársaim, hogy az örvény szélén állunk, s minden percért kár, amit elmulasztotok. Ha tehát azt akarjátok, hogy az egyletet megmentsük, ugy egy pillanattal se habozzatok, de választátok meg a delegátust és jelentsetek be annak nevét a new yorki fiók titkárnál.

A jó Istenre kérlek mindannyiőtokat, ne hagyjátok elveszni ezt a szép egyletet, amelyért velem együtt oly sokat dolgoztatok, de jőjjetek össze gyűlésre és választatok meg magatoknak olyan tisztikárt, mint amilyen a legnagyobb magyar egylet megilleti. En emelt fölök éleket, hogy becsületesen leszámojak azzal, amit rám bízotok, jőjjön hát a többi főtitkár is, és számoljon le egy, mint én.

Ha ezt megteszitek, ugy egész biztosan elmondhatjuk, hogy ez az egylet nem volt, — hanem lesz.

Ha azonban csak egy percig is haboztok eszelekedni, ugy bekövetkezik az, amit az egyletünk ellen terveztek. Akkor a Verhovay-Egylet szétvert tagjait majd összeszedi az az utazó szervező, amelyiket most keres a református szövetség. Ne feledjétek, hogy a ref. szövetség elnöke Kövér Sándor.

Ebbedjétek, Verhovay-Egylet tagjai s ne engedjétek, hogy a leghatalmasabb magyar egyletet megbuktassák, de emeljétek fel szavotokat s azzal együtt az egyletnek 24 esztendő, büszke lobogóját abból a sárból, amelybe azt beletaposta ez az alapszabályhamisító főtitkár.

Az Isten mindig az igazakkal van. Igy hát velünk az Isten.

Magamat a Verhovay Bs. Egylet összes tagjainak jóakarátába ajánlom magam, tagtársi tisztelettel

Deák Vladimir.

ZERKOWITZ — KIVÁNDORLÁSI FELÜGYELŐ. Zerkowitz Emil kereskedelmi tanácsos, aki a new yorki magyarság életében jelentékeny szerepet vitt, s aki most érkezik vissza a körünkre, nem sokára állandó tartózkodásra visszamegy Magyarországra. Ugyanis a belügyminiszter Zerkowitz Emil kereskedelmi tanácsost kivándorlási felügyelővé nevezte ki. Zerkowitz Emil neve nem ismeretlen a hazai közgazdasági élet terén sem. Két évtizeden át egyik legtehetősebb munkása volt a hazai közgazdasági mozgalmaknak és mind a kereskedők és kereskedelmi alkalmazottak szervezkedésének egyik legkitartóbb előharcosa, igen sok közhasznú mozgalomnak kezdeményezője és vezetője volt. A kivándorlási ügynek egyik legalaposabb ismerője, még pedig ugy ami a hazai, mint ami az amerikai viszonyokat is illeti. A kereskedelmi miniszter meg-

bízásból mintegy öt évet töltött az Egyesült Államokban, előbb mint muzeumi levezető, majd két év óta mint kirendelt kereskedelmi tanácsos. Ez idő alatt alaposan megismerhette és megismerte az itteni magyarok viszonyait, de behatóan tanulmányozta a kivándorlási és visszavándorlási forgalom lebonyolítását is, nemcsak az amerikai és európai kikötőkben, hanem utközben is, amennyiben aránylag rövid idő alatt tízenötzör tette meg már az utat az oceánuson Európá és Amerika között. Uj hivatását amerikai megbízásának befejeztével Magyarországra fogja betölteni.

A BEVÁNDORLÁS MAGYARORSZÁGBÓL. A lefolyt héten már megint valamivel többen érkeztek ide hazulról, s a mint bennünket értesítettek, a jövő héten sokkal erősebb lesz a bevándorlás Magyarországból, különösen a horvátok érkeznek nagyobb tömegekben. A lefolyt héten 155 magyar, 345 tót, 109 sváb, 221 horvát, 68 román, összesen 898 ember érkezett Magyarországból a new yorki kikötőbe.

A bevándoroltak közül New York államban maradt 14 magyar, 40 tót, 11 sváb, 12 horvát. Pennsylvaniába ment 14 magyar, 55 tót, 17 sváb, 5 horvát és 2 román. Ohio államba utazott 25 magyar, 23 tót, 21 sváb, 3 horvát és 16 román. New Jersey államba ment 8 magyar, 43 tót, 8 sváb, 29 horvát, 7 román. Connecticut államba utazott 3 magyar, 12 tót, 4 sváb, 6 horvát. West Virginiába ment 17 magyar, 28 horvát, 2 román. Missouri államba ment 6 magyar, 22 tót, 16 sváb és 12 horvát. Michiganbe utazott 20 magyar, 32 tót, 33 horvát és 7 román. Delawareba 2 magyar és egy horvát ment. Illinois államba utazott 16 magyar, 47 tót, 2 sváb, 28 horvát és 11 román. Indianába ment 33 magyar, 36 tót, 11 sváb, 28 horvát és 23 román. Wisconsinba utazott 11 magyar, 28 tót, 19 sváb, 23 horvát. Californiába 11, Coloradoba 2 horvát utazott.

Helyiség-változás.

„A BEVÁNDORLÓ” A FELSŐVÁROSBA KÖLTÖZÖTT.

Tisztelettel értesítjük lapunk olvasóit és a hirdetőket, hogy a „Bevándorló” szerkesztősége és kiadóhatala a felsővárosba, 322 EAST 72-IK UTCZÁBA költözött. Minden néven nevezendő levelek, pénzküldemények a jövőben így és CSAK IS IGY czimzendők: A BEVÁNDORLÓ, 322 East 72 street, NEW YORK.

AZ AMERIKAI MAGYAR TÁRSAS-KÖR vigalmi bizottsága már megalakult és serényen dolgozik december 4-én, a Stuyvesant Hallban tartandó bálja előkészítésén. A vigalmi bizottság elnöke Hegecs Dezős ur, Gaertner és Winter kasszások munkódnak, akiknek buzgólkodása már előre biztosítja a mulatság fényes sikerét. Az egyesület ötven dollár értékű jutalmakat fog kiosztani a bálon megjelenő s a legeredettebb módon öltözködő álarozosok között.

Az egyesület és vigalmi bizottsága üléseit minden hét este ötötől tartja, este 8 órák a kilencedik utca és Second Avenue sarkán levő Stuyvesant Hallban. A mulatság iránt érdeklődőket, s a belépni kívánókat ez alkalommal szívesen látják, s készséggel szolgálnak minden felvilágosítással.

FELFÜGGESZTETT UTAZÓ ÜGYNÖK. Tisztelettel értesítjük Amerika magyarságát, hogy **SZEBENYEI ANDRÁS** urat, a ki chicao-i irodánk élén állott, ebbeli állásából elmozdítottuk. Szebenyei ur lapunkkal nincsen többé semminemű összeköttetésben s így természetesen elfizetési és hirdetési díjakat számunkra fel nem vehet.

SOUTH RIVERI MAGYAR POLGÁROK KÖRE. Ezen név alatt alakult politikai testületté a minap a south riveri magyarok, amit mi öröndetes tudomásul veszünk. Némelyek republikánus, mások demokratikusnak akarták elnevezni ezt a legújabb amerikai magyar politikai testületet s mivel ebben a tekintetben egyezsége jutni nem bírtak, a fenti nevet adták neki. A tisztviselőket a következőleg választották meg: elnök **Maklary Lajos**, alelnök **Deák József**, lev. titkár **Maklary Jenő**, jegyző **Monusz József**, pénztáros **Cseh Lajos**. Az új politikai kör, amelyet törekvéseiben szívesen fogunk támogatni, minden második szombaton gyűlésezik **Horváth István** honfitársunk termében.

A YORKVILLEI TÁRSAS ÉS BETEGSEGÉLYZŐ EGYLET az elmúlt vasárnap szépen sikerült hangversenyt és táncmulatságot rendezett. A műsort **Steiner Géza** karnagy nyitánya vezette be, majd **Király Henriette** urnő nyújtott művészi zongorajátékával elsőrangú élvezetet az egybegyűlt díszes közönségnek. Majd **Feren-**

KARO SYRUP

TESZTÁBAN NAGYON ÍZLETES. — KENYÉREK KENVE IGEN JÓ. — TISZTA ÉS EGÉSZSÉGES. ADHAT BELOLE A GYERMEKEKNEK ANNYIT, AMENNYIT CSAK AKARNAK. NEMCSAK „ÉDESSÉG”, HANEM „ETEL”. TAPALALÓ ÉRTEKE OLYAN, MINT A HUS ÉS KRUMPLI. EMBEREK, AKIK AZT MONDJÁK, HOGY MASFELE SZIRUPOT NEM ÉMÉSZTENEK MEG, A „KARO” SZIRUPOT NEM ÉMÉSZTENEK MEG. . . . .

Karo
CORN SYRUP

10 cent egy nagy kan
KÉRJE A GROCERESÉTŐL.

FOREIGN DEPARTMENT

The Bridgeport Bank & Trust Company

PÉNZVÁLTÓ ÉS HAJÓJEGYÜZLET.

ELFOGAD pénzeket betétekre és ezen betétekre azután fizet 4 SZAZALEKOS kamatot. BETÉTÜL elfogad egy dollártól feljebb és arról betétkönyveket ad. PÉNZT KÜLD az ó-hazába a legelőször áron és a lehető legrovidebb idő alatt. A pénzt vagy átutalás útján postai vagy express money orderrel küldheti czimzárára. A nyugtát postafordulótulaj megküldjük. ELFOGADUNK hazai ügyeket, katonai, telekkönyvi, örökösödési ügyeket elintézésre. Szerződéseket kiállítunk, minden ügyben szakszerűen járunk el. BANKUNK nyitva van szombaton reggeli 9 óratól este 8 óráig.

COR. MAIN & LINCOLN AVE.

BRIDGEPORT, OHIO.

LILIAM CREMET ES SZAPPANT

RÓTH SAMUEL-félt

ha használ, arca sima, fehér, puha és mint a narvat, friss és úde lesz. SZEPLŐT, májfoltot, pattanásokat, kiütéseket és minden neven nevezendő arcztszatalanságot legrovidebb idő alatt az arczról levezik. Kapható RÓTH SAMUEL gyógyszerárában, a „MEGVÁLTÓ”-hoz.

125 AVE. A, Cor. 8th Street, NEW YORK CITY.

Dr. S. GOLDMAN

406 GRANT STREET, PITTSBURG, PA.

TELEPHON: Bell 5430 Court. F. & A. 883 Main.

EGYEDÜLI VALÓDI Ó-HAZAI MAGYAR ORVOS

volt császári és királyi katonaoorvos.

Dr. GOLDMAN okleveleivel bebizonyíthatja mindenki, hogy ő okleveles hazai orvos és katonaoorvos, ó gyógyít mindenféle gyógyítható betegségeket. Különös figyelmet fordít női és férfi titkos betegségekre, melyeket ó gyorsan és biztosan, titoktartás mellett, a legújabb mód szerint gyógyít. Minden betegségekben teljes bizalommal forduljanak hozzá személyesen vagy leveleleg, ó nem csinál hűbögöt, ó becsületes, szíves vármegyei származású magyar ember.

IRODAI ÓRAK: Reggel 9-től este 9-ig. Vasárnap reggel 9-12

FIGYELJENEK JÓL A CZIMRE.

Windt H. és társa

Vasut- és hajójegy-ügynöksége.

Közjegyző . . . . . Bekebiró

East Pittsburg, Pa.

Saját házában. A postával szemben.

gy Janka kisasszony énekelt néhány angol, francia és magyar dalt, nagy sikert aratva művészi énekével, s kitűnően képzett hangjával. Nagy hatást ért el énekével különösen akkor, midőn hangjával a magasabb régiókba szállt; hangjának csengése ilyenkor teljesen betöltötte a termet, s szűnni nem akaró taps jutalmazta a briliáns előadást.

Nagy hatást ért el **Birnbaum József** is kitűnő tenorjával; **Bozóky Boriska** asszony, az elismert kiváló hivatásos művész nagy tetszést és általános derűtséget aratott kitűnően előadott monológjával. **Horváth Lajos** kitűnő rutinnal előadott mókái, s tréfás dalai szintén kiváló élvezetet nyújtottak a közönségnek, mely hálálját sürü tapsviharral fejezte ki az összes szereplőknek.

A hangverseny kedélyes táncmulatság követte, mely a hajnali órákig tartott. A mulatság sikerében az egylet vezetője s számos tagja kiváló érdemeket szereztek, de a dícséretből jelentékeny rész illeti meg különösen **Gerő Károly** és **Frank Dezős** urakat.

VALLÁSOS RAJONGÁSÁNAK ALDOZATA. Az ellis islandi körházból szerdán temettek egy Magyarországból ideérkezett zsidóleányt, **Breiner Gizellát**, aki hitűségének esett áldozatul. A szerencsétlen leány, aki Bridgeporton élő testvéreirez törekedett, híven azon elvehet, hogy a jámbor zsidónak eskis rituális módon készített ételeket szabad ennie, a kilencednapos tengeri utazás folyamán nem evett semmit, mert rituális ételt nem kapott. A napokban érkezett **Ellis Islandra**, ahol a hosszú bójt leütötte ót a bairól. A körháza szállították, ahol azonban nem lehetett rajta segíteni. Meghalt, mielőtt Amerika földjére tehetné volna a lábát.

EGYLETI ÉRTESÍTÉS. A canonsburgi első magyar Szent Antal betegsegélyző egylet nevében tisztelettel értesítem a Canonsburg és vidéke tánczkedvelő magyarságát, hogy november hó 15-én nagy díszbált rendezünk a Minez Hall-ban, amelyen tisztelettel meghívjuk a magyarság. Belépőjegy férfiaknak 50 cent, nők nem fizetnek. Kitűnő ételekről és hűsítő italokról gondoskodás történt. A talp alá valót a bradtoeki **Rigó András** egyesült zenekara fogja szolgáltatni délutáni 2 óratól éjfélt utáni 4 óráig. A rendezőség.

VÁLASZTÁSI ESTÉLY A NEW YORK VÁROSI MAGYAR DEMOKRATA KÖR- BÉN. A New York városi magyar demokrata kör fiatalága daczára oly buz-

galmat fejtett k tások alkalmáva totta a magyars rök figyelmét.

mozgalmas élet ezeknek nejei meg, s kitűnő v Steiner Géza h mellett várták l lentéseket, mely sen a klubhel Gaynor polgárm nyóssá vált, a k neszett a derék folyamán anny keresztl. — I gyar demokrata gyűléseik 322 saját klubháza lentkezni lehet. Mór ügyvéd, a ke Sussman S. V

PROTESTANS

14-ik utcazi mag holnap, szombat 15 centnyi belép állmúzt rendez. Hímnusz; Megny ni László; Ém Imre, az egyhá ték, előadja Va mely szavaltat, leány; Liszt rap Emma zongorán zongorakíséret n uska urleány; ban, előadja K ter, Szál Sándó Karacs Imre és széd, Varga Jé gondnoka. — M ben egy vig mo Margitka urleány dezség mindenk senhart Margitk tét pedig Megy fogja a Rákóczi dezség mindenk jövedelem az eg tatik. A teát Nagy Juliska, Mariska, Telek Harsó Lizike, Já nika, Gergél Vil ág nőtagjai köz

A ZÖLDSZEM

Jersey állambeli tenek bennünket mora gyilkossá gletű magyar en Zombori, mint s Amerikában, „b is megessett az, burdossal összes kijelentette a fé többé vele élni többé be a házb gatta az asszony esküdték elejét lebe vitte Zomb lakására s mie volna, lelőtte az fogták és morris

Eg

Hozsánna egy új tolakodás. — Va di — fejbévágós Gyászhir. — J

Most olvassuk

riót budapesti ro Kettőfélszázé mezőn. — Hasá az elragadtatás magyar tempera fenséges megnyíl és reszket az új repdes, lekendez Oh, hiszen m lunk velük! Mő sek az amerikai hol az az olombá ketlen alvilági p honnan a magya ne repülne: anik kogná, ki ne har nak. A Pampáko a nekünk százzo egy talizmán a ve és megtartó erőn

Hogyne dobog

vünk, a mi Buda dögös franciaia ogy vérfordalón gy lelleiket, az gába. Hogyne v tokat rengető ü ben, amely színül patetikuss olaszok tek lennénk, most dapesti jelenetek gokkal és beszéd ki a mi nagy eg lán megoskolnál lapokat és szeméi nák öreg betűit; d

galmat fejtett ki a lefolyt városi választások alkalmával, hogy előnyösen irányította a magyarságra a legilletékesebb körök figyelmét. A választás estjén is mozgalmas életet fejtett ki. A tagok és ezeknek nejei nagy számban jelentek meg, s kitűnő vacsora, kitűnő borok és Steiner Géza honfitársunk kitűnő zenéje mellett várták be a választásról szóló jelentéseket, melyek külön távirón egyenesen a klubhelyiségbe érkeztek. Mikor Gaynor polgármester megválasztása bizonyossá vált, a klub azonnal sürgőnyt menesztett a derék bíróhoz, aki a választás folyamán annyi megbuzdításra ment keresztül. — A new yorki városi magyar demokraták kör minden péntek este gyűléseink 322 East 72-ik utcájában levő saját klubházában, ahol felvétel iránt jelentkezni lehet. A klub elnöke Cankor Mór ügyvéd, a végrehajtó-bizottság elnöke Sussman S. Vilmos.

PROTESTANS ESTÉLY. A new yorki 14-ik utcai magyar református egyház halála, szombaton a saját helyiségében 15 centnyi belépti díj mellett protestáns-estélyt rendez a következő műsorral: Himes: Magnificat-beszéd, tisz. Harsányi László; Énekszóló, előadja Karacs Imre, az egyház orgonistája; Zongorajáték, előadja Varga Etska urleány; Komoly szavakat, előadja Telegy Zsófia urleány; Liszt rapszódiaja, előadja Marasca Emma zongoraművésznő; Magyar dalok, zongorakísérettel, előadja Farkas Annuska urleány; Vigjáték egy felvonásban, előadja Karacs Ilonka, Jakab Eszter, Szél Sándorné, Szadvány Katinka, Karacs Imre és Király Gusztáv; Záróbeszéd, Varga József, az ev. ref. egyház gondnoka. — Műsor után teázás, miközben egy vic monológot fog előadni Szabó Margitka urleány, zongorán játszik Rosenbart Margitka urleány, az ünnepi estély pedig Magyars Robert zongoraművész fogja a Rákóczi-indulóval beárni. A rendezés mindenkit szívesen lát. A tiszta jövedelem az egyházi alap javára fordítatik. A teát és finom süteményeket Nagy Juliska, Farkas Annuska, Fülöp Mariska, Telegy Zsófia, Karacs Ilonka, Harsó Lizike, Jakab Eszterike, Gergál Fánka, Gergál Vilma s még többen az ifjúsági néptánc közlő fogják kiszolgálni.

A ZÖLDSZEMŰ SZÖRNYETEG. A New Jersey állambeli Whartonból arról értesítettek bennünket, hogy a családi élet nyomora gyilkossá tett egy különben józan életű magyar embert: Zombori Jánost. Zombori mint sok más magyar ember Amerikában „burdosokat” tartott s vele is megosztja az, hogy felesége az egyik burdosal összerúgta a levelet. A felesége kijelentette a férjének, hogy nem akar többé vele élni és nem is becsátotta őt többé be a házába. Emiatt Zombori elfogatta az asszonyt is, a szeretőjét is, de az esküdték eljuttették a vádat. Ez önkivételbe vitte Zomborit. Odarohant felesége lakására s mielőtt megakadályozhatták volna, ledőlte az asszonyt. Zomborit elfogták és morristowni börtönbe vitték.

Egyveleg.

Hoznána egy új ezredévhez? — Vakmerő tolokodás. — Va-bank! — Alkotmányos-öt — fejbévágósi? — Eb ura fakó! — Gyászír. — Jól megy az emberipar!

Most olvassuk részletes leírását a Blé-ot budapesti repülésének. Kettőféltszáz magyar az ősi rákosmezőn. — Hasábokon keresztül az öröm, az elragadtatás esodás jelenetei. — A magyar temperamentum lelketlenragadó fenséges megnyilvánulása. — Olvasom és reszket az újságlap kezében, amint repdes, felkendez velük a magyar lelkek. Oh, hiszen mi együtt örülünk, busulunk velük! Mélyek, feketék, rettenetesen az amerikai bányák halálaknái, de hol az az ólomhánya, hol van az a feneketlen világi pokol, vagy ólombörtön, a honnan a magyar lélek föl ne törne, ki ne repülne: amikor ők örülnek; föl ne zogna, ki ne harsogna: amikor ők busulnak. A Pampákon, a fekete bányákban, a nekünk százzal idegenben, mindenütt egy talizmán a vezérszallagunk, a felemelő és megtartó erőnk: a magyarságunk.

Hogyan dobogott volna hát velük a szívünk, a mi Budapestiünkkel, mikor az örömdögös francia azzal a bugó bogárral, aly vérfürdővel felragadta nemes magyar lelkeket, az éther végtelen magasságába. Hogyan visszahozta, kék kárpitokat rengető üdvívájuk a mi lelkeinkben, amely színtülig tele van velük! Ha patetikusan olvasok, vagy nagyképű némelek lennék, most ezeket a nagyszerű budapesti jeleneteket olvasva: hangos hangozokkal és beszédes főrmakkal fejeznék ki a mi nagy együttérzésünket, vagy talán megfoghatatlan ezeket a kedves újságlapokat és szeméink szerelmen simogatnák öreg betűit; de mi csak magyarok va-

gyunk és bár viharzó bensővel, de némán, de nagyon, de mélyesen érezzük eszünkben!

Ereztünk hitünk — fajhitünk atavisztikus, törhetetlen, hatalmas őserével! Ereztük ezt a hitet, melyet az a fránya francia felragadott diadalmas, szárnyaló szerszámjával a lég magasságába, mely után utána zúgott a magyar lélek nagy hitvallása. Mert hitvallás volt az! Egy hatalmas, nemes, nagy nemzet dörögte bele a meghódított légvilágba, egy új korba, a jövőbe; hogy erejével elérje, eszével felfogja és értelmével követeli: a másik eszeré, a következő ezredékek életében megillető helyét és szerepét! — Igen! A patópálok elhánták pipáikat, felrugták agaraikat és rozsdás fringijuk helyett dörgő hitvallásuk hasította a levegőt: hogy a magyar faj, érzékeny lelkének viharzó hullámzásával, ünnepei az emberi ész, erő és rendeltetés új foglalását: a levegőt!

Es boesánatot kérek, nem ostoba sovénizmusból teszem ezt, de szent meggyőződésem, hogy nekünk van abban az új világban: a legtöbb jussunk. Évszázadok óta minden akaratum, minden buldulásunk abban bugyborékol szét. Mint valamely szellemi takarékpénztárban, gyűjtöttük ott halomra lelkünk villámcsikrait. Hithető tehát, hogy az a millió öreg frázis, ott, egy tömegben vár reánk, hogy ha majd utánuk repül az első magyar repülőgép az orkánok sópró erejével rugaszodjanak szárnyaiba, duzzasszák vitorlát és vigyék ellenállhatatlan erővel nagyszerű diadalra! Talán lent kellett volna azt megtenniük és talán még nem lesz későn, ott, főt, a levegőben...

Szépén megírták azt a hazai kollegák, mikor az első repülés volt Hungáriában. Fényképezték az eseményeket. A fénykép pedig mindent felvesz, ami kíváncsi szemre elő „tolakodik”. Igen, „tolakodik”? Vagy nem volt az tolokodás, hogy abba a gyönyörű, kizárólag magyar, nemzetünk „esaládi” ünnepébe betolakodott ismét az a nyomorult here fajzat, a Gott-erhalte-jával? Nem vakmerő, ripők, apacs, jász, bandita, pimaszság, hogy a szent „rákos” rögökre, a magyar nemzetnek a jövővel való szerelmitas eljegyzésére is odaundorkodott az „esaládi svihák”, ő „fensége, a házi zsidó”, vagy „házi magyar” a hőhőrnőtávál? Mit keresett ott az a muzeumi őssal, mit keres egy Habsburg ott, ahol egy nemzet a következő évezredekkel rendezvonszik? A hol az Élet életének mámoros, forró, friss vérszaga részgiti meg a jövőt, hogy mer oda undorkodni egy rothadt hulla, egy otromba ősbestia? Nem félnek azok a nyomorultak, hogy rájuk szakad az egész gyomoroklendező fürtelem, ami nyálát hajt a szájukba és ököbe szorítja annyi beestelenség beszuját?

De félnek ők, reszket a venyige lábukban minden gémberedett izomrostoscska, csakhogy most másutt jár rájuk a rud. Most a Ferrer gyilkosai vaezognak. Mert a Boszu már elindult. Az egyik ember vadász, a Ferrer vádlója már szétronsolva, ott rothad, ugyanabban a földben, a melyből a Ferrer legyilkolt teste föltámadt egy új megváltásra!...

Csakhogy a rémület el kell fojtaniok. Amig a Halál pofon nem csapja őket a rémület dermott arezfintorára, addig azoknak a pergamen-ábrázatoknak büské, bátor, dacos dolyf álörézájában kell megvetlenkedniük. És a kancsukaiken övics emlerészkedik a felháborodástól tomboló Olaszországba! A ezár kerülő-utakon, titokban bár, katona-rendőr-dektívafalak között, elég vakmerő a tiltakozó Olaszországba látogatni.

Az olasz nép falragaszokon „vérebnek” titulálja felséges vendégét, de azért az odamerészkedett közöjük. Mi ez? Va-bank-játék! A minden, vagy semmi! A kétségbeesett utolsó tétje. Élet és minden a kozékán. Vissza nincs ut, csak előre, előre és — ha van igazság — a biztos halálba is előre! Amott száguld pihentelen örök kísértéssel, néma ékesszó-lással egy legyilkolt siri árnya, az is csak azt lihegi: előre — előre! Találkozni fognak. Össze fognak ütközni. És valamelyik örökre a sirba roskad...

A Hrvatsko Pravo bécsi értesülése szerint a Bosznia-Herzegovina alkotmányáról szóló statutumot ő felsége helybenhagyta és meg is küldötte a tartományi kormányzónak. Az új alkotmány, ami a jogok kiterjesztését illeti, rendkívül szűk korlátokat szab és különösen erősen korlátozza az egyesületi és gyűlekezési szabadságot. Az egyesületi tagjainak semmiféle jelvényt nem szabad viselniük. Az alkotmány egyik része a tartománygyűlés házszabálya, amelyben valóságos drakói

szigorúságú rendelkezések vannak. Az elnöknek többek között jogában van, hogy a rendelkezéseinek ellenszegülő képviselőt egy egész ülészakra kizárja.

Igy játszik az osztrák esászár ezzel a hatalmas szóval: „alkotmány”. A pirosbugyogós bosnyákok azonban nem lesznek különbek az embernél. Most megkötolják, úgy és annyit, amit egy vízfaj adni helyesnek vélt és ha majd izét érezték; szépen és biztosan felemelik a kinyalt tálat és összezúzzák vele azt a lágy koponyát! Salem alejkum!?

Békésmegye közigazgatási bizottsága a felekezeti iskolák épületeiről levétette a román és tót feliratokat. A megye ezen intézkedése ellen Pap János aradi román püspök sürgősen felirt a közoktatásügyi miniszterhez, aki elrendelte, hogy a felírások visszahelyeztessenek, minthogy a törvény megengedi a magyar mellett a nemzetiségi felírásokat is. Erre a közigazgatási bizottság az ügyet a megyei közgyűlés elé vitte, amely nagy többséggel kimondotta, hogy a miniszter rendeletét, mint törvénytelen, nem hajtja végre és az ellen felir a képviselőházhoz.

Éljen! Vivat! Söt. — hogy a budapesti új divattal éljünk — „Vive le, vagy la Békésmegye!” A hang ismerős, ugye, mintha össetört tárgató álmodna és öreg sirokban ébrednének. Eh, mit! hogy szól? Ugye szól, ahogy a magyar „vármegye” szokott szólni: magyarul!... Talán felzúgott bennük a szégyen, a harag, a megvetés, a sopronmegyei áruslás miatt? Ave, Békésmegye! Tengerentúli üdvözlötünk egyesül veletek! Jelszavunk az egyedül üdvözítő: „Eb ura fakó! Éljen! Vivat!” Söt: Vive le, vagy la!...

Megszomorodott szívvel tudatjuk veletek, hogy Lombrosot eltemették. Ki volt? Mi volt? Ne töröljétek vele, atyámfiai! Azt sem kell tudnotok, hogy egy világhírű olasz tudós volt ez a Lombroso. Csak azt jegyezték meg és vésették mélyen az elmétekbe, hogy kialudt ismét egy hatalmas láng, egy nagyszerű elme, amely az emberért élt, gondolkodott és alkotott. Emberségünk véres verejékével előretörtő mozdonyáról kidült egy gépész, egy csavar öre; a lelkek, a szívek, a bűnök és a bűnök büneinek egy lángeszi orvos. Ezt jegyezték meg! A magyarok ezt illik tudnia!

A Cunard Line felbontja a magyar állammal, helyesebben a Tisza Pistával kötött szerződést! A fekete gályák tulajdonosa oly jó üzletnek tapasztalta a magyar vér szállítását, hogy külön és új részvénytársaságot vél ezzel felhívjalni! Eladja majd ennek drága arona, a ronda förtelmes marhaszállító gályáikat és ez biztos emberi számítás szerint mégis meg fog azokkal gazdagodni! A magyar kormányval majd egy is kiegyeznek a rab-szolgakereskedést illetőleg. Emiatt nem fáj előre a Cunard Line nehéz angol feje! Az a fő csak, hogy meglegyen az az új részvénytársaság, borsos aron megvegye a „Pannonia”-ról és „Panama”-ról czimzett, gyalázatos, ronda, ócska dereglyéket és továbbra is viruljon az emberipar! Továbbra is állatmódjára vaezogjon a sok magyar Corjolánus és egye a lust: a bűdöset, a hálat: a rothadtat; szóval fizesse a 100 és 100 koronát a Cunard Line másik zsebébe. Ez a fő — a többi mind smafu krémásan, a Cunard Line-nek is, a magyar kormányának is, a magyaroknak is! All right!...

Fehér Jenő ur,

aki eddig Virginiában képviselte a lapunkat, legközelebb más irodánkba fog áthelyeztetni. Az ő helyét Virginia államban POCSIK JÁNOS ur foglalja el, aki POCAHONTAS-I székhellyel egész Virginia államban fogja képviselni a Bevándorlót. Előfizetési és hirdetési díjakat felvehet és nevébenk nyugtázhathat. „A Bevándorló” kiadóhivatala.

Figyelem!

„A Bevándorló” szerkesztősége és kiadóhivatala lakást változtatott. Szerdától, november 4-től kezdve irodahelyiségünk 322 EAST 72-IK utcájában lesznek. Minden levél, pénzküldemény szerdától kezdve így czimzendő: „A BEVÁNDORLÓ”, 322 East 72 street, NEW YORK.

Szerkesztői üzenetek.

CSALÁDTAG. Nem esalatkozott, midőn őszintén kitará előtünk háborgó lelkiállagát. Ön különben is — érezhetőleg — gondolkozó és értelmező egyéniség. Igazi újságíró. Olyan újságíró, aki felszítja az irottakból a má tanulságát; akinek élvezet irni, mert összefor, egy lélekkel lesz a kor és az élet krónikáját visszatükröző íróval. Lássá, már is egy vizsgálat jóvünk segítségére, mert ugyebár vigasz az,

WILLIAM S. SUSSMAN
INGATLAN-ELADÁS ES BIZTOSÍTÁS. KÖLCSÖNÖK INGATLANOKRA.
45 Cedar Street, Telefon 4219 John.
NEW YORK.

ROSETT M. Bankházai
30 év óta fennállanak
FŐÜZLET: 197 STANTON STREET - NEW YORK
FIKÜZLETEK:
477 STATE STREET, PERTH AMBOY, N. J.
145 MONTGOMERY STREET, JERSEY CITY, N. J.
22 N. MAIN STREET, WILKESBARRE, Pa.
142 FEDERAL STREET, YOUNGSTOWN, O.
PÉNZKÜLDÉS, HAJÓJEGY, JOGÜZLET.

ROBERT LEWIN & CO.
14 Shmithfield St., PITTSBURG, PA.
Az Egyesült Államokban élő magyaroknak legnagyobb és legrégebb bevásárló helye borok és pálinkák számára.
Harminczéves fennállása óta
a legolcsóbb, legjobb és legtisztább italok mindig itt voltak kaphatók. A rak-tár, mely Pittsburgnak látványossága,
14 SHMITHFIELD STREET
alatt van. Magyarok, keressétek fel csak egyszer a megrendelésekkel a ROBERT LEWIN & CO. céget s meg fogtok győződni arról, hogy ott kisüstön fött valódi törkölyt és igazi hazai szilviumot fogtok kapni.
.....:öt dolláron felüli rendelésnél az express-költség meg lesz térítve.....
A PÉNZ MONEY ORDEREN ELŐRE BEKÜLDENDŐ.

THE FIRST NATIONAL BANK OF NORTHFORK
United States Depository.
NORTHFORKI ELSŐ NEMZETI BANK
Az Egyesült Államok betéti helye.
Tőke: \$50.000.00. Megkeresett felesleg: \$20.000.00.
MEGKEZDTE AZ ÜZLETET 1906 SZEPTEMBERBEN.
A legelőkelőbb hajó-vonalak ügynökei. : :
:Külföldi pénzeket: WM. J. BEURY, alelnök,
vesznek és eladnak. R. B. PARRISH, pénztáros.
Postautalványokat az Egyesült Államok és a világ minden részé- : : : : be küldenek. : : : :
NORTHFORK, McDOWELL CO., WEST VIRGINIA.

Bámulatos methodusok
bámulatos sikere!
A Connecticut Medical Institute
BRIDGEPORTON, CONN., 13 STATE STREET
főkirovát nyitott és a megnyitás esütörtökön, pénteken és szombaton pártalan eredménnyel járt olyannyira, hogy Mason Dr. kénytelen volt az éjszákán át ottmaradni, hogy a betegek nagy esodlötét kezelhesse. És ennek deazára sok esetet át kellett tenni a NEW HAVEN-I IRODÁBA, hogy ott a kizáró specialista orvosok által kezeltesse.
Mason és Olmsted orvos urai mindenféle krónikus és idegbetegségeket gyorsan és állandó sikerrel gyógyítanak. Az ő bámulatos hegyezési módszerükkel KATARRUST, ASZTMÁT, GEGÉGYULADAST és SORVADAST gyógyítanak és az egyedüli gyógy-mód, melyet az AMERIKAI NEMZETKÖZI TUDÓVÉSZ-KONGRESSZUS hebesnek talál.
Rálot és daganato-at, aranyeret és kinövészet fájdalom nélkül gyógyítanak ezek a nagy tanárok, anélkül, hogy kést használának, anélkül, hogy a beteg a vért vagy a ezreit mentették meg a műtő késének hozalmától.
VER, BÖR, CSONT, GYOMOR, HAS, VESE, SZIV, HÓLYAG, FERFIK NEMI BETEGSÉGET, mint gonorrhoea, szifilisz, elgyengült erő, idegesség, gyorsan és biztosan gyógyítanak ezek az orvos-tanárok esodás módszerük révén.
Ha ezen bajok bármelyikében vagy más bajban szenved, látogassa meg ezeket a nagy férfiakat, akik Amerikának vezető specialistái. Had gyógyítsák meg önt, mielőtt a betegség veszélybe sodorná az életét. Látogassa meg őket ma. — ORVOSI TANACS INGYEN.

Connecticut Medical Institute
Rendelő orvosok: Dr. F. E. MASON, Dr. C. E. OLMSTED.
313 State Street, Bridgeport, Conn.
A NEW HAVENI IRODA:
39 Center Street, New Haven, Conn.

midőn az embert megértik. Értjük tehát önt és éppen azért teljes lélekkel sugalljuk önnek, hogy: fel a fejfel! El azokkal a törpe, hitvány gondolatokkal ifju barátunk! Volt ereje hazát cserélni, legyen ereje szívet is cserélni! Nem dorogdájában, ahol minden álmot, gondolatot esengő aranya vált az Ember, — szünte eszű, séges az ön sópánkodása az után a kis, esalfa, óhazai fruska után? Eh, a tegyeve!... Nem megoldás! Hiszen mi a megoldás? Valami kétségre, valami bizonytalanságra — valami társra!
Hát biztos az, ami a fegyver után jön?... Ugy-e, belátja, hogy ezt nem megoldás. Annak a leányunk ön még csak egygyel tartozik. Azzal, hogy behívonytusa neki, miszerint tetőtől-talpig férfútt, boldogságot dobott el magától hitlenül. Önben fell kell ébredni önérzetének és a nemes buzomnak, hogy büntet megbánassa azzal a csapnót teremtéssel. Téved azonban, ha azt hiszi, hogy ő, önt, mi isben is, nem csupán a szerelmenb esalta meg. Hiszen ön egy új és eredményesebb életért jött volatékppen ide az új világba, férfühöz méltatlan tehát, hogy ezt a szép elhatározást is ki engedje kezéből csikarni szíve békéjével együtt. Majd meglássá, ha újra elöttrő és jó szándéknak, árva hazájának, magyarságának dicsőségére itt becsületet terem megának; mosolyogva fog ezekre az emlékekre visszatekinteni. — Holli, megtöndörös? sző sem lehet. Még otthon sem menne velük mesz-szire, hát még itt. Hozzánk pedig csak forduljon továbbra is bizalommal, mert helyesen irta: „mi egy nagy család vagyunk, itt az idegen-ben”. — Valóban A Bevándorló ilyenekül te-kinti olvasóit!

ÉRDEKELŐD. New York. Zerkowitz Emil ur nemsokára visszaérkezik ide. Akkor olvashatja majd a lapban.
AMERIKAS, Chicago. Azt megírhatja, de semmiesre sem sártó formában, mert akkor a törvényvel kerül szembe. Nem is az illető, hanem a posta fogja önt pártlri, mert az Egyesült Államok törvényei szerint az állami intézmények szentségéhez hozzá nem férhet, hogy durva sértések közvetítésére használják azokat fel.
REFORMATUS, Detroit. Vallásossága oly igenis joga van azért, ségtéteket szerzni. Ezt tanúsoljuk.

any
kamatot.
A pénzt
A nyug
ntezésre.
OHIO.
ES
NT
SZEPLÖT.
falanságot
értáraban,
CITY.
ORVOS
os.
mindenek
együt min-
ét fordít
a és bizto-
gyógyít.
hozza sze-
becsületes.
reggel 9-12
E.
rsa
TELE
FON.
145 J
Purtio
Creek
val szemben.
ozatul. A sze-
geporton elő-
ven azon él-
és akis rituá-
szabad emne,
kázás folyamán
uális ételt nem
ezett Ellis Is-
eütötte őt a lá-
litották, ahol
segíteni. Meg-
ldjére tehette
A canonsbur-
betegsegélyző
értesitem a Ca-
edvelő magyar-
15-én nagy ősi
fall-ban, melyre
atik a magyar-
lek 50 cent, nők
lekről és hűsítő
ént. A talp alá
András egyesült
ni délutáni 2
A rendezőség.
A NEW YORK
OKRATA KÖR-
osi magyar de-
aczára oly buz-

A BEVANDORLO

A magyar bevándorlók és az amerikai magyarok érdekeinek szavatoló orgánusa.

Megjelen minden KEDDEN és PÉNTEKEN. Szerkesztő és kiadó: SINGER MICHAEL. Szerkesztőség és kiadóhivatal: 327 E. ST 13th STREET, NEW YORK.

Telefonszám: 4350 ORCHARD.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK: New York város és Kanada egész évre... \$4.- For the United States, 1 year... \$3.00 Magyarországi egész évre... \$5.-

THE IMMIGRANT A periodical devoted to the interests of immigrants from Hungary and of Hungarian Americans.

Issued every TUESDAY and FRIDAY. Edited and published by: MICHAEL SINGER. Editorial Rooms: 327 East 13th St., New York. Telephone: 4350 ORCHARD.

BRANCH OFFICES: Pittsburg, Pa., Chicago, Ill., Passaic, N. J.

SUBSCRIPTION RATES: For New York City and Canada, 1 year... \$4.- Egyesült Államok egész évre... \$3.00 For Hungary, 1 year... \$5.-

Entered as second-class matter January 3, 1905, at the Post Office at New York, N. Y. under the act of Congress of March 3, 1879.

SZILÁNKOK.

Deák Vladimir, a Verhovay-Egyetem volt főtitkára a más helyütt közzétett nyilatkozatában társait a főtisztikarban azzal vádolja, hogy meghamisították az alapszabályokat. Ugyanezt jelentették ki egyes fiókok és delegátusok. Kövér ur, a főelnök, azonban nem reflektál erre, sem a hivatalosa, a „legöregebb”, a Szabóság.

Mindkettejüknek más a dolguk. Megakadályozni akarják a rendkívüli közgyűlés egybehívását, amelyen tisztázni lehetne a helyzetet, helyreállítani a békét, megszilárdítani az oszlásnak induló együletet. Ezt azonban nem akarja Kövér Sándor ur, a főelnök. Neki mások a céljai és a „hivatalos” elismerése méltó hűséggel támogatja öt ebbeli ezéleiben.

Most is Kövér Sándor ur egy nyilatkozatát látjuk a hivatalosban. Ebben azt mondja Kövér ur, hogy rágalmoz az „Egy Verhovay-tag”, rágalmoz az Anyaeület, a 38-as, a 83-as fiók, szóval rágalmoz mindenki, csak ő, Kövér Sándor, mond igazat, csak ő akarja megmenteni az együletet, míg a többiek, az északi sarktól a déli sarkig, a Verhovay-Egyület megromlására esküdtek össze. Ha ez így van, akkor miért írja Kövér Sándor: „A főtisztikar mindent megtett, hogy a fiókokat egy foggyűlés megtartásának költségeitől megóvja.” Ne költségeitől óvja meg Kövér ur az együletet, hanem a széthullástól. Hívja egybe ő sűrűsen a közgyűlést. Álljon a nép elé. Igazolja be, hogy igaztalanul támadták meg őt, hogy a Verhovay-Egyület szénája rendben van. Ha ezt megteszi, mi is kalapot fogunk emelni előtte. Ha nem teszi, ha akadékoskodik és erőszakosan utját vágja a békés kibontakozásnak, ő a gyilkosa a Verhovay-Együletnek és senki más.

A választások elmúltak. Győzők és elbukottak, mint tisztességes ellenfelek, kezét nyújtanak egymásnak s mindenki békés uton törekszik a maga dolga után. Nálunk magyaroknál, sajnos, nem így áll a dolog. Nálunk a politikai ellentéteket átvizsgálja a magánéletbe s a politikai ellenfelek személyes ellenségekké fajulnak. Éppen a Bevándorló tapasztalta ezt így a közelmúlt választásokból kifolyólag. Mert nekünk volt anyai erkölcsi bátorságunk, hogy kimondjuk nyíltan a nézetünket még akkor is, ha magyar származású jelölttel állunk szemben, megrohantak bennünket, hadat üzentek nekünk. Mi nem keressük az ellenségeskedést, de állunk ellenségeink elé. Nézetünk nyilvánításától bennünket soha sem barát, sem ellenség viszatartani nem fog.

Hearst Randolf Vilmos megint elbukott. Ez a sorsa minden kapaszkodónak. Most már talán mégis csak belátja valahára, hogy a nép nem akarja magát általa boldogítani. Hearst különben azt mondja, hogy ő a választás eredményével meg van elégedve. A nép még jobban.

Helyiség-változás. A BEVANDORLO A FELSŐVÁROSBA KÖLTÖZÖTT. Tisztelettel értesítjük lapunk olvasóit és a hirdetőket, hogy a „Bevándorló” szerkesztősége és kiadóhivatala a felsővárosba, 322 EAST 72-IK UTCZABA költözött. Minden néven nevezendő levelek, pénzküldemények a jövőben így és CSAK IS IGY czímzendők: A BEVANDORLO, 322 East 72 street, NEW YORK.

AMERIKAI DOLGOK.

Lopott, hogy férjét kaphasson. Egy chicagói bankár leánya, Miss Angelina Schiavone bevallotta a bíróság előtt, hogy apjától 30.000 dollárt lopott. A pénzt két rokona között osztotta szét, mert ezek megígérték, hogy férjét szereznék számára. A nagy feltűnést keltő ügyet jövő héten tárgyalják.

Elítélt pittsburgi bankár. A pittsburgi esküdtbíróóság bünyösnek mondta ki David Richardsont, a másfél évvel ezelőtt megbukott Cosmopolitan National Bank pénztárosát. A bank több mint másfélmillió dollárral károsította meg klienseit.

Richardsont 22 vádpontban találták bünyösnek. Összbüntetésül 240 évi börtönt szabhat ki rá a bíróság.

Regény a kórházban. Colorado Springsben decemberben lesz az esküvője az angol tengeragy fiának, Frank Bakernek Miss Sena Adams-sal, aki ápolónő az ottani kórházban.

Baker a Denver & Rio Grande vasutnál egy összejövetel alkalmával súlyos sérüléseket szenvedett. Kórházba vitték, s itt ismerkedett meg az ápolónővel. Egy-másba szerettek, s most házasság lesz az ismeretség következménye.

Letartóztatott vámtisztviselő. Winfred Denison panaszára, akinek része volt abban, hogy a cukortörzstől hamis sulybevallások miatt vad alá helyezték, letartóztatották Joseph Donellent, az Egyesült Államok egy vámvivatali sulymérőjét. A vád Donellen ellen az, hogy elősegítette nyers cukornak Jávából való behozatalát a törvényesnél alacsonyabb vámtétel mellett. Donellent 2500 dollár óvadék alá helyezték.

Lövessel jutalmazott tréfa. Egy barátságos idegen lépett be a minap a 160 West 4-ik utcában levő korezmába. Az idegen egy pohár sör mellett üldölgővel melegségteljesen szitta hosszuzárú pipáját, ami annyira felélesztette a szintén ott iddögölő John Brennan kocsis tréfalázósi kedvét, hogy kalapját az idegen szájában lógó pipára akasztotta. Ugy látszik azonban, hogy az idegen nem bírta a tréfát kellő értékében megbécsülni, mert megtámadta Brennant. Csakhamar általános verekedés keletkezett, melyben a csaposlegény, s a többi vendégek is részt vettek. Valaki Brennant mellbe lötte, s az utóbbit kórházba kellett szállítani. Állapota veszélyes.

A drágaság humora. Hartford-ban, Conn., a tejkereskedők a negyedgallon tej árát kilenez centre emelték fel. A tejkereskedők a drágaság okául azt a humorosan hangzó nyilatkozatot adták, hogy a város szintén felemelte a vízvezeték díjakat. A fogyasztók azonban nem fogékonyak a humor iránt.

Johnson clevelandi polgármester bukása. Tom S. Johnson, clevelandi polgármester nyolczévi egyhuzamban való kormányzás után megbukott. A győztes ellenjelölt Herman C. Bacher republikánus, akit körülbelül 4000 szótöbbséggel polgármesterré választottak.

A bukás legfőbb okául a három ezentes viteldij iránti harcot mondják. A nép megunt a hosszú háboruszkodást, egyenletlenkedést, s békét akar.

Börtönre ítélt munkászervek. A szövetségi bíróság a múlt évben Gompers Sámuel, az amerikai munkásunio elnökét egy évi, John Mitchell alelnökét kilenez havi, s Frank Morrison titkárát hathavi börtönre ítélte, mert ezek egy sztrájkból kifolyólag bojkottot indítottak a St. Louisban levő Bucks Stove and Range Company cégére, s a bojkottot a törvényszék tilalma ellenére is fentartották. Az elítéltek felebeztek, de a felebezési bíróság az ítéletet a héten kihirdetett határozatában megerősítette. A munkászervek újabb felebezéssel fognak kísérletet tenni, de nem igen biznak ennek sikerében.

Nők a new yorki közköztartási tanácsban. McClellan polgármester három nőt nevezett ki a new yorki közköztartási tanácsba, amivel a nők egy régi követelését teljesítette. A három nő közül az egyik zsidó, a másik katolikus, a harmadik református.

Miért mennek férjhez a leányok? Ezzel az érdekes kérdéssel foglalkozott Taft elnök a columbusi, Miss. női ipariskola hallgatói előtt tartott beszédében. Az elnök többek között a következőket mondotta: „Ha fiaimnak jól egyben vagyont nem adhatnák, akkor is meg lennék elégedve. De ami a leányokat illeti, az ő számukra igyekeznék annyi vagyont összekaparni, amennyit csak lehetséges, hogy midőn eljön a férjhezmenés ideje, akkor ne a körülmények kényszere, a megélhetés biztosítása miatt, hanem szabad akarattal lépjenek a házasság terére.

Szeretném, ha a világon minden nő anyagilag független helyzetben lenne, hogy módjukban legyen szerelméből, s nem számításból férjhezmenni.”

Taft beszéde folytán a „World” című angol lapnak az az ötlete támadt, hogy a következő kérdéseket intézze néhány tekintélyesebb helyzetben levő new yorki nőhöz:

1. Igaz-e, hogy a leányok főleg a megélhetés biztosítása végett mennek férjhez?

2. Ha anyagilag mindannyian függetlenek lennének, a házasságok száma nem esőkenné-e?

A beérkezett válaszok legtöbbszerint a nőknek törekedniük kell arra, hogy képesek legyenek magukat fentartani, s ily módon megőrizni szabad akarukat a házasság eltt. Egyik válasz azt mondja, hogy jobb boldog véneleynak, mint szerencsétlen feleségnek lenni. Némelyek szerint a leányok épp úgy szüksége van boldogságra, házasságra, mint ruhára, élelésre, hajlékra. Többen arra hivatkoznak, hogy a gazdag leányok, a kik függetlenül, szabad akarattal választották meg férjeiket, sem mindnyájan boldogok.

APPALACHIA, VIRGINIA First National Bank ELSŐ NEMZETI BANK Tőke és felesleg 50.000.00 dolláron felül. Három százalékos fizet évente januárius és július elszej. Bármily összeggel számlát nyithat s minden letéttel bármely pillanatban visszafizetünk. Ez a bank nagy testületek tulajdona, amelyek Wise Countyban vannak üzemben és milliónyi dollárokat képviselnek. A deponált pénze tehát teljesen biztos és bármikor visszavonható. Miután bankunk NEMZETI BANK, az Egyesült Államok kormányának felügyelete alatt áll.

E. J. Prescott, H. F. Whitehead, G. Jenkins, elnök, alelnök, pénztáros

DETROITI MAGYAR ORVOS: Dr. HERBERT LEO volt esaszári és királyi ezredorvos. TITKOS BETEGSÉGEK SZAKORVOSA 2225 JEFFERSON AVE. WEST DETROIT, MICH

Dr. Farkas D. János, 315 Market St., McKeesport, Pa. Magyarországi és amerikai egyetemet végzett orvos, elvállal mindenféle betegségek gyógyítását. IRODAI ÓRAK: Délután 9 órától 11-ig. Délután 1 órától 3-ig. Este 7 órától 9 óráig. TELEFON: P. & A. 800.

FÉRFIURHA MÉRTÉK UTÁN! KELEMEN IGNÁCZ, URI SZABÓ 128-8-ik utca, New York

Készít igen elegáns férfiruhákat megrendelésre, mérték után. Nem érdemes az amerikai gyárak kész ruhát viselni, ha nálam mérsékelt áron, felelősség mellett szeretnél kintinó szabás ruhákat. Készletben tartom a legdivatosabb szövemintákat.

A MEGRENDELÉLT RUHÁKAT CSAK NEM KIZÁRÓLAGOSAN SAJÁTKEZŰLEG KÉSZÍTEM S IGY T. RENDELŐIM MEGELEGEDESE BIZTOSITVA VAN.

KISS EMIL HAJÓ-ÉS VASUTI JEGYÉK TORVENYES MEGRENDELŐI 104 SECOND AVE. NEW YORK

DR. KIRÁLY BÉLA KERESZTÉNYGYÓGYINTÉZETE 123-5 Street, McKeesport Pa.

Gyógykezelék a saját intézetemben mindennemű betegséget, úgy nőknél mint férfiaknál kés, fájdalom és elalatt nélkül. Haskóregésérülést, rákot, jóállás mellett, operáció nélküli végbélbajokat. Férfiaknál és nőknél 8-10 nap alatt folyásokat és sebeket, amelyek más orvosok kezelése alatt hónapokat vesznek igénybe.

LEVÉLBELI MEGKERESÉSEKBEK EMLITSÁK A „BEVANDORLO”-T. Minden bizalmas levélre bizalmasan válaszolok.

A NAGYVILÁGBÓL.

Az első.

A boszu, a zordon legény Bejött Madridba feketén S a vádoló már holtan hever A halál bibor kerevetén...

Alkotmányellenes összeesküvés Spanyolországban. Egy londoni lap értesülése szerint a spanyol hadsereg néhány tábornoka Madridban október 27-én titkos gyűlést tartott, melyen összeesküvést szöttek az alkotmány ellen. Az összeesküvők terve az, hogy elkergetik az alkotmányos kormányt, s helyébe katonai kormányt ültetnek. Alfonz király mint abszolút uralkodó állítja az ország élére.

Törökország tiltakozása. A török kormány A. Rustem bey, washingtoni török nagykövetség útján erőlyen tiltakozást készített az Egyesült Államok bizsillóságának azon határozata ellen, mely az örményeket, arabokat és szíriaiakat az alsóbbfokú népfajok közé sorozza, s ez alapján az amerikai polgárjogot tőlük letagadja. A török kormány minden lehetőt meg szándékozik tenni, hogy nemesak a törvény szövegezésében, hanem annak hivatalos értelmezésében is változtatást eszközöljön ki.

Kanada fejlődése. A kanadai kormány jelentése szerint a kanadai bevándorlás a legutóbbi évben 52 százalékkal magasabb volt, mint az előző évben. A vámbevétel havonta csaknem egy millió dollárral emelkedik.

Békekötés Marokkóban. A spanyol kormány békeszerződést kínál elfogadás végett a marokói szultánnak, a következő feltételek mellett: Spanyolország megtartja eddigi birtokait a Rif vidéken; a Beni Buffru bányatársaság, mely körül a baj keletkezett, ezután tiszta hasznából 40 százalékot fog megtartani, s a többin a spanyol és marokói kormány egyenlően osztozkodnak.

Lopás a német hadseregben. A kiel haditörvényszék a héten kezdte meg annak a kilenez vádlottnak a tárgyalását, akik évek óta óriási mennyiségű felszereléseket loptak a német haditengerészet raktárából. A vádlottak között négy főrangú tiszt, s öt gazdag kereskedő van.

Benkő Róza öngyilkos. A régebben nagy hírhedtségű vergődött Benkő Róza, a szépségéről Európászerte híres magyar leány a napokban Bécsben öngyilkossági kísérletet követett el. A kísérlet nem sikerült, s Benkő Róza tovább folytatja elhagyatottságban, mindenkitől elfelejtve azt az életet, melyet oly zajosan, s könnyelműen kezdett meg.

Benkő Róza paraszt szülöktől származott. Énekessé lett, s ebbeli működése közben rendkívüli szépségével magára vonta Milán szerb király figyelmét, aki kitartóan udvarolt neki. Az atya vonzalmát a fiu is örökölte, s Sándor király, Milán fia, annyira megszerette Benkő Rózát, hogy lakosztályt rendezett be számára a szerb királyi palotában.

Midőn a király megnősült, Rózának el kellett hagyni a királyi palotát, s Bécbe költözött, hol nagy feltűnést keltett botrányos életmódjával. Az utóbbi időben azonban teljesen megfeledeztek róla.

Szász szocialisták hódítása. Szászországban a pótválasztásnál a szocialisták hat újabb kerületet hódítottak el a polgári pártoktól. A hódítás még nagyobb lett volna, ha a polgári pártok nem egyesülnek a szocialisták térfoglalásának megakadályozására.

Agyonsült lovak. Kiebben, Oroszországban Tyskevitek gróf versenystállója kigyulladt, s a benne levő 108 ló — kiváló minőségű, szép példányok, — elpusztultak. Az állatokat nem lehetett az épületből idejekorán kiszabadítani, s azok a szoros értelmében agyonsültek.

Letartóztatott forradalmi vezér. Szentpétervárott Tschaikowsky híres nihilista vezető letartóztatták, s a Szent Pál erdőben zárták el.

A Steinhell-féle gyilkossági bűnpör. A Dreyfus-ügy óta nem tárgyaltak Franciaországban olyan nagy feltűnést keltő bűnpört, mint a Steinhellé asszony gyilkossági bűnpöre, melyet szerdán kezdtek tárgyalni. Steinhellé ellen azt a vádat emelik, hogy megölte férjét és mostohaanyját.

A közönség nagy versengést fejtett ki, hogy helyet kaphasson a hallgatóság padjaiban. A hely azonban szűknek bizonyult a jelentkezők számához képest, s több ezer ember kinékedt a teremből. Némelyek 1000 frankot is felajánlottak egy helyért, hogy bejuthassanak.

A tárgyalás első napja botrányos jelenetek között folyt le. Rögtön a megnyitás után éles szóharcz, durva feleselés keletkezett a tárgyalást vezető elnök és a vádlott között. Hasonló jelenet Franciaországban, bíróság előtt csak ezelőtt száz évvel történt a Rolandné asszony bűnpereinek tárgyalásán, amidőn Rolandné így kiáltott fel: „Oh, szabadság, micsoda borzasztó bünteteket követnek el a nevedben!”

A bíró a vádlottat hazugnak és képmutatónak nevezte, mire az átközdősökben tört ki. Egyik pereczben zokogott, a másikon dühöngött, átközdött, hol a bírósághoz, hol pedig az újságírókhoz, majd a közönséghez fordulva. Panaszkodott, hogy vallatását kegyetlen módon folytatták ellene, s hogy a vizsgálóbíró szándékosan kergette hazugságba, ellentmondásokba. A tárgyalást folytatják.

Borbély - iskola A NOSSOKOFF-FELE leghírebb tanítványok jutalenyéhez. 6-8 hét alatt kész borbély, fodrász, kórm-, vagy arczpólo lehet bárki. 1405 Penn Ave., Pittsburg, Pa.

EGYETLEN MAGYAR FENYKEPESZ DOWNS STUDIO 9 W. MAIN STREET, UNIONTOWN, Pa. Magyarok, keressétek fel.

Duyava Mihály, New Salem, Pa. BANKAR ES HAJOGYONOK Készár koronát (40 dollár) 85 centért hazaküld az ó-házba. Szerződeseket kiállt, peres, örökösödési és katonai ügyeket legpontosabban lebonolyt. OKIRATOKAT EGY DOLLAREBT ALLIT KI

Dr. R. A. GANS, New Salem, Pa. Egyedül magyarul beszélő orvos a vidéken, sok évi kórházi gyakorlattal. Telefon: 310-12. Magyarok, keressétek fel bizalommal.

First National Bank, NEW SALEM, Pa. Az egész környéken a legmegbízhatóbb és legdrágább takarékpénztár. Kijadja a penzt felmondás nélkül. PONTOS, BIZTOS, LELKIISMERETES.

MORRIS FORST CO., Pittsburg, Pa. 200 Shmithfield cor. Second Ave., Amerika legnagyobb és legrégibb Pálinkaháza. Áraink legolcsóbbak. Pálinkáink legjobbak. Győződjön meg, tegyen egy próbarendelt. Minden 5 dolláros rendelésnél mi fizetjük a szállítási díjat keletre New Yorkig, nyugatra Chicagoig. Chicago vagy New Yorkon tülí Államokba csak 10 dollár és azon felül rendelésnél fizetjük teherautóval külsőre a szállítási költséget. Tessék minden rendeléshez mellékelni a pénzt. Pénz küldhető postal money order, Express, vagy ajánlott levélben. ABAINK: Fehér, vagy vörös gábo: napalinka \$1.50, 2.00, 2.50, 3.00, 4.00 Éredeti törökbi \$2.50, 3.00, 4.00 Éredeti szilvor \$2.50, 3.00, 4.00 Vaidóli teaurum \$2.00, 2.50, 3.00, 4.00 Tiszta alkohol \$3.00, 3.50, 4.00 KÉRJEN ARJEGYZÉKET. Üzletvezető: ANDREJKOVICS BÉLA. Czim: Morris Forst Co. 200 Smithfield cor. 2nd Ave., Pittsburg, Pa.

CHROME, N. J. és VIDÉKE SZABÓ LAJOS postamester EGYETLEN MAGYAR KÖZJEGYZŐJE. HAJÓ-ÉS VASUTI JEGYÉK TORVENYES ÖGYNOKE. Pénzszállítás Európa bármely részébe. Az Egyesült Államokban engedélyezett Money Orderen szállítok, hol \$10.000 óvadék van letéve. Minden réam bízott törvényes ügyeket a legszakszertiben elvégzek. Tanácsot és utbaigazítást ingyen adok. CZIM: LOUIS SZABÓ, Chrome, N. J.

Helyiség-változás. A BEVANDORLO A FELSŐVÁROSBA KÖLTÖZÖTT. Tisztelettel értesítjük lapunk olvasóit és a hirdetőket, hogy a „Bevándorló” szerkesztősége és kiadóhivatala a felsővárosba, 322 EAST 72-IK UTCZABA költözött. Minden néven nevezendő levelek, pénzküldemények a jövőben így és CSAK IS IGY czímzendők: A BEVANDORLO, 322 East 72 street, NEW YORK.

Hazai dolgok.

Magyar dal Blériothoz.

Fölfelé szállt Louis Blériot, Jól tette; Megnézhette, aki jegyét Megvette. Jó volt, hogy szállt Rákoson kiűn...

Ez a nép, amely itt tesped Tétlenül, Mig nyugaton minden más nép Már repül, S ő közjoggal aprózva fel Idejét, Nem lelli meg ezer éve A helyét.

Mindig álság, mindig válság, Pártvita. Amióta messze hagyunk, Ázsia, Mindhiába annyi munka, Annyi vér, Nem maradt más a multból, csak Hét vezér.

Hét vezér, az akaft mindig Scaparán, S elmarta a többi hatot Valahány; Avagy pedig összeszedve Mind a jót, Alkottak egy rabló koa-Licziót.

Most is itt van, most is el a Hét vezér, (Könnyű erre rimet lelni): Kér, igér, S ha főnn ül az aeroplánon Mind a hét, Koncezsal, kincscsel, megtömi jól A zsebét...

Szállj hát, szállj hát, te vakmerő Francia, Boldog ország, gazdag ország Hős fia, S amely nálunk csak törötten Ha akad, Muttatál hát nekünk szálló Szárnyakat...

S mi irigyen, vágyva lestük Idele, Mint repült szürke felhőn, Kék egen... Busan nézett sok ezer szem Sगरa, Idegen föld csodás, vándor Madara!

Blériot repülése Budapesten. Budapest. Budapest lakossága úgy érte...

Háromszor szállt Blériot a levegőbe, háromszor mutatta be gyönyörű uralmát a levegő fölött...

Blériot felolvasásokat tartott még Budapesten és elragadtatással nyilatkozott a magyarokról és Budapestről.

Magyar írók dicsőítése Amerikában. Budapest. Lehar Ferenc „Czigányszerelem” című új operettje, melynek szövegében és zenéjében is sok a magyar elem...

Budapest. Lehár Ferenc „Czigányszerelem” című új operettje, melynek szövegében és zenéjében is sok a magyar elem...

Budapest. Lehár Ferenc „Czigányszerelem” című új operettje, melynek szövegében és zenéjében is sok a magyar elem...

Trónviszály a cigányok között.

Budapest. A cigánykirályságban a legnagyobb rekordot eddig Rácz Laci, a harminczhatos száma érte el, aki esztendőnkön át húzta a jószívű budapesti publikumnak. A cigányok egy ideig csak türelték ezt a trónbirtolást...

Szilasi gyilkosa.

Budapest. Megirtuk legutóbb, hogy azt a rémes gyilkosságot, melynek áldozata Szilasi, egy bünsz szerelmi életét élő ügynök lett. Szilasi gyilkosát letartóztatták. Rövid vallatás után beismerte, hogy ő gyilkolta meg Szilasit — önvédelemből. A tettes Liszkai István színészüvéndék. Szilasinak intim, jó barátja, aki bár tisztességes szülők gyermeke, érettségizett, intelligens fiatal ember, mégis annyira...

Golya a börtönben.

Budapest. Valami kihágás miatt pénzbüntetésre ítélte a rendőrség Papernyik Máriát, egy fiatal, esinos munkásnőt. Szegény nem tudott fizetni s ezért le kellett ülnie a börtömben. Minap bele is dugták Papernyik Máriát, a hideg, sötét rendőrségi börtönbe. Éjszaka rosszul lett. Szülési fájdalmak fogták el s reggelre kelve egy kis fűszékát hozott a golya. Erre már a rendőrség is belátta, hogy nem illik tréfálni. Az anyát és a kis újszülöttet bezáratották a Rókus-kórházba.

Az aradi püspök ellen.

Arad. A görög keleti román egyházi kongresszus tagjai között nagy a felháborodás Papp I. János aradi püspök ellen, mert résztvett az aradi Kossuth-szobor leleplezésén. Ennek a felháborodásnak azzal is kifejezést adtak, hogy ezáltal nem tisztelegtek a püspöknek, mint eddig rendszerint tették. — Vlád, Onu és Petrovics képviselők, akik szintén tagjai a kongresszusnak, kijelentették, hogy olyan emberhez, aki a Kossuth-kultusz hive, nem mennek tisztelegni.

Kardaffér Aradon.

Arad. Aradon a város legforgalmasabb helyén, Zay Imre honvédtiszárhadnagy összehozta Brassay Ernő városi adótitkossal. Brassay inzulálni akarta a hadnagyot, aki erre kardot rántott és összevagdalta Brassayt. A szerencsétlen embert, akinek mindkét kezén több szurt és vágott seb van, eszméletlenül állapotban vitték egy közeli fűszerkereskedésbe és onnan a kórházba, ahol meg nem lehetett kihallgatni. A verekedés után nagy tömeg nép gyűlt össze, mely meg akarta verni a hadnagyot, de Zay revolvert rántott és fenyegetőzött, hogy lelővi, aki hozzányúl. A rendőrség megállapította, hogy Brassay valahogyan megsértette a hadnagyokat egy nő-ismerősét.

Achim András balesete.

Békéscsaba. Achim András, az ismert parasztszereplő sulyos szerencsétlenség érte. Kocsija felborult és ő olyan szerencsétlenül bukkott ki abból, hogy az egyik lába eltörtött. Állapota sulyos.

A beregszászi szüret.

Beregszász. A beregszászi hegyvidéken a szüret október 11-én vette kezdetét, kedvező időjárás mellett. Az eredmény mennyiségileg gyenge, helyenkint számba sem vehető, hanem a minőség, már t. i. nem vehető, hanem a minőség, már t. i. nem vehető, hanem a minőség, már t. i. nem vehető...

Percel Mór szobra.

Bonyhád. Tolnamegye pénzügyi bizottsága minap tartott ülésében elhatározta, hogy a vármegye októberi közgyűlése elé javaslatot terjeszt, hogy a vármegye nagyfajta Percel Mór negyvennyolczas tábornok Bonyhádon felállítandó szobrára háromszázötven forintot adományozzon.

Kórházavatás Egerben.

Eger. Az Irgalmasrend magyar tartományának felavatta az újépített nagyszabású modern kórházat és elhelyezte az új épületet. Az ünnepes megnyitás alkalmával dr. Sámassa József bíbornok-érsek megálldotta az emberbaráti intézetet. Szmeresanyai Lajos püspök pedig kápolnáját szentelte fel.

Kilencz éves öngyilkos.

Hódmezővásárhely. A város közelében levő 1304. számú tanján egy Fűvesi József nevű kilencz éves öngyilkos kísérletet követett el. Egy hosszupengéjű késsel a nyakán megsebezte magát, azután a hasába szurt. A kerületi orvos megoperálta és a borszalmakat bevarrta, de látvány a gyermek eszméletlen állapotban volt és mikor magához tért, elmondotta, hogy torokfájásban szenvedett s attól félt, hogy meg fog fullni; ezért követte el az öngyilkos kísérletet.

Két korona husz filléret.

Kaposvár. Förtelmes büntetést követelt el egy elvetemült parasztsuhancz. Kohn Jakab hatvanéves portekájával, minap éjszaka, amikor Rohod község felé indult, a falu határához közel Nagy János tizenhétéves suhanczlegény dorongolag ugrta fölé, hogy a szerencsétlen öreg holtan terült el a földön; a gyilkos akkor még néhányszor a fejére vágott, majd kikukatta áldozatának zsebét, melyben két korona husz fillért talált. Az arajárók hajnalban találták meg a holttestet óriási vértócsában. A csendőrség azonnal megindította a nyomozást és egy utcai árokban meg is találták a gyilkost. Letartóztatták és egy órai vallatás után beismerte, hogy ő követte el a borszalmas gyilkosságot.

Thököly végleges nyugvóhelye.

Késmárk. Az evangélikus egyház választmányának Thököly Imre fejedelem hamvait véglegesen október 30-án, a hamvak hazaszállításának harmadik évfordulóján helyezték el a mauzóleum mártír síkjára. A temetésen a kormány Szepest vármegye főispánja képviselte. Az ünnepély egyszerű, szérény kereteiben is impozáns volt.

Meghalt a tolonczházban.

Kecskemét. Dudás János munkást egy reggel részegen a tolonczházba szállították, fején egy kis véres sebbel. Dudás a tolonczházban elaludt és délután halva találták. A rendőri vizsgálat megállapította, hogy Baracsi László koremsáros Dudást fejbe ütötte és valószínűleg agyszélhűdés érte.

Kikaparta a kutya.

Keveges. Kevegesben történt. Szeleki Rozália asszony, akinek férje két év óta Amerikában van, szerelvi viszonyt folytatott egy legénygyárral. A bünsz viszonyból gyermek születet s az asszony, hogy elkerülje a botrányt és a szégyent, megölte a néhány napos csecsemőt s a kis holttestet elásta a házuk kertjében. A gyermekgyilkosság azonban nem sokáig maradt titokban. A kutya kikaparta és az utcákon keresztül hurcolta a kis halottat. Így derült ki az asszony bűne. Szeleki Rozáliát bekísérték a szegedi ügyészség börtönébe, ahol a gyermekgyilkos anyja bevallotta, hogy már több hasonló bűn terhelte a lelkét.

Öngyilkosság a temetőben.

Komárom. A tatai temetőben játszó gyermekek észrevették egy embert, aki mozdulatlanul ült és kezében revolvert szorongatott. A gyermekek előbb elszaladtak tőle, majd közelebb mentek és látták, hogy a revolveres ember halott. A rendőrség megállapította, hogy az öngyilkos Böde János szendi születésű ember, a ki már több nappal előbb követte el az öngyilkosságát és a halál helyén ülő helyzetben maradt és a revolver sem esett ki a kezéből.

Pórlujárt tolvaj.

Nagyberezna. Nincscák Miklós nagybereznai lakos minap éjjel Nagybereznan a Lapidum tüzalágyító-gyár részvénytársaság gyárhelyiségébe betört s onnan, abban a hitben, hogy pénzszerényt visz, a mentőszekrényt, a benne elhelyezett gyújtó- és kötőszerekkel együtt ellopta. Tévedését csak lakásán, a szekrény feltörése után vette észre és most a bíróság fogházában elmélkedik afelett, hogy „csalódás az élet”.

Benczur Gyula ünneplése Nyiregyházában.

Nyiregyháza. Szokatlanul meleg és lelkes ünnep színhelye volt Nyiregyháza, ahol a Nemzeti Szalon műkiállításával egyidejűleg avatták fel Benczur Gyula szülőházát s ugyanekkor ádták át a város hírnévét művészfőnöknek a díszpolgári öklelettel. A kiállítás anyaga, rendkívül gazdag és változatos volt, közel 400 darabból állott. A kiállítás minden jobbnevű magyar művész képviselve volt. Benczur Gyula hét mesterművel szerepelt.

A szekér és az automobil.

Sátoraljaújhegy. Minap délelőtt Sátoraljaújhegyben száguldott végig a Rákóczi-

utczában a lippei herezeg automobiljával. A herezeg nejjével, néger szolgájával és a soffitörrel felszómléni birtokáról érkezett Újhegybe. Innen megszakítás nélkül folytatta volna útját Poroszország felé, ha a városban egy kis baleset nem éri, a mely komolyabb következményekkel is járhatott volna. Mikor a hatalmas automobil a Rákóczi-utca közepén haladt, egy szembejövő szekérrel összeütközött. A karambol olyan hirtelen következett be, hogy sem az automobilnak, sem a szekérnek kitérni már nem volt ideje. A herezeg automobilja megsérült, míg a szekér baj nélkül tovább haladhatott.

Megszökött elmebeteg.

Sátoraljaújhegy. Urbán János és Csenyédi András, az ujhelyi közkórház elmebetegosztályából megszökött. A két furfangos elmebeteg valahonnan drótot kerített és abból olyan álkülsőt készítettek, amelynek segítségével az elmeosztályból a folyosóra és onnan az utcára jutottak.

Mátyás király vadászkatélya léégett.

Székesfehérvár. Isztimér község határában elterülő bakonyi erdőszegélyen egy részen az ugynevezett Királyszálláson állt hajdan Matyás király híres vadászkatélya, melynek egyes megmaradt részeiben még ma is vadásztársaság szokott pihenőt tartani. Amit az idő vasfoga nem tudott elpusztítani, most elpusztította a tűzvész. A híres vadászkatély mellett ugyanis új vadászkatélya épült, mely néhány év előtt a nagy kiterjedésű birtokkal együtt gróf Witzleben Henrik, Vilmos német császár sógorának tulajdonába ment át. A gróf ebben a vadászkatélyban vendéglátott egy berlini vadásztársaságot, mely egy hónap óta vadászgatott az erdő renetegében. A minap koronájában az egész vadásztársaság lesre indult és a szobákban égvéig hagyták a lámpákat. Ugy látják, hogy ezek egyikétől tüzet fogott a szoba burtorzata; a tüzet csak akkor vették észre, amikor már az egész vadászkatély lángban állt. Menteni már semmit sem lehetett, a pusztító elem Matyás király híres vadászkatélyát sem kímélte meg, az is porig égett az új vadászlakkal együtt.

Borszalmas öngyilkosság.

Székesfehérvár. Vagyoczký Ferenc ötvenéves kömives a feleségére és fiára lött, de a golyók célt tévesztettek. A merénylő ezután földdel töltötte meg pisztolyát és szájába lött. A lövés oly erős volt, hogy fejét teljesen letépte és széttroncsolta. Vagyoczký iszákos ember volt és ezért örökös viszálykodásban élt családjával.

A nyitott kut.

Tiszapolgár. Nagy Kálmán tiszapolgári állami anyakönyvezető a napokban este egyedül tartott hazafelé. A község közepén a legforgalmasabb helyen már évek óta van egy nyitott kut, amelynek kávjája sines és csak néhány szál deszkával van befödve. Nagy Kálmán a kuton akart áthaladni, amikor hirtelen lába alatt a deszka megroppant és a kutba esett. Segélykiáltására a közeli lakók odasiettek és nagynevezten kimentették. Az anyakönyvezető sulyosan megsebesült.

Tüz Záhonynban.

Záhony. Klein Nándor záhonynagybirtokosnak tiszasalamoni gézmalmában a gépház kigyulladt s a gézmalom teljesen leégett. A kár 19.500 korona, amely biztosítás folytán megtérül.

GYÁSROVAT.

Urbán Mihály záhonynagybirtokos halálának híradása. — Feljér Miklós nyugalmazott földmivelésügyi államtitkár eltemették.

Helyiség-változás.

„A BEVÁNDORLÓ” A FELSŐVÁROSBA KÖLTÖZÖTT. Tisztelettel értesítjük lapunk olvasóit és a hirdetőket, hogy a „Bevándorló” szerkesztősége és kiadóhivatala a felsővárosba, 322 EAST 72-IK UTCZÁBA költözött. Minden néven nevezendő levelek, pénzküldemények a jövőben így és CSAK IS IGY czimzendők: A BEVÁNDORLÓ, 322 East 72 street, NEW YORK.

MAGYAR ÉKSZERÜZLET KEMÉNY LAJOS 430 State St. Perth Amboy, N. J. Egyedül magyar ékszerüzlet, hol mindenféle ékszereket, hazai hangszereket, fegyvereket, tájképeket és revolvereket kapni. Minden eladott tárgyért jótállást vállalunk csak azért is, mert hatóságilag engedélyezett zálogháza is van. Kérjenek árjegyzéket, melyet ingyen és bérmentve küldök. Javításokat gyorsan és pontosan eszközöl jótállással.

Nők és férfiak!

Nekünk van a legnagyobb orvosi gyakorlatunk a magyarok között az Egyesült Államokban és Kanadában. Sok év óta férfi és női betegségeket gyógyítunk szenteltük magunkat. Kik alapos, lelkiismeretes gyógyulást keresnek szívesen látunk Európából érkezőket, kik alaposan vizsgálnak, kezelnek sziv, tüdő, ideg, máj, gyomor, vesze, hólyag, bőr, száj, szem, fül, orrbetegségeket, nem gyógyítható aranyér, köszvénybajokat, vérmérget, húgyúti betegségeket, dühfűrészt és bármily ritkos betegségeket, azok bizalommal forduljanak hozzánk. Mi rövid idő alatt kezelünk mindenemü titkos, belső és külső bajokat, daganatokat (mirigy, torokdaganat), vérhólyagot, elengedhetetlen, impotenciát, ifjúkori bűnök a kórházok következményeit és mindenemü nem betegségét.

Jelöljünk: a beteg alapos és lelkiismeretes kezelése, annak megelégedésére. Ha a bajt gyógyíthatatlannak találjuk, azt későbbre nem vállaljuk el és ösztönözünk megmondjuk. Gyógykezelésünk teljesen fájdalom nélkül és nem akadályoz semmily munkájában; érteket gyógyítunk évente. Tanácsot fordítunk hozzá: az semmibe nem kerül: ha bajs van, féljen azonban ne lassassa holnapra. Ha személyesen nem jöhet, írjon. Fel vagyunk szerelve legújabb villanyerő készülékkel, kőolaj-sugárzó géppel (mely a test keresztülvilágítását teszi lehetővé) és a leghíresebb orvosi tudomány minden legújabb eszközeivel. Vizeleletelmélet állítunk; mérgeket gyógyíthatunk nem alkalmatlanul. Mi New York Államban törvényileg be vagyunk jegyezve.

Dr. Landes, Dr. Rankin, Dr. Roger, Dr. Shattuck, orvosok a Bécsi Orvosok Intézetében. 140 E. 22 STREET, NEW YORK CITY. 314 E. Lexington Ave. Között. RENDELÉS: Reggel 9-10 este 8-ig VASARNAP: Reggel 9-től d. u. 4-ig.

S. G. ROVNIANEK & CO., Amerikában a legnagyobb ültet hont és importált italok nagyban való elárulását. Minden egyes megrendelésnél, ha a megrendelt italok ára legalább 10 dollár tesz ki, a szállítási költséget mi fizetjük. PALINKAK GALLONOKRA. J6 fehér palinka \$2.00, 2.50, 3.00 J6 vörös palinka \$2.00, 2.50, 3.00 Legjobb gabonapalinka \$2.00, 2.50, 3.00 Jamaikai rum \$2.00, 2.50, 3.00 Köménymagos \$1.50, 2.00, 2.50 Anisz \$1.50, 2.00, 2.50 Tiszta spiritusz \$2.50, 3.00, 3.50 AMERIKAI BORO K GALLONJA. Ohioi vörös \$1.00 Ohioi fehér édes \$1.25 Kaliforniai régi, savanyú \$1.50 Kaliforniai muskatalyos \$1.50 Kaliforniai tokaji \$1.75 Kaliforniai 5 éves Port bor \$2.00 Kaliforniai Sherry bor \$2.00 Kaliforniai burgundi vörös \$1.50 Az italokért járó pénz postautalványval vagy regisztrált levelelen mindig előre küldendő. AKI CSAK MEGKÖSTÖLTA A MITISZTA BORAINKAT ÉS PALINKAINKAT, AZ SOHASEM BANTA MEG ÉS MINDIG LEGJOBBAN ÉS PONTOSAN KI VOLT SZOLGALVA. Tegyen egy próbarendelést és nem fogja megbánni soha. A leveleket így czimezze: S. G. ROVNIANEK & CO., 318 THIRD AVE PITTSBURG PA.

\$25,000.00 ÁLLAMI BIZTOSITÉK. Joseph Major Myers pénzügyi irodák. Főüztet: PHILLIPSBURG, N. J. Fióküzlet: ALPHA, N. J. Az összes hajóvalnak törvényes képviselője. Pénzügyés az ó-hazában; a legbiztosabban és legelőnyösebben szállítok. Mindenféle hazai peres ügyeket, valamint konzuli hitelesítéseket elvégzek. Egyedül közzéjéző Philadelphia és környékén. Hontfőváros minden ügyben ingyenes felvilágosítást kapnak.

KLEIN JAKAB Legrégibb és legmegbízhatóbb magyar bankár, közjegyző és hajójegyzőnk. Bankár, pénzügyés és hajójegyzőnk Amerikában. A PENNSYLVANIA VASUT FÖGGYÖKKE. Egyedül tulajdonosa a Magyar Amerikai Hiteltársaságnak. Alapító és főigazgató \$175,000. Fióküzletek: HOMESTEAD, Pa., DUQUESNE Pa. Magyar jogügyeket pontosan és lelkiismeretesen lebonylott. Forduljanak hozzá bizalommal. Czime: Jacob Klein, banker, 1340 PENN AVE., PITTSBURG, Pa. 207 SIXTH AVE., HOMESTEAD, Pa. 116 N. DUQUESNE Ave., DUQUESNE, Pa.

SZABADALMAKAT Kicsikből bel- és külföldön s azok eladását és értékesítését követelti HERZOG ZSIGMOND az Egyesült Államok szabaddalmi hivatalában bejegyzett szabadalmi ügyvéd és a budapesti kizárólagos jogtulajdonos. Végzet okleveles mérnök. 116 NASSAU STREET, NEW YORK. Este 6-8 vasárnap 956 Second Ave.

ember 5. Orosz-orvostállója - kiváló - lpusztul - az épület - zok a szó... Szent - nihilista - Pál erő... pör. A - ak Fran - nést keltő - zony gyil - kezdtek - a vádat - mostoha... fejtett ki, - óság pad - bizonyult - s több - l. Néme - ottak egy... nyos jele - a megnyi - leselés ke - lnők és a - Francia - zelőtt szá - ny bűnpe - andndó így - esoda bor - l a neved... és képmu - dásokban - rott, a má - hol a bírő - khoz, majd - haszkodott, - orban foly - óbíró szá - ellentmon - ják. ... ola... abban jut - z borbély, - ehét bárki. - sburg, Pa. ... YKÉPSZ - DIO... WOWN, Pa. ... ály... a. Készsé - t hazaküld... kőssédei és - n lebonyo - DILLARÉRT... lem, Pa. - es a vide - lallat. Tele - ... bizalommal. ... Bank, ... a. A bizhatóbb és - adja a pénzt - SMERETES. ... sburg, Pa. - elsőbbak - gjobbak. ... mellékelt a - money order. ... sburg, Pa. ... ÉKE... engedélyezett - ott törvényes - dok. CZIM:

Magyar Lloyd.

Agrár farkasok báránybörben. — Uj keresztet ág a nők részére.

Ugyanaz a gazdasági vezetőférfi, aki már ismételtent tettünk említést róla...

Ostobaság a magyar gazdaságszabályozásról feltételezi, hogy a 67-es és 'közös'...

A hírhedt földmivész, Darányi Ignác, vagy ha úgy tetszik: a Nézi bácsi...

Komor Emma volt egri, most keesketői, színésznő ötvenéves koránál...

— Emma, kérem, én úgy látom, hogy mi nem vagyunk egymásnak valók...

— Rendben van, drágám, — szolt nyugodtan Komor Emma és másnap...

Szípen elmondotta a perben, hogy 3 felbontható a szerződést, sőt elmulasztott...

A hírhedt méregkeverő asszony ismét a mária-nosztrai női fegyház lakója.

Egy angol szaklap érdekes adatokat közöl arról, mily rohamos módon szaporodik a kertésznek száma Angliában.

ga ásson és kapáljon, hanem abból, hogy alaposan ismerje mestersége minden...

Magyarországi törvényesarnok.

Magyar-amerikai válóper. — A színésznő véglegénye? — Akasztás lesz. — A mária-nosztrai visszatevő.

Már jó ideje húzódik a Bányászati—Burke-Roche-válóper, de még mindig nem ért...

Komor Emma volt egri, most keesketői, színésznő ötvenéves koránál...

— Emma, kérem, én úgy látom, hogy mi nem vagyunk egymásnak valók...

— Rendben van, drágám, — szolt nyugodtan Komor Emma és másnap...

Szípen elmondotta a perben, hogy 3 felbontható a szerződést, sőt elmulasztott...

A hírhedt méregkeverő asszony ismét a mária-nosztrai női fegyház lakója.

Egy ur és a főlakáj.

(Párbeszéd. Történik egy kívül szép, belül undorítóan moskos eszárvarásban, kívül szép és belül undorítóan moskos ur és főlakája között.)

Egy ur: Hé, Kindermann! Mit szól hozzá, vasárnap itt lesz ez a repülőgép?

Főlakáj: Igenis, felség.

Egy ur: Persze, az ilyen ember boldog, ha megszólítom... Mi?... Tegye boldoggá?...

Főlakáj: Tegye boldoggá, felség... Egy ur: De mit kérdezek tőle...

Várjon. — Már megvan. Milyen volt az idejé?

Főlakáj: Talán a másikat? Egy ur: Miért? Ez talán nem elég szellemes? De ha akarja, akkor kérdezhetem a másikat: — Régen tagja már a delegációnak?

Főlakáj: De hirtelen ez a repülőgépes francia. Egy ur: Hát aztán?... Ez nem baj.

Megkérdezem tőle, hogy milyen volt az idejé francia termés, vagy régen tagja-e már a francia delegációnak?

Főlakáj: Főlek... Ez valami egészen új dolog, de valami más kérdés kell. Valami szokatlan.

Egy ur: Talán... Talán ez: Tartalékos hadnagy ön?... Főlakáj: Ez is nagyon jó, hanem...

Egy ur: Na, kedves Kindermann, ne legyen olyan válogatos. Ami jó volt az apámnak, a nagyapámnak, az egész dinasztámnak, az a pár kérdés nekem is jó lesz.

Megint úgy járunk, mint a nagy bányászterületnél, ahol minden mindjárt egy új ipartelep nézünk meg. A bányászterületnél az az a föld, amely az apámé volt.

Főlakáj: Ez is nagyon jó, hanem... Egy ur: Na, kedves Kindermann, ne legyen olyan válogatos. Ami jó volt az apámnak, a nagyapámnak, az egész dinasztámnak, az a pár kérdés nekem is jó lesz.

Megint úgy járunk, mint a nagy bányászterületnél, ahol minden mindjárt egy új ipartelep nézünk meg. A bányászterületnél az az a föld, amely az apámé volt.

Főlakáj: Ez is nagyon jó, hanem... Egy ur: Na, kedves Kindermann, ne legyen olyan válogatos. Ami jó volt az apámnak, a nagyapámnak, az egész dinasztámnak, az a pár kérdés nekem is jó lesz.

Megint úgy járunk, mint a nagy bányászterületnél, ahol minden mindjárt egy új ipartelep nézünk meg. A bányászterületnél az az a föld, amely az apámé volt.

Főlakáj: Ez is nagyon jó, hanem... Egy ur: Na, kedves Kindermann, ne legyen olyan válogatos. Ami jó volt az apámnak, a nagyapámnak, az egész dinasztámnak, az a pár kérdés nekem is jó lesz.

Megint úgy járunk, mint a nagy bányászterületnél, ahol minden mindjárt egy új ipartelep nézünk meg. A bányászterületnél az az a föld, amely az apámé volt.

Főlakáj: Ez is nagyon jó, hanem... Egy ur: Na, kedves Kindermann, ne legyen olyan válogatos. Ami jó volt az apámnak, a nagyapámnak, az egész dinasztámnak, az a pár kérdés nekem is jó lesz.

Megint úgy járunk, mint a nagy bányászterületnél, ahol minden mindjárt egy új ipartelep nézünk meg. A bányászterületnél az az a föld, amely az apámé volt.

Főlakáj: Ez is nagyon jó, hanem... Egy ur: Na, kedves Kindermann, ne legyen olyan válogatos. Ami jó volt az apámnak, a nagyapámnak, az egész dinasztámnak, az a pár kérdés nekem is jó lesz.

Megint úgy járunk, mint a nagy bányászterületnél, ahol minden mindjárt egy új ipartelep nézünk meg. A bányászterületnél az az a föld, amely az apámé volt.

Főlakáj: Ez is nagyon jó, hanem... Egy ur: Na, kedves Kindermann, ne legyen olyan válogatos. Ami jó volt az apámnak, a nagyapámnak, az egész dinasztámnak, az a pár kérdés nekem is jó lesz.

Megint úgy járunk, mint a nagy bányászterületnél, ahol minden mindjárt egy új ipartelep nézünk meg. A bányászterületnél az az a föld, amely az apámé volt.

Főlakáj: Ez is nagyon jó, hanem... Egy ur: Na, kedves Kindermann, ne legyen olyan válogatos. Ami jó volt az apámnak, a nagyapámnak, az egész dinasztámnak, az a pár kérdés nekem is jó lesz.

Megint úgy járunk, mint a nagy bányászterületnél, ahol minden mindjárt egy új ipartelep nézünk meg. A bányászterületnél az az a föld, amely az apámé volt.

Főlakáj: Ez is nagyon jó, hanem... Egy ur: Na, kedves Kindermann, ne legyen olyan válogatos. Ami jó volt az apámnak, a nagyapámnak, az egész dinasztámnak, az a pár kérdés nekem is jó lesz.

Megint úgy járunk, mint a nagy bányászterületnél, ahol minden mindjárt egy új ipartelep nézünk meg. A bányászterületnél az az a föld, amely az apámé volt.

Főlakáj: Ez is nagyon jó, hanem... Egy ur: Na, kedves Kindermann, ne legyen olyan válogatos. Ami jó volt az apámnak, a nagyapámnak, az egész dinasztámnak, az a pár kérdés nekem is jó lesz.

Megint úgy járunk, mint a nagy bányászterületnél, ahol minden mindjárt egy új ipartelep nézünk meg. A bányászterületnél az az a föld, amely az apámé volt.

Főlakáj: Ez is nagyon jó, hanem... Egy ur: Na, kedves Kindermann, ne legyen olyan válogatos. Ami jó volt az apámnak, a nagyapámnak, az egész dinasztámnak, az a pár kérdés nekem is jó lesz.

Megint úgy járunk, mint a nagy bányászterületnél, ahol minden mindjárt egy új ipartelep nézünk meg. A bányászterületnél az az a föld, amely az apámé volt.

Főlakáj: Ez is nagyon jó, hanem... Egy ur: Na, kedves Kindermann, ne legyen olyan válogatos. Ami jó volt az apámnak, a nagyapámnak, az egész dinasztámnak, az a pár kérdés nekem is jó lesz.

Megint úgy járunk, mint a nagy bányászterületnél, ahol minden mindjárt egy új ipartelep nézünk meg. A bányászterületnél az az a föld, amely az apámé volt.

Főlakáj: Ez is nagyon jó, hanem... Egy ur: Na, kedves Kindermann, ne legyen olyan válogatos. Ami jó volt az apámnak, a nagyapámnak, az egész dinasztámnak, az a pár kérdés nekem is jó lesz.

Megint úgy járunk, mint a nagy bányászterületnél, ahol minden mindjárt egy új ipartelep nézünk meg. A bányászterületnél az az a föld, amely az apámé volt.

Főlakáj: Ez is nagyon jó, hanem... Egy ur: Na, kedves Kindermann, ne legyen olyan válogatos. Ami jó volt az apámnak, a nagyapámnak, az egész dinasztámnak, az a pár kérdés nekem is jó lesz.

Megint úgy járunk, mint a nagy bányászterületnél, ahol minden mindjárt egy új ipartelep nézünk meg. A bányászterületnél az az a föld, amely az apámé volt.

Főlakáj: Ez is nagyon jó, hanem... Egy ur: Na, kedves Kindermann, ne legyen olyan válogatos. Ami jó volt az apámnak, a nagyapámnak, az egész dinasztámnak, az a pár kérdés nekem is jó lesz.

Megint úgy járunk, mint a nagy bányászterületnél, ahol minden mindjárt egy új ipartelep nézünk meg. A bányászterületnél az az a föld, amely az apámé volt.

Főlakáj: Ez is nagyon jó, hanem... Egy ur: Na, kedves Kindermann, ne legyen olyan válogatos. Ami jó volt az apámnak, a nagyapámnak, az egész dinasztámnak, az a pár kérdés nekem is jó lesz.

Megint úgy járunk, mint a nagy bányászterületnél, ahol minden mindjárt egy új ipartelep nézünk meg. A bányászterületnél az az a föld, amely az apámé volt.

Főlakáj: Ez is nagyon jó, hanem... Egy ur: Na, kedves Kindermann, ne legyen olyan válogatos. Ami jó volt az apámnak, a nagyapámnak, az egész dinasztámnak, az a pár kérdés nekem is jó lesz.

Megint úgy járunk, mint a nagy bányászterületnél, ahol minden mindjárt egy új ipartelep nézünk meg. A bányászterületnél az az a föld, amely az apámé volt.

Főlakáj: Ez is nagyon jó, hanem... Egy ur: Na, kedves Kindermann, ne legyen olyan válogatos. Ami jó volt az apámnak, a nagyapámnak, az egész dinasztámnak, az a pár kérdés nekem is jó lesz.

Megint úgy járunk, mint a nagy bányászterületnél, ahol minden mindjárt egy új ipartelep nézünk meg. A bányászterületnél az az a föld, amely az apámé volt.

Főlakáj: Ez is nagyon jó, hanem... Egy ur: Na, kedves Kindermann, ne legyen olyan válogatos. Ami jó volt az apámnak, a nagyapámnak, az egész dinasztámnak, az a pár kérdés nekem is jó lesz.

Megint úgy járunk, mint a nagy bányászterületnél, ahol minden mindjárt egy új ipartelep nézünk meg. A bányászterületnél az az a föld, amely az apámé volt.

Főlakáj: Ez is nagyon jó, hanem... Egy ur: Na, kedves Kindermann, ne legyen olyan válogatos. Ami jó volt az apámnak, a nagyapámnak, az egész dinasztámnak, az a pár kérdés nekem is jó lesz.

Megint úgy járunk, mint a nagy bányászterületnél, ahol minden mindjárt egy új ipartelep nézünk meg. A bányászterületnél az az a föld, amely az apámé volt.

Főlakáj: Ez is nagyon jó, hanem... Egy ur: Na, kedves Kindermann, ne legyen olyan válogatos. Ami jó volt az apámnak, a nagyapámnak, az egész dinasztámnak, az a pár kérdés nekem is jó lesz.

Megint úgy járunk, mint a nagy bányászterületnél, ahol minden mindjárt egy új ipartelep nézünk meg. A bányászterületnél az az a föld, amely az apámé volt.

Főlakáj: Ez is nagyon jó, hanem... Egy ur: Na, kedves Kindermann, ne legyen olyan válogatos. Ami jó volt az apámnak, a nagyapámnak, az egész dinasztámnak, az a pár kérdés nekem is jó lesz.

Megint úgy járunk, mint a nagy bányászterületnél, ahol minden mindjárt egy új ipartelep nézünk meg. A bányászterületnél az az a föld, amely az apámé volt.

AJÁNDÉK ANYÁDNAK

AZ APADNAK, A FELESÉGEDNEK, A MENYASSZONYODNAK ÉS TESTVÉREIDNEK! UJÉVRE ÉS KARÁCSONYRA... 200 drb csak 5 dollár

- Egy tízevi jótállás melletti tűz-arany óra. Egy tüzarány óralánc. Egy gyémántkőves gyűrű. Egy női tüzarány nyaklánc medálival. Egy harmonika. Egy revolver. Egy tájfék (görbe szárral). Egy kés, olló, kefe, hajkefe. Egy borotva, szappan, pamacs.

CHICAGO NOVELTY CO. Unity Bldg., Room 701, Chicago, Ill. Tegyen ajánlott levélbe 2 dollárt, vagy küldjön egy money ordert és mi rögtön küldjük az árut.

MONOPOL KAVÉHÁZ ROTH PETER Mgr. NEW YORK, 145 MASODIK AVE., A KIENCZEDIK UTCZA SARKAN. Kitiűnő ételek és italok. Kitiűnő ételek és italok. A MAGYAROKNAK KEDVENCZ TALALKOZÁSI HELYE. MINDEN ESTE ELSŐRANGU ZENEKAR.

Magyar gyógyintézet Pittsburgban. DR. REGAN EUROPA MEDICAL CO., 720 PENN AVENUE, PITTSBURG, Pa.

R. A. OLESCHAK, 25 Broadway, Uniontown, Pa. Mindenféle hazai szerek a legújabb nyosabb árakban. Magyarok, keressék fel bizalommal.

LUX GÉZA 30 BROADWAY, UNIONTOWN, Pa. Magyar csárda. Izletes ételek és italok kaphatók. A honfitársak igazi magyar cigányzene mellett elmulathatnak.

Dr. Rosenthal Adolf, SEC. NAT. BANK, UNIONTOWN, Pa. Egyedüli magyar orvos a vidéken. Endasztés és bécsi egyetemeken végezte tanulmányait. Minden betegségnek kezelését elvállalja.

Dr. P. SCOTT, MAGYAR FOGORVOS Seaton Building, Uniontown, Pa. RENDEL naponta 9-től 12-ig, délutáni 1 óratól 5 óráig.

Dr. H. F. WONDERS, MAGYAR ORVOS 3yógyit szem-, torok- és gégebetegségeket. FIRST NATIONAL BANK ÉPÜLET 405, UNIONTOWN, Pa.

David végrendeletét is csinált, amelyet a kivégzés előtti napon állított össze és amely lélektanilag szempontból igen érdekes adatokat tartalmaz. A végrendelet így hangzik: „Mivel birtokaim és vagyonom fölött szabadon rendelkezem, a következő végrendeletet teszem: Cochery pénzügyminiszter urnak a perköltségemet hagyományozom; ő úgy is ki fog találni valami új adót, amivel az ostobáknak a pénzét kiszedi a zsebükből. Mellényemet és selyemkabátomat Feynier börtönigazgatónak hagyományozom, hogy kártalanítsam azokért a kiadásokért, amelyeket neki okoztam. A térdem bőre Chanviné, a titkosrendőre legyen: emlékül nekijárandó, hogy a szagáról ezentúl jobban ráismerjen a gonosztevők nyomaira. Kívánom, hogy átkozottak legyenek mindazok, akik a tárgyalás alatt gorbombán bántak velem; a lyoni rendőrség emberei azonban kívül az állatkínzásból diszkolevelet is érdemelnek. Deiber hóhérnak meg azt kívánom, hogy esorbuljon ki a bárdja, mielőtt az én és társam fejét levágná. A mi testemből megmarad, azt adják oda családunknak a halálnak. Az utolsó óhajom az, hogy vajha az utazáson és tereken a feszültek helyett nyaktilókat állítanak fel, akkor a bűnügyi statisztika sokkal kedvezőbb lenne hazánkban. De most

Louis David.

Péntek, nov... A CSA... Irta... Tonin ne... és ismételt... — Micsod... — No, ig... ha majd ki... kor majd... háztartásr... — De his... luk; nekéd... vagy a tar... valók vol... nyaid?... — Gyere... A bályj... retettel ma... — Gyere... arról, hogy... végezzen;... fel nekik... együtt... — De m... kiáltott fe... sel, — ad... fantáziá... nem lesz... — Elég... mond bú... Tonin jó... — Oh, b... sérteni... — De k... tézni?... — Álló... fivér imp... egész kis... jával és... mintegy... erre... — Ez s... Antoni... tára szer... Javel M... valami f... lyozzum... derék en... első nap... ter párt... meg szil... vabb vol... — Jól... majd a... hogy a... máris be... szul meg... foglalta... kirándul... a külső... mó utas... sárnap... pályaud... szerte e... tokban... — Jó... hang, m... — Jó... öcses... ismert i... ke mely... ret gun... jelenlét... mi egy... rát. M... gyon sz... gunyoló... jolva, b... szó szer... gen, ke... Aztár... — Gy... a hábor... hozzáju... trom id... tak mé... — M... felelt V... Világos... den rés... balanc... mi vár... volt az... vezető... ták be... A ki... zött rá... Antoni... gyász... földre... gény m... volt a... csokol... tromid... valami... összeko... latsker... olyan... Ant...

A CSALÁD TÁMASZA.

— Regény. —

Írta: DAUDET ALFONZ.

(Tizenkettedik folytatás.)

Tonin nem értette meg bátyja kérdését és ismételtelén kérde:

— Micsoda? Hogy te hol maradsz?

— No, igen, tanulmányaim végeztével, ha majd kikerülök a gimnáziumból! Akkor majd nekem kell gondoskodnom a házatartásról, Dináról meg a mamáról.

— De hiszen te nem gondoskodhatsz rólad; neked vagy a jogot kell elvégezned vagy a tanárképzőbe kell járnod... mire valók volnának különben a tanulmányaid?

— Gyerek, te!...

A bátyja átkaolta öcsését és apai szeretettel magához ölelte őt.

— Gyerek! Mintha csak szó lehetne is arról, hogy én a jogot vagy a tanárképzőt végezzem; mintha nem áldoztam volna fel nekik már is a jövőmet mindennel együtt.

— De már abból nem lesz semmi! — kiáltott fel Tonin szenvedélyes lelkesedéssel, — addig magamra vállalom a család fenntartását, amíg neked kezid között nem lesz az izé... az izé...

— Elég... ez sértés... — szölt Raymond büszkén és parancsoló hangon.

Tonin pedig zavarodottan hebegte:

— Oh, becsáss meg, nem akartalak megsérteni...

— De hát, hogy és mint fogod ezt elintézni?

Az állomásához értek. A nagyobbik fivér imponáló kézmozdulattal, mely az egész kis állomást a maga sötét facsoportjával és a pályaudvar összes lámpáival mintegy magába felelelte, azt válaszolta erre:

— Ez az én dolgom!

Antonin e határozott kijelentés hallatára szentül meg volt győződve róla, hogy Javél Márk ur bizonyára gondoskodott valamiről, amelyet Raymond a lyezumból kijövet, elfoglalhat. Ezek a derék emberek ugyanis ma is, miként az első napon, rendületlenül hittek a miniszter pártfogásában; a kisebbik fiu pedig még szilárdabban bízott benne, mert nagyobb volt a többiekénél.

— Jól van, — gondolta magában, — majd a vasuton kivallatom — de alig, hogy a fivére mellé letelepedett, valaki máris helyet foglalt a kocsiában és a rosszul megvilágított kupé utolsó üres helyét foglalta el. A vonat zsúfolásig telt meg kirándulókkal és csak úgy zsongott, még a külső ajtó kilincseibe is egy egész esomó utas kapaszkodott meg. Valóságos vásárnapesti helyi vonat. Midőn kitértek a pályaudvarból, vakító fehér fény áradt szerte egy pillanatig a tovarobogó vonatokban.

— Jó estét, fiuk, — sipogta egy ismerős hang, melyre Raymond azt felelte:

— Jó estét, Mauglas uram!

Öcsése jelenlétében azon volt, hogy az ismert íróval henezege beszéljen; de lelke mélyén félt tőle; mert tudta, hogy szeret gyönyölni és különösen Geneviève jelenlétében nagyon röstele előtte lyezeumi egyenruháját és tizenöte éves komát. Ma este Mauglas kivételképpen nagyon szórakozottnak látszott; nem volt gonyolódó kedvében; a nyitott ajtón kihajolva, bámult ki a sötétbe, mintha fürkésző szemével át akarna látni a ködön.

Aztán egyszerre megszólalt:

— Gyerekek, emlékeznek-e maguk még a háborúra? — Hátra se fordulva intette hozzájuk e szavakat. — Hol voltak az ostrom idején? Vagy tán a világon se voltak még akkor?

— Már bizony én a világon voltam, — felelt Raymond az orrát fintorítva. — Világosan emlékszem akkori életünk minden részletére; a gyár zárva volt és ambulanciát rendeztek be a termekben; a mi városrésziünk ezrede, melynek apám volt az alezredese és Alexis nevű könyvezetőnk az őrmestere, dobpergással jártak be az utcákat és azt énekeltek:

Az ágyunak szavára...

A kis mama pedig labdájával lövöldözött ránk és exereztortott engem és Antonint, hogy amikor azt kiáltja: „Vigyázz a bomba!” mindketten hasmánt a földre vessük magunkat. Jaj, meg a szegény mamának mennyi baja és bosszúsága volt a szakácsnőjével! Lóhus-ragout, esokoladás rizskása, meg a komisz ostromidőbeli kenyér járta ebédre; aztán valami félig elefánt, félig kenguruhusból összekotyvasztott pástétom, melyhez az állatkert adta az anyagot és amelyetől te olyan beteg lettél; emlékszel, Antonin?

Antonin a sarokba lapulva, egy szót sem válaszolt. Mauglas pipáját harapdálva mormogta:

— A kis öcsese, úgy látszik, nem nagyon lelkesül az ostrom emlékei iránt.

A fiu összeszorított fogakkal, állkapcsainak ideges risszantásával, amely arról tanuskodott, hogy milyen nehezen tör fel ajkairól minden szó, szendélyesen válaszolt:

— A háboru rut és buta és... és szóval, hogy is mondjam... én nem szeretem a háborut.

A magas, testes Mauglas vállat vont.

— Szegény gyerekek, nem tudod te, hogy mi a jó.

És míg szeme folyton a sötétben fürkészett, halk, suttogó hangon, mintha önmagához szólna, sorra, ahogy kísérteties árnyak egymásután fel-feltűnédeztek az éjben, megnevezte mindazokat a híres helyeket, ahol esatákat vittak: a konyhakertészettel foglalkozó parasztoklakta falvak, tejjgazdaságok, majorkák, gyárak, árapályaudvarok, annak idején megannyi erődök, sáncok, meg előőrsek voltak.

— Hay, Chevilly, az arquelli vízmű, Hautes Bryuères! Oh, minő szép, lelkesedéssel és borzalommal teli éjszakákat töltöttem én itt a montrougei erősség ágyúvillámai, meg a bajor sáncok golyósbíjai közepett, melyek úgy zengtek-bongtak, mint a hegedűhúr, mikor a vonó végig-tánczól rajta.

— Tehát ön nem szereti a háborut, fiatal barátom? Ezek az eszmék az ön korának szellemére vallanak. De önére szentül vallom, a szoknyába bujt karabélyosról, — akit különben imádok — meg az ő Tolstoj barátjáról ragadtak ezek az eszmék. Az a Tolstoj egy vén bolond, aki a háborut épp úgy lehurrogatja, mint ahogy lenézi a szerelmet; mert nincs már neki se foga, se ereje; de míg az utolsó foga ki nem hullott, ezek a ragadozó állatra emlékeztető hegyes, ritka fogak, addig ő maga se vette meg a jó falatot. Miért akarja tehát most a többieket visszatartani? Miért hazudolja meg a saját ifjúkori szenvedélyeit? No, hát én meg kijelentem önöknek...

Hangja elhalkult, mert látta, hogy a kupé többi utasai is odafigyelnek. Suttogó megjegyzései még sokkal mélyebben vésődtek bele az ifjú elmébe, kik most arra voltak kényszerítve, hogy meghallgassák.

— Igen, gyermekeim, ama harmincnyolc esztendő alatt, amióta ezen a nyomorult sártekn élek, életem egyedüli szép óráit itt éltem, amikor e malomkövek között táboroztunk. Négy hoszu téli hónap tartama alatt, — kemény tél volt, olyan pomerániai tél, amit tarisznyájukban hoztak magukkal a németek a kovácsal kenyerükkel meg a borsókolbászsukkal együtt, — kicsiny előfutárasapunk, melybe be voltam sorozva, egyetlen egyszer se pihent meg. Egyetlen egy nap se mult el, hogy az ólmot vagy a mitraillet meg ne kóstoltuk volna; nincs ezen a vidéken sehol egy kő, melyhez az én véremből vagy a társaim véreből egy csepp ne tapadna. Hát még az éjteli emberildözések, mikor a kerti gombaágyak mélyén kötélhágásokkal, baltákkal és szuronyokkal fogtuk üldözni az ellenséget, akárcsak egy melodrámban! Lássa, kedves Raymond, — már érezte, hogy a fiatalabbik figyelmét nem kötheti le, — a maguk bölcsészei beszélhetnek, ameddig akarnak. Csak a veszély teszi nagygyá és széppé az életet meg az embert, a kicsinyes embert és a lapos köznapi életet... Ez a kis külvárosi zug oly nagy-nak és határtalannak tűnt fel előttem, mint egy egész világ, mikor azt hittem, hogy itt vész az életem. És még se vészett oda. — Sajátságos sors! Inkább haljon meg az ember huszéves korában az ellenség gyilkos golyójától szíven találva, semhogy galádul és aljas módon a fertőben végezze életét.

A hangja egyszerre a torkába akadt; kihajolt az ablakon és egy kukkot sem szölt többé, míg a vonat be nem robogott a pályaudvarra.

— Elkísérlek a ketteczbe? — kérde Antonin a bátyjától, midőn a kitóduló tömeg tolongása közepett lefelé haladtak a pályaudvar lépcsőjén.

Mauglas, aki mellettük ment, összerézve kérde:

— A ketteczbe?

Raymond elmosolyodott. Maguk közt ily neveztek a fiuk a gimnáziumot, melynek szigorú szabályzata megkívánta, hogy a bennlakók mindegyikét, ha kimenője van, valamelyik barátja vagy rokona kíséresse egészen az intézet kapujáig.

— Főlöszleg, hogy Antonin ur olyan messze utat tegyen, — szölgalt meg Mauglas élénken. — Ő a Vosges-téren lakik, Páris től végében, én meg Luxembourgban, az ő gimnáziuma tőszomszédságában. Ha tehát nincs ellenvetése társaságom ellen, úgy hazakísérem.

Antonin tiltakozni akart. De ajkáról olyan nehezen indult meg a szó, hogy a bátyja, ki felette büszke volt arra, hogy

a gimnáziumbeli tanulótársai szemelattára ilyen nagy irodalmi tekintéllyel jön haza karonfogva, örmrepešő szívvel fogadta el az ajánlatot, megölelte és megcsókolta Antonint, minden jókat és szerencsés utat kívánt neki, még mielőtt Antonin kibökte volna, amit mondani akart.

A szegény fiu egyedül ballagott az elhagyatott és sötét Páris utcáin végig, hogy kicsiny otthonába érjen. Hangosan beszélgetett önmagával, azzal a bámulatos gördülékenységgel, mely a félnék és dadogó emberek tulajdonsága, mihelyt egymagukra maradnak. És az egész uton az épülfelben levő házak, a hirdetésekkel tarkázott deszkakerítések, a rendőrök megapadokon szundikáló részeg emberek mellett elhaladva, egyre londoni felfedezések és azok révén remélt boldogsága álmait, amelyekről e hirtelen elutazása miatt bátyjával nem beszélhetett.

Ezalatt Raymond kísérőjével végighaladt e nyári éjszakában emberektől hemzseggő, fényárban uszó boulevard Michelen — mert ez az október utói nap való-sággal nyári éjnek illett be. Amidőn a nagy kávéházak mellett mentek el, melyeknek kerti asztalai a járda felé elfog-lalják, az újságot bujón tanuló ifjúság ajkairól suttogva kelt ajkáról-ajkra Mauglas neve. E halk moraj hallatára a gimnázista keble dagadozott és alakja büszkén kiegyenesedett; boldogan fecsegett és kacagott, miatt az ismert író, kinek karján ő oly büszkén és henezege mutogatta magát, gonyos mosolyra biggyesz-tetett hosu ajkainak szögletét arra a néma, hamis mosolygásra, melytől Geneviève úgy irtózott. Milyen mulattató a fiatalok hiúsága; olyan biztosan beleharapnak a csalétekbe.

— Látja, kedves Raymond barátom, maga sokkal tisztább lát, mint az ön egész környezeté. A szépségtelenség koráretette tette, megélesítette az esztét, meg aztán a tanulás, a sok gondolkodás — azért fordulok inkább önhöz, mint Izoard urhoz vagy az öcséhez.

— Kösönöm a bizalmát, Mauglas ur!

— Látja, kérem, ennek a derék Castagnozoff Zsófinak a sorsa nagyon érdekel. Látom, hogy rossz társaságba megyül, hőbortos emberekkel cimborál; ha nincs Morangisban, közös jó barátainkkal, csupa hőbortos fizikókkal van dolga. Tudom, sejttem, hogy valami kellemetlen kalandba keveri bele magát. Az az ipse, akit magánál rejteget...

— Lupniak?!...

— Az! Lupniak! Hát most azt kér-dem magától, okos eszelekedet-e ez? A sa-ját szobájában rejti el ezt a Lupniakot, ezt a veszedelmes gyilkost, akinek személyleírását közölték Európa összes rendőrségei. Biztos ön abban, hogy Lup-niak az?

— Hogy biztos-e benne? Hiszen Izoard apó még csak ma dötült in borzadva emlegette őt előtte e Geneviève előtt. — Mauglas szomorúan felsóhajtott és azt kérdezte Raymondtól, vajjon ez a szeren-

esétlen teremtés nem-e rejt még valakit magánál? Vajjon nem-e hallotta, hogy Zsófia egy bizonyos Papoff nevét emle-gette volna?

(Folytatása következik.)

Indiana Trust & Savings Bank

MAGYAR TESTVÉREK! Ha meg-takarított pénzeteket, melyet ke-serves munka árán szerettetek, biztos helyen megőrzés céljából elhelyezni óhajtatok, küldjétek el a fenti címre. A bank elfogad betéteket és a nála elhelyezett pénzért

3 százaléknyi kamatot

fizet. S a TELJES ÖSSZEG minden időben felmondás nélkül ki-vehető.

BEVÁLT, VESZ ÉS ELAD külföldi pénzeket a legkisebb százalék mellett.

KÖZJEGYZŐI OSZTALY elkészít kérvényeket, meghatalmazások-at, adás-vételi szerződéseket és konzulátusilag hitelesíteti őket.

HAJÓJEGYEK eladása a leggyor-sabb és legbiztosabb hajókra.

PÉNZKÜLDÉS az ó-hazába a leg-biztosabb és a leggyorsabb mó-don.

AKI HAZAT akar építeni INDIA-NA HARBOR körül, annak a bank ad pénzt a felépítésre, TELKEK MAGÁNÁL A BANK-NÁL OLCÓS ARON VÁSÁROL-HATÓK.

BÁRMI FELVILAGOSÍTÁSÉRT forduljanak MAGYAR NYEL-VEN erre a címre:

INDIANA TRUST & SAVINGS BANK 3338 Mich Ave. Indiana Harbor, Ind.

HUNFALVY HUGÓ HITES ÜGYVÉD ES JOGTANACSO S, közjegyzői hivatal. Iroda a fopostával szemben. 231 BROADWAY, New York City.

A BEVÁNDORLÓ NYOMDÁJA. Bivállal jutányos árak mellett bármily nyomdai munkát. Ujságtól kezdve nevjegyig. ALAPSZABÁLYOKAT A LEHETŐ LEGOLCSÓBBAN KÉSZITÜNK. Aki szép, izlésees munkát akar, forduljon hozzánk. Vidéki megrendelések pontosan és közöltetnek. A BEVÁNDORLÓ NYOMDÁJA. 153 East 4th Street, New York.

RIZSAK JANOS KÖZJEGYZŐ. MAGYAR PENZKÜLDŐ ES VÁLTÓINTÉZETE 127-2-ik UTCZA, PASSAIC, N. J. PENZT a legpontosabban és lehetőleg leggyorsabban küld az ó-hazába. Az összes hajótársulatok meghatalmazott képviselője. MINDENNYELKÖZJEGYZŐI okiratok szakszerűen kiállítanak és konzulátusilag hitelesítetnek. Jogi, katonai és telekkönyvi ügyekben pontossággal járok el. BEAM BIZOTT ÜGYEKBE pontosan és lelkiismeretesen járok el. AZ UTASOKAT SZEMÉLYESEN ELKÍSÉREM A HA-JOHOZ. UTBAIGAZTAT, felvilágosítást és tanácsot INGYEN adok. FÍKÜZLETEK: FRANKLIN FURNACE, N. J. SOUTH BETHLEHEM, PA. ALPHA, N. J. WHARTON, N. J.

LEGOLCSÓBB ES LEGBIZTOSABB. HAJOJEGYVÁSÁRLÁSRA, PENZKÜLDÉSRE SCHWABACH ES FIA. KÉT MAGYAR BANKHAZA. 1225 FIRST AVENUE, a 66-ik utca sarkán. NEW YORK. 1431 FIRST AVENUE, a 74-ik utca közelében.

MEGBIZHATÓ BANKÁROK.

E rovat alatt oly bankcégek nevezünk meg, amelyekhez honfitársaink bátran fordulhatnak penzküldés vagy penzbetétek céljából.

NEW YORK ALLAM. KNAUTH, NACHOD ES KÖHNE, 15 William street, New York. KISS EMIL, 104 Second Ave., New York. Tíz év óta fennáll. NEMETH JANOS, 457 Washington street, New York.

ROSETT MORITZ, 197 Stanton Street, New York. Alapított 1879-ben. Penzküldések és hajójegyelárusítás. Fiókírók: 145 Montgomery street, Jersey City, N. J., 447 State street, Perth Amboy, N. J., 22 N. Main street, Wilkesbarre, Pa., 141 Federal street, Youngstown, O.

SCHWABACH MAGYAR BANKHAZA, 1431-1 Avenue, a 74-ik utca közelében. Penzküldéseket gyorsan és biztosan eszközöl. Hajójegyeket minden vonalra árusít. Közjegyzői okiratokat kiállít és hitelesítet.

PENNSYLVANIA ALLAM. B. HENDLER, successor to A. HENDLER SON & Co., Cassandra. Penzküldemények Magyarországra és Európa bármely részébe olcsón, gyorsan és biztosan. Hajójegyek az összes vonalra az ó-hazába sehol olcsóbban nem kaphatók.

FIRST NATIONAL BANK, Első Nemzeti Bank, Minersville. Alapítke \$500,000.00, tartalékalap és szét nem osztott nyereségy \$75,000.00. Elnök Charles E. Bear, pénztáros Harry P. Potter.

KAIL G. ARPAD, Uniontown, Pa. Amerikai és hazai ügyek elintézése. Közjegyzői hitelesítés. Pontos penzküldés. FIRST NATIONAL BANK, Első Nemzeti Bank, Leechburg. Összes tőke \$450,000.00. Bankbetéteket elfogad. Penzküldő és hajójegyiroda.

SCRANTON SAVINGS BANK, Scranton, 120-122 Wyoming Ave. Tőke 100,000 dollár. Főlöszleg 500,000 dollár. Északkelet-Pennsylvánianak legregibb takarékpénztára.

OHIO ALLAM. THE BRIDGEPORT BANK & TRUST COMPANY, Corner Main and Lincoln Avenue, Bridgeport, Ohio. Penzt kamatoztat, küld az ó-hazába. Hajójegyeket elárusít minden vonalra. Hazai ügyeket gyorsan és jutányosan elintézt. PAPP MIKLÓS, 3929 Lorain Ave., Cleveland, Ohio.

Allamilag engedélyezett hajójegyző, penzküldő és közjegyzői iroda. PERCZEL LAJOS, 532-534 Pearl street, Cleveland.

WISCONSIN ALLAM. MERCHANTS AND SAVINGS BANK, Kereskedelmi és Takarékbank, Kenosha. Wisconsin állam felügyelete alatt. H. B. Robinson elnök. Tőke \$25,000. Elad hajójegyeket minden vonalra. Pénzeket elküld a világ bármely részébe. Takarékbetéteket elfogad.

NEW JERSEY ALLAM. RIZSAK JANOS, 127 Second street, Passaic. Penzküldés és hajójegyek. Bármennyi okiratot elkészít. JOSEPH MAJOR MYERS, Phillipsburg és Alpha. Penzküldés, hajójegyiroda és közjegyzői hivatal.

WARADY LAJOS, 449 S. Broad St., Trenton. Penzküldő és hajójegyzülete. Házak, telkek vétele és eladása. NEMETH JANOS, new yorki bankár, passaic-i fiók penzküldő- és hajójegyzülete: 100-2 street, Passaic. SZABO LAJOS, Chrome. Penzküldés. Hajójegyiroda. Tanács és utba igazítás ingyen. A vidék egyedüli magyar közjegyzője.

CONNECTICUT ALLAM. BANDRE ANDRAS, 606 Bostwick Ave., Bridgeport. Penzküldéseket gyorsan és pontosan közvetít, hajójegyeket a legjobb vonalakra árusít, közjegyzői okiratokat kiállít és hitelesítet. A saját házában lakik.

INDIANA ALLAM. INDIANA TRUST AND SAVINGS BANK, 3338 Mich. Avenue, Indiana Harbor. Penzt kamatoztatásra elfogad, penzküldéseket eszközöl az ó-hazába gyorsan és biztosan. Hajójegyeket minden vonalra. Közjegyzői hivatal. Telkeket elad és házépítésre kölcsönöket előlegezt.

VIRGINIA ALLAM. FIRST NATIONAL BANK, Első Nemzeti Bank, APPALACHIA. Tőke és felesleg 50,000.00 dolláron felül. Minden pillanatban felmondható betétek után három százalékot fizet.

Magyar fogorvos. Foghuzás fájdalom nélkül. Biztos és jó kezelés. DR. FRANK KERN. 233 EAST, 10. UTCZA, NEW YORK. — Az első és második Ave. közt. — RENDEL: Reggeli 10-től esti 8-ig. Vasárnap: Reggeli 10-től d. u. 1-ig.

WARADY LAJOS. Hazai peres és katonai ügyek pontos elintézése. PENZKÜLDÉS AZ Ó-HAZÁBA. Az összes hajóvonalak képviselője. HAZAK VÉTELE ES ELADASA. Magyar közjegyző. 449 b. Broad St., Trenton, N. J.

KAIL G. ARPAD BANK ES HAJOJEGYZULETE. — Alapított 1890-ben. — Közjegyzői iroda úgy hazai, mint amerikai ügyek elintézésére. Penzküldés az ó-hazába hetenkint kétszer, a legpontosabban és legolcsóbban. UNIONTOWN, Pa., W. MAIN STREET.

A BEVÁNDORLÓ

Lombroso és a spanyolok.

Kettős aktualitása van az itt következő cikknek, s mind a két aktualitása egyformán szomorú. Az egyik időszerűségét Ferrer meggyilkolása adja meg; az a nyomászó vihar, amely kitorésre készen ott kóvályog Spanyolország szerencsétlen földje fölött, — a másik aktualitása pedig az, hogy ez a kis tanulmány Cesare Lombrosnak, a minap elhunyt nagy antropológusnak és humanistának tollából való. Lombroso, még tavaszszal írta meg kis esszéjét egy német könyvkiadó-vállalat számára, amely most, a kettős gyász alkalmából sietve adja közre a kiváló olasz tudósok ezt az egyik utolsó írását...

Spanyolország — írja Lombroso — egészen a legutóbbi évtizedek klasszikus talaja volt a bűnnek. A vallási üldözések a múlt század végeig tartottak és Szivilában még 1790 ószen magyán égették meg a boszorkányokat. Ugyanakkor 2704 volt Spanyolországban az inkvizitorok száma. A babona uralkodott az országban, amelynek kormánya a papok kezében volt. Alig múlt nap, amelyen el ne tettek volna láb alól valakit, aki szabad gondolkodása miatt vált gyanússá. A tudományt bűnnek tekintették, és ebben kezeskedő az oka, hogy Spanyolország, amely a művészet és irodalom számára annyi kiváló embert adott, nem produkált férfiut, aki a tudomány ügyét előbbre vitte volna. Mindennek következménye pedig az általános tudatlanság volt, aminek jellemzésére talán elég megjegyezni, hogy a spanyol egyetemeken még a XVIII. század elején tagadták a nehézkedési törvényt és a vérkeringést. A tudatlanságot a papság akarta, és a papság nyomása alatt a kormány erélyes rendszabályokkal tiltotta, akadályozta a tanítást. Hogy pedig kárpolitást nyújtson az elkobzott szellemi javakért, a kormány békaviadatokkal szórakoztatta a népet.

Amerika meghódítása a vagyonnak szinte kimeríthetetlen forrásait nyitotta meg Spanyolország számára. Alig egy évszázad alatt ötvennégy millió frank özönlött be az újjáéledő Spanyolországba, és ez a hatalmas aranyfolyam még növelte az ország korrupcióját, népének rettenetes lustaságát. Munkára most már nem gondolt senki, amikor pedig a spanyolok elvesztették Amerikát, a renyhességhez szokott nép nem tudta más módját a megélhetésnek, mint azt, ha a papok jótékonyágához folyamodik. Se földmívelés, se ipar az egész országban, és kereskedelemtől se igen lehet szó, ha meggondoljuk, hogy abban az időben alig harmincezer kereskedő volt Spanyolországban, míg a szerzetesek száma — a múlt évszázad végén — több, mint negyedmillió. Mindennek borzalmas elszegényedése volt a következménye és a rohamos elnéptelenedés, olyannyira, hogy III. Károly uralkodása idején az ország összes lakossága nem haladta meg a kilencz milliót.

Az idegen inváziók elleni küzdelem, az Amerika meghódításáért való harc és a természetes ösztön nagyon rázkóztatta a spanyolokat nemzeti késűknek, a „navajá"-nak véres használatára. Gyerekkora óta ezzel járt minden spanyol, ez volt az ábécés-könyve, amelyvel nekivágtak az életnek. Születésétől fogva bátorlelkű, szabadságszerető, de erőszakos, ezek a dispoziciók még kedvesebbé tették szemében a késforgatást és a vérergőz szintéket. Amíg az elemi ismeretek elsajátítására országszerte alig volt iskola, addig alig volt nagyobb város, ahol torreador-akadémiákat nem tartottak volna fenn. Sevillában még hét évvel ezelőtt több napilap volt, amely kizárólag a bika- viadalkról ügyével foglalkozott. És ha mára kelve eszünk is egyes helyeken a torreadorok nimbusza, ha nem is emlegetik őket többé, mint félisteneket, de bizonyos, hogy a diésőségük még ma is felér azzal, amelyet Spanyolországban akár az irodalmi, akár a politikai érdem adhat.

A sok kormányzat állandóan növelte a bajt; az alkotmány tisztára dekoratív jellegű lett és jelentőségére nézve még lejjebb szökkent, mint Európa többi „alkotmányos" államában. Valójában ez az alkotmányosság csak arra szolgált, hogy a katonai diktatúrát palástolja. Még olyan férfiak, mint Prim, Serrano, Navarros és Esportero alatt is, alig múlt esztendő, amelyben két-háromszor ki nem hirdették volna az ostromállapotot, erőszakkal váltván fel az igazságszolgáltatást és a törvény uralmát. A pénzügyminiszterek hihetetlen erőfeszítésekkel töltötték ki a fenyegető államcsődöt; akárhányszor úgy, hogy nem fizették az államhivatalnokokat, törvénytelen adókat szedtek s aki nem fizetett, minden jószágát hamarosan elkötvetélték.

A XIX. században Spanyolország jeles mindenképpen ugyan, hogy emlíkjék az ország erkölcsi és anyagi nivóját, ezek az ügyvezetők azonban megtörték

hol a francia invázió, hol az általános korrupción és elvetemültségen, legtöbbször azonban a klastromok ellenkező munkáján. Ha az utóbbi években mégis javultak némileg az állapotok, ez főleg annak köszönhető, hogy mindinkább érvényesült a külföldi befolyás; Anglia, Belgium és Franciaország vagy harmadfél milliárd dollár értékű energiák végzik el azt, amit maga az ország elmulaszt: hogy kihasználja természetes gazdagságát, bányáit, sokféle érzék, kőzetet... A spanyolorzági bányák javarésze, valamint az iparvállalatok is, külföldi tőkével dolgoznak. Hasonlóképpen a tengerhajózás külföldi tőkék kezében van.

Az anyagi és erkölcsi teljes züllöttségnek szomorú hatása nyilvánul meg benne, hogy amíg Európaszerte eszöksen a bűntettek száma, addig Spanyolországban a kriminalitás egyre nő, még pedig félelmetes arányokban. 1883-tól 1889-ig nyolcvannégyezer nyolczszáznyolcvanöt, 1896-tól 1899-ig pedig 91.915 büntetett követtek el Spanyolországban, többnyire, sőt túlnyomó számban gyilkosságokat. Még félelmetesebb ez a statisztika, ha meggondoljuk, hogy 1883-ban ezherhetven két ember gyilkoltak meg, 1899-ben pedig ez a szám ezerhatszázharminczháromra nőtt. Amiben azonban csak a közönséges gyilkosságok foglaltaknak benn és nem a politikai merényletek stb.

A kés és a bomba vezérlel szerepet játszik a spanyol erkölcsökben. A társadalmi anarchia sehol sem olyan teljes, mint ebben a boldogtalan országban. A fanatizmus — és különösen a vallási fanatizmus — virágkorát éli ezen a földön. Vallások és nem jut eszükbe egy pereze sem, hogy az evangéliumnak örökszép alapja éppen ez, hogy minden erőszak immorális. Soha erőszakotl nem riadnak vissza és szívesen alkalmaznak ott is, ahol pedig merőben felesleges. Ha a civilizációjukat nézzük, az alig különbözik az ausztráliai vad törzsekétől, például a bonvier-éktől, amelyek egyik törzfőnöke egy európainak arra a kérdésére, hogy mi a jó és mi a rossz fogalma, azt felelte: — Jól, ha én rabolom el egy másikat feleségét és rossz, ha más rabolja el az enyémet.

Ezeknek a szomorú állapotoknak és főleg a bűn nagy jelentőségének hü tükrét adja a spanyol irodalom Cervantesől Gil Maesterig. Teljessé teszi pedig a képet Quirosnak jeles műve, amelyben a madridi prostitúcióval és bűnesetekkel foglalkozik, igazán megdöbbentő, irtóztató adatok alapján...

Mészáros szabad.

Nem viszik vissza Magyarországra.

Dr. Mészáros Károlyról azt állítják, hogy odahaza sikkasztást követett el s tettének következményei elől azután ide menekült Amerikába.

Mészáros már néhány év óta tartózkodik Amerikában s habár nem tudjuk, vajjon tényleg „új életet" kezdett-e az újvilágban, mindenesetre jellemző a közönséges magyarok közt levő egyetértésre, hogy „egy hanfitárs" feljelentette Mészárosot a bevándorlási hatóságánál, ahogy nemrég feljelentették Rudnyánszky Gyulát. S amint a kesergő poétát annak idején elfogták, akképp a bevándorlási hatóság letartóztatta Mészáros Károlyt is. Cleveland laptársunk, a „legöregebb" Szabadság egyik legutóbbi számában örmönkönyet hirteltett efellett. Amint azonban most értesülünk, hiába hullatta. A washingtoni kormány ugyanis, mint Rudnyánszky esetében, ebben az esetben is állott a visszatolonoztatástól és Mészáros Károlyt szabadon bocsátotta.

A növények látanak.

Az angol tudományos társaság legutóbbi kongresszusán Haberlandt tanár felfedezését is megvitatták, aki a növények zöld epidermiszében apró leenselekket az átlátszó folyadékkal teli sejtek fedeztet fel, amelyek szerinte a növények látószervei. Ezekkel a szervekkel tájékozódik a növény afelől, hogy éjjel van-e, vagy nap van és hogy honnan süt a nap, hogy arra fordulhasson.

E közlés kapcsán-Cuissot-Carnot francia tudós a „Temps"-ben elmondja saját tapasztalatait e ténen. Kertjében közel egymáshoz két cseresznyefát ültetett, a melyek gyönyörűen fejlettek és sűrű, ragyogó zöld lombjuk eléggé bizonyították, hogy egészséges talajba kerültek. A tu-

Minden kihirdetés TIZ szög
— 25 cent.
Minden további szög 2 cent.
Kihirdetésekre előre fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

KISHIRDETÉSEKET
elfogad a „Bevándorló" minden
ügynöke és a kiadóhivatal:
327 East 13 street, New York.

EGYHAZI ÉRTESEITÉS.
A new yorki 14-ik utca és 2-ik Avenue sarkán
levő ref. egyház lelkesze:
HARSANYI LASZLÓ.
Isteni szolgálat minden vasárnap d. e. 11 órakor.
Lelekészak: 214-6 E. 11-ik utca.
Telefon: 730 Orchard.

A COLUMBUSI ÉS VIDÉKI MAGYAR REF.
EGYHÁZ
A lelképászat színe:
Rev. ALEX. SZÉKELY, 1764 S. Washington Ave.
Isteni szolgálat minden vasárnap délelőtt 10
órakor, délután 3 órakor, vasárnap iskolá délt
után 2 órakor.

New Brunswick és Vidéke magyarságnak figyelembe! A Continental Casualty Co. a legnagyobb és legerősebb biztosító társaság képviselésevel lettem megbízva New Brunswick lakhelyre.
Társaságunk fizet, a foglalkozás minőségétől függetlenül, \$20-tól \$50-ig havi betéteket, ugyanannyi baleseti díjat és 100 dollártól 500 dollárig haláleseti díjat.
50-tól 60 éves korig külön feltétel. Társaságunk \$500,000 dollárt fizetett már ki tagjainak. Beiratási díj \$2.00. Beiratkozni csakia vasárnap lehet. Neilson Street 308., II. floor, New Brunswick. (a szögve gyár mellett).
Fábók Vincze, megbízott.

HARRY M. MATZ, POCAHONTAS, Va.
Itt kaphatni a legfinomabb italokat. Olé-
helyek a vendégek számára. RENDES EM-
BEREK KÖNYVE IS KAPNÁK ITALT.
Videki rendelések meg aznap eszközöltek.
— MAGYARUL BESZÉLNEK.
FINOM KISZOLGÁLÁS.

Bányászt keres
A POCAHONTAS CONSOLIDATED
COLLIERIES CO. 50 bányászt keres
munkára. Munka mindig van Virgi-
nia állam e legjobb bányáiban. Több
magyar bányász MÉR HUSZ ÉV
OTA dolgozik ezekben a bányákban,
amiről mindenki meggyőződhet. A
bányákban nincsen gáz s a teleper
van MAGYAR TEMPLOM ÉS MA-
GYAR ISKOLA. Bővebb felvilágosi-
tást ad a Bevándorló pocahontasi iro-
davezetője:
Fehér J. n. Box 98, Pocahontas, Va.

Mrs. Szilágyi
budapesti egyetemen végzett és a new
yorki Board of Health által engedélye-
zett okleveles szülész. Segélyt és ta-
nácsot nyújt a legnehezebb szülések-
nél is. 111 St. Marks Pl., E. 8th St.,
New York, az Ave. A és Elso Ave. közt.

A NAP
Legnagyobb és legelőnyösebb napilapja.
Politikai kommentár: Brody Sándor, Lengyel
Zoltán és dr. Kalmár Antal.
A NAP a 18-as személy leghetőbb katonája és a
a legelső politika leghetősebb üldözője.
A NAP nemcsak a legkínóbb lap, de a
LEGLÖCSÖBB IS.
Előfizetés Amerika területére egész évre \$5.—
Félévre \$3.—
Nagyváltás: \$125.
Műveltségközpontot kézzel küld:
\$1.25
A NAP kiadóhivatala:
Budapest, VIII. ker. Böck Sándor-utca 9. sz.

KALAUZ.

A SZENT PÉTER ÉS PÁL MUNKÁS BE-
TEGSEGÁLYZÓ EGYLET. Alapítotott: 1909
július 1-én McKeesporton, Pa. Székhelye: Mc
Keesport, Pa. Üléseit tartja minden hónap első
vasárnapján. Beteg tagjainak fizet \$5 beten-
ként. Temetési díj az elhalt tag után \$50. A ta-
gok elhált nejük után \$25. Beírási díjak: 18
—30 évigig \$1.25, 30—40 íg \$1.50, 40—50 íg \$2.
Havi díj 50 cent. A biztosíték alapsa 25 cent
negyedévenként.
A tisztikar: Elnök: Vasil András, alelnök: Fo-
dor Károly, titkár: Dörner Károly, jegyző: Szél
János, pénztáros: Takács János, ellenőr: Barna
Ferenc, ázsítástörök: Tóth Pál, Balázs András,
betegápolgatók: W. Takács József, Katona Mik-
lós. A titkár címe: Dörner Károly, c. o. Roth
Bank, Box 442 McKeesport, Pa.
Az egylet tagja lehet minden tisztességés ke-
resztény magyar ember.

LITTLE HUNGARY
ELSORANGU MAGYAR VENDEGLŐ
ÉS BOROZÓ.
Fort Dearborn Building, Chicago.
A CLARK ÉS MONROE UTCZAK
DELNYUGATI SARKÁN.
FRANK D. L. tulajdonos.
Minden este éjfél utáni 1 óráig
czigányzene.
FŐBEJÁRAT: 184 CLARK ST.
Telefon: Central 1029

Balogh Sándor
MAGYAR ÉTTERME ÉS BOROZÓJA
103 második Avenue, New York
(a hatodik utca sarkán.)
NAPONTA ZENE, BOROK HAZHOZ
KÜLDENEK. CSALADOK KEDVENZŐ
TALÁLKOZÓHELYE.
Telefon: Orchard 4027.
Urak részére butorozott szobák heti
: : két dollártól feljebb kiadók. : :

Helyiség-változás.
„A BEVÁNDORLÓ"
A FELSŐVÁROSBA KÖLTÖZÖTT.
Tisztelettel értesítjük lapunk olvasóit
és a hirdetőket, hogy a „Bevándorló"
szerkesztősége és kiadóhivatala a felsővá-
rosba, 322 EAST 72-IK UTCZÁBA költö-
zött. Minden néven nevezendő levelek,
pénzküldemények a jövőben így és CSAK-
IS IGY címzendők: A BEVÁNDORLÓ,
322 East 72 street, NEW YORK.

Szabósegédet
ki darabszámra dolgozik, keres Draver
József, 312 Hawkins Ave., Rankin, Pa.
(2-szer)

Munkát,
vagy bármi alkalmazást keres fiatal,
gyermektelen házaspár. Beszélnek ma-
gyarul és németül. Szíves értesítések így
címzendők: K. Ill István, 206 Parker Ave-
nue, Passaic, N. J. (4-szer)

Fűszerüzlet.
Jó meneti fűszer- és esemegeüzlet
230 dollár heti bevétellel betegség miatt
azonnal eladó 1200 dollárért. BROOK-
LYN, 7720—3 AVE.

Renkívül előnyös
alkalom kínálkozik honfitársainknak magukat,
vagy szeretteiket gyönyörű és roppant olcsó mű-
vészi arcképrajzokkal, vagy olajfestményekkel
megörökíteni. Ezzel egyszerre mind egy nyomor-
g, nagy tehetségű, ifjú honfitársunkon is segít
hetünk. Ugyanígy nagyon olcsó árakon műve-
szel, gyönyörű rajzok, karcolatok is szere-
thetők lakásaink díszítésére! Megrendelésekre ki-
adóhivataltba küldendők „rajz" jelleggel. Elő-
re csupán a postaköltséget kell küldeni, jelezve,
hogy mit akar! Rajz esetén — fényképet mel-
lélünk!

GUTTMAN J. és TSA
a Nyugatelső magyar könyvkereskedése
Imakönyvek, regények, történelmi munkák és
minden egyéb könyvek, hazai dohányszemek,
szegedi paprika, lipcei túró, magyar szalvéta,
vár a társulása nagyban és kicsinyben. Jut-
nyos árak. Postal megrendelések pontosan esz-
köszülnek.
FEDLEREKNEK KÖLÖN KEDVEZMÉNYEK.
Minden megrendelés így címzendő:
J. GUTTMAN & CO.,
380 WEST DIVISION STREET,
CHICAGO.

I. A. GAREE
1064 MARKET St., WHEELING, W. Va.
Tiszta Rye és Bourbon whiskey, kitűnő
borok, gin, cognac, rum, kimmel, tör-
köly, szilviorum és minden más ital.
A LEGJOBB MINŐSÉGŰ PALACZ.
KÖZÖTT WHISKEY KVARTJA 80
CENTTŐL EGY DOLLÁRIG.
— Sör nagyban való eladása. —

RIZSAK JÁNOS
passaiczi pénzküldő budapesti irodája
VII. KIBALY-UTCA 193. SZÁM ALATTI VAN.
Irodavezető: RIZSAK MIHÁLY.

Lelekészek és egyleti titkárok ne fe-
ledjék, hogy
KÉTSZAZ HÍMZETT MAGYAR ZÁSLÓ
hirdeti, hogy az egyedüli megbiz-
ható magyar zásló- és jelvény-
készítő

PERÉNYI BÉLA
335 East 14th street, New York.
Irjon árjegyzékért, költségvetésért.

... MAGYAR JOGVÉDŐ EGYESÜLET ...
(HUNGARIAN PROTECTIVE SOCIETY)
Pittsburg, Pa.
— Alapítotott 1905-ben. —
Igazgatósági üléseit tartja minden hónapban
saját helyiségében.
433 Fourth Ave., Pittsburg, Pa.
Elnök: Öhegyi János, t. elnök Király E.
József, alelnök Magyar András, pénztáros
Horváth János, titkár Koháry Bertalan,
ügyészek: W. Clyde Grubbs, T. Chalm. Duff,
magyar ügyész és közjegyző Dobó István,
ellenőrök Kovács Rudolf, Stagner János.
Igazgatók Pittsburgban Horváth János, Ma-
gyar András. Connellsville és vidékén Kol-
szár István. Trawesky és vidékén Kránitz
Kálmán. Flemingspark és Pittokban Kuruc
Vendel. Brucceton és vidékén Kánya Gábor.
McKeesportban Kánya Gusztáv. Traugerben
Lengyel János. Ambridgeben Szabó János.
Irvinben Kopráth József. Dunksirben Simon
József. New Brightonban Gurács Kálmán.
Duquesneban Gogolya András. Colyban
(Castle Shanon) Báthory István. Leechbur-
gan Soltész János. Preston, Burdenn és vi-
dékén Géci Imre, Hadnagy Ádám. Frieda-
lon Krajnyák András. Coal Bluff-Shire
Oakson Herspold István. Coal Center és vi-
dékén Jakubik János, Andó József. Wickha-
venben Szabados István. W. Leisenringben
Elek András. Uniontownban Matulay Zoltán.
Lyndonan Magetti Géza. Expediten
Szunyogh Ferenc. Vintondalen Olesanyi La-
jos. Blackburnon Zborai János. Adelaiben
Mihók György. Leisenringben 3. Vízj János.
Star Junctionban Köles István. Largen Bedő
János. Connorvillea Gyurkovics József, Lock
No. 3. Mitró János.

Kerestetik
egy tízennyégy év körüli, butcherüzletben jártas
fiú, ki az angol nyelvet is bírja. A járatok
fizetési igényekkel. Mady Vilmos, Box 422,
New Salem, Pa., küldendők.

Eladó.
Bridgeporton, Conn., jóforgalmu, magyar-tól
látszó vidékben egy butcher-groceri store, az óha-
zba való utazás miatt jótárgosan eladó.
Bővebb felvilágosítást Rényi Jenő, a Beván-
dorló képviselője ad. (29., nov. 3.)

Asszonyok
és leányok kerestetnek a „Star" ingkésztő
gyárba. Állandó munka. Vasalásra, öltéshez,
díszítéshez, varráshoz. A tanulás ideje alatt
is fizetnek. A gyár tiszta, tágas. A munka
könnyű, állandó és a fizetés jó.
Star Shirt Factory,
376 WASHINGTON AVE., Bridgeport, Conn.

Eredeti üzlet postai megrendelésekre
Legolcsóbb árak
SZILVORUMRA, TÖRKÖLYRE,
COGNACRA, GINRE, WHISKEYRE
Küldje be a megrendelését
MARBLE PALACE LIQUOR CO.,
Wheeling, W. Va.
1125—1127 MARKET STREET,
SÖRT IS SZÁLLITUNK.

HA NEM BESZÉL ANGOLUL
ha akarunk tudni, akkor küldje be a nevét
és címet.
MANDEL ERNŐNEK
6 májdi felvilágosítást fog küldeni, hogyan
lehet megtanulni három hónap alatt.
Tanulj 2 dollár havonta.
61 AVENUE A. NEW YORK, N. Y.

Mások
VI. ÉVFOLYAM
II. Miklós
A czár mi-
ezivilizációját,
szág vagyoni-
tést soha. A
saját bitrokn-
ban bárhol t-
keznek, min-
Pál osztotta
lőten részre-
tulajdonába-
magántulajd-
keletkeztek
márok. Pál
szára néhány
millió jobb-
Az orosz
gazdagabb
mások", a
közé Oroszo-
zik. Ezenkív-
lőt vesz az
bi évben 16-
dó, hogy ez
lenbrás net-
Rendszer-
lamkinestár-
és a feleség
dédunokái.
évjáradéktól
haszonélve-
belt meg n-
költségeken
belt kap.
ezárné övve
Oroszország
a fele jár ne
100.000 rub-
trónörökös-
dön 100.000
radéskot ka-
nöknek, a c-
szegükben n-
teles az áll-
A czári
hercegi há-
melyezt szá-
A nagyhe-
kalmával k-
nek, amiföl-
hér Sasren-
hercegnők
det kapják
ezimet bír-
csak nagy-
nek.

VASÁRNAPRA

A „Bevándorló” pénteki szépirodalmi melléklete.

VI. ÉVFOLYAM. 89. szám.

Literary Section of „A Bevándorló”.

PÉNTEK, 1909. NOVEMBER 5-ÉN.

II. Miklós csár és tanácsadói.

(Folytatás.)

III.

A civillista.

A csár mindenkor maga szabta meg civilizáltját, minthogy a saját és az ország vagyona közt nem tett különbséget. A csárak egész Oroszországot saját birtokuknak tekintik, és az országban bárhol található javakon ugy rendelkeznek, mintha sajátjuk volna. Csak I. Pál osztotta fel Oroszországot két egyenlő részre; a nagyobbik részt az állam tulajdonába utalta, a kisebbiket a csár magántulajdonának nyilvánította. Így keltettek az állami birtokok és a dománok. Pál csár az uralkodó-család részére néhány tartományt hasított ki, több millió jobbágy parasztal.

Az orosz csárak jelenleg a világ legnagyobb uralkodói, amennyiben a „dománok”, tehát a csári magánbirtokok közt Oroszország egy negyed része tartozik. Ezenkívül a csár évente számos millió veszt az államkincstárból; (a legutóbbi évben 16 millió rubelt) és meggyezendő, hogy ez összegnek fölött semmiféle ellenőrzés nem gyakoroltatik.

Rendszeres évjáradékot kapnak az államkincstárból: a csárné, a trónörökös, és a felesége, a csár gyermekei, unokái, dédunokái. Az úkunokák már elesnek az évjáradéktól, de e helyett oly birtokok haszonélvezetét becsatítatik rendelkezésükre, amelynek évi jövedelme 100 ezer rubelt meg nem haladja. Az udvartartási költségeken kívül a csárné évi 200.000 rubelt kap. Ezt az apánaszt megkapja a csárné özvegyi sorban is, feltéve, ha Oroszországban marad; a külföldön csak a fele jár neki. A trónörökös évi járadéka 100.000 rubel, a feleségé 30 ezer. Ha a trónörökös felesége özvegy lesz, a belföldön 100.000, a külföldön 50.000 rubel járadékot kap. Ezenkívül a nagyhercegeknek, a csári család női tagjainak összegükben milliókra menő hozományt köteles az államkincstár utalványozni.

A csári udvartartásban, meg a nagyhercegi házakban alkalmazott szolgaszemélyzet száma a 20 ezret meghaladja. A nagyhercegek már kereszteljük alkalmával különböző kitüntetések nyerne, aminek például az András-rend a Fehér Sasrend, az Anna-rend, stb. A nagyhercegnők azonban csak a Katalin rendet kapják. A hercegek, kik a „fenség” címet bírják, ugyane kitüntésekben csak nagykorúságuk elérésekor részesülnek.

IV.

A nagyhercegek.

Alexius nagyherceg, a csár nagybátyja évtizedeken át fötgernagy volt, az orosz haditengerészet főnöke. De még mint a tengerészeti iskola növendéke, sokkal kevesebb érdeklődést tanúsított tanulmányai iránt, mint a szép francia színdarabok iránt. Egy ízben atyja, II. Sándor csár megkérdezte a hadügyminisztert:

— Hogyan lehetne Alexiust arra kényszeríteni, hogy rendszeren eljárjon a tengerészeti iskolába?

— Az egyetlen erre alkalmas eszköz, — felelte a miniszter — Madame Macouret (a nagyherceg akkori kedvese) a tengerészeti iskola tanárává kinevezni; ebben az esetben öfensége pillanatra sem hagyja el az iskolát.

Husz éven át foglalkozott Alexius, mint tengerészeti főnök, az orosz tengerészeti reformálásával. Éveken keresztül milliókat kapott erre a célra, amiket azonban az orosz tengerészet kárára a saját céljaira fordított. Az orosz flotta megsemmisítése Csuzimánál legelősebben igazolta ezt; ezért is hívják őt a csuzimai hősnak. Mielőtt kitört az orosz-japán háború, az orosz kormány néhány hadihajót akart vásárolni Chiletől. Azonban Szoldaten-

kov, az orosz meghatalmazott, a chileiek legnagyobb bámulatára olesónak találta az eladási árt és így szólt:

Alexius legalább is 600.000 rubelt kap ebből az összegből és Madame Baletta, a kedves, 400.000-et, mi marad nekünk, alkalmazottaknak?

A chileiek azonban nem akartak többet kérni és a hajókat eladták a japánoknak, akik talán éppen ezekkel a hadihajókkal semmisítették meg az orosz flottát. Alexius a hajók számára ágyukat vásárolt, amelyek csak kívülről voltak érezhetőek, belülről faanyagból készültek. A csár állítólag ezt mondta volna Alexiushoz:

— Inkább duplán loptál volna, csak ne vásároltál volna hamis ágyukat.

Alexius ténykedése nem volt titok már, amikor kedvesével, Balettával briliánsok fénycsücsökébe megjelent a színházban, a nézőtérrel így kiáltott feléje:

— Ezeket a briliánsokat a mi pénzünkben vették! Ezek a mi ezirkáló hajóink!

Ilyen jelenetek többször megismétlődtek. Alexius sietett lemondani állásáról, Párisba költözött, ahol villát vásárolt és viláman, fényűzésben élt. A mult évben hirtelen meghalt, holttestét nagy pompával Pétervárra szállították.

Sergius nagyherceg. A chodinkai hős.

Sergius legbensőbb barátja és tanácsadója volt Miklós csárnak. Nem egy kellemes éjszakát töltötték egymás társaságában, amikor a csár még csak trónörökös volt. Sergius éveken át Moszkva főkörmenyője volt s mint ilyen főképp a zsidók, deákok és munkások üldözésével tette magát ismeretessé.

Mint minden szabadságra irányuló mozgalmak ellensége a legdurvább eszközökkel üldözte a tanítványokat és újságokat, amennyiben bezárta, illetőleg beszüntette azokat. Mint elszánt reakcionáriusnak és a dinasztia hü barátjának nagy befolyása volt a csárra, aki egy lépést sem tett anélkül, hogy szerett nagybátyja tanácsát ki ne kérte volna. Ki tudja, hány deákat száműztek, hány munkást öltek meg az utczán Sergius rezsimje alatt? Ő volt az, aki száz millió rubeles koronázási ünnepet rendezte, miközben legalább is az összeg felét magának és embereinek eltulajdonította. Sergius a leggyűlöltebb nagyherceg volt és az intelligencia legnagyobb ellensége. Nem esoda, ha bomba áldozata lett. Elnevezték a „chodinkai hős”-nek, mert a chodinkai síkon 10.000 ember pusztult el a koronázási ünnepélyen. A nép neki tulajdonította ezt a szerencsétlenséget. A csár ellenben Moszkvában, hol Sergiust bomba ölte meg, nagyszerű szöbrot állított számára.

Vladimir nagyherceg.

Vladimir a leggazdagabb nagyherceg volt. Őt ebben az évben temették el. Mint nagyherceg, két és fél millió évi apánaszt huzott. Birtokai, erdői, bányái és egyéb vagyona évenként másfél millió rubelt kamatoztak. Mint tábornok évente 24.000 rubelt kapott, mint a pétervári hadsereg főparancsnoka 50.000 rubel fizetést huzott s mint a birodalmi tanács tagja 40.000-et, végül ugyancsak 40.000 rubelt különböző bizottságok tagja czimán, — de ezeken a bizottsági üléseken soha sem jelent meg.

Ez azonban nem volt elég Vladimírnak s mint testvérei, Alexius és Sergius, arra törekedtek, hogy az országot megkárosítsa. Erre kinálkozott is alkalom egy templom építésénél, amelyet atyja emlékére emeltek. Tudnillik Vladimír volt a templomépítési bizottság elnöke. Ennél az építésnél 35 milliót tudott elzsebelni, amit nyíltan be is ismert, anélkül, hogy ezért felelősségre vonták volna. Éppoly brutális és reakcionárius volt, mint Sergius.

Alexander Michajlovics nagyherceg Miklós csár nővérét, Kisénéit, vette el feleségül s ezért a csár különös kegyét élvezte. A kereskedelmi flotta élén áll és

mint főrészevője a Jahl-folyó körüli gazdag erdők kikutatásának, élénken tuzelte a japánok elleni háborus vágyát. Az ő protekciója révén lett Alexejev Szipéria helytartója. Csupán azért, hogy még jobban kizsákmányolhassa a Jahl-erdők gazdagságát. Alexius kiakarta kergetni a japánokat Mandzsuriából s ez volt a háboru indító oka.

Az özvegy csárné.

III. Sándor csár özvegyét, Mária Feodorovná tartja az udvari reakcionárius párt fejének. A valóságban nincsenek az udvarnál reakciók vagy szabadelvű pártok, csak klikkek vannak. Mindenki dinasztikus érzelmű az udvarnál, ezt érdekük követeli. Ennélfogva mese, mit némelejek mondanak:

— Anya és fiu között harez van. Az özvegy csárné harezol a csár liberalizmusa ellen.

Van ugyan harez kettőjük közt, de nem a haladás körül, hanem a hatalomért. Az anya intrikált fia ellen, mert nem lévén megelégedve Miklós politikájával, a maga kezébe akarta kaparítani a hatalmat. Megkarta ijeszteni a fiat és rábírti arra, hogy önként mondjon le a trónról. Ezt nagyon ügyesen csinálta. Akkor, amikor a forradalmárok nem is gondoltak arra, hogy a csár halálával büntessék, az anyacsárné udvaronczeit hamisított fenyegető leveleket csempésztek a csár íróasztalára.

Olajfák hegyén.

Irta: Nógrádi Pap Dezső.

És Jézus ment az Olajfák hegyén
A tizenkét Apostol elmaradt.
Csak Judás kémlélt egy bokor mögül,
A perczet várva, mint zsákmányt a vad.
Éj volt. A tükkaedt csendet olykoron
A távolból gyanus nesz törte meg,
Marczona, zord, római katonák
Mind szorosabbra vonták a teret.

Az Isten-ember mélyen elmerült.
Az égen függtek csodás szemei.
Lelke viharzott. Nagy dolog felett
Kelltet ma éjjel végképp dönteni.
Nem volt előtte a jövő titok
S fejt lehajta, látta szomoruan,
Mi tanítása nyomán jönni fog...

...A mag, amit mostan itt-ott elvetett,
„Hány könnyet, átkot fog teremni majd!
Gyilkos fegyver lesz árulók kezén,
Emgem keresztre, mást máglyára hajt.
A szeretet — e nemes, szent ige —
Béke helyett vad harczok anyja lesz,
Nyomában önzés, gyűlölet fogan,
Ki csapongásba, kárhozatba vesz.”

Már éhesek a Néró vadjai!
Az élő fákyák füstje fellobog!
Utra készen a keresztes hadak.
Rémesebb kor tán jönni sose fog.
Felsötélik a spanyol tortura,
Bertalan éjjén vért iszik a föld
S a gályarabok szörnyü éneke
Mondhatlan grászszal, panaszszal betölt!

„Jobb lenne tán, ha nem vinném tovább
A szerepet, a roppant küldetést,
Ha megfékezném, ha eloltanám
A nagy lázat, mi kezdettől emészt.
Hét fátöl tánczán büvös Salome
Nem ejtené meg Jonathán fejét.
Nem égne Judás csókja testemen
És Pilátus nem mosná a kezét...”

„Mégis... tul... messze... nagy idők során...
Sudárba szökken lassanként a mag.
A korlátok az emberek között
Avult anyagként mind leomlanak.
Trónját veszti hivalgó bitor!
Átfinomul, nemes lesz az egyén!
Örök fényesség országába visz
A fészület az Olajfák hegyén!”

Lidérczalmok.

Irta: Csáth Géza.

I.

Ívott bort jócskán, de azért nem tántorgott nagyon. Sietni akart?... A mámor lassan kipárolgott a fejéből. Megállott. Vak, süket éjjeli csend körülötte. Az erdőben volt. Gyenge rémület futott rajta végig. A fák közel és távol, jól hallotta, összesugtak. Iszonyu tervet szőtt elene a sötétben megzúzódo és öt eltakaró erdő. A fák, a bokrok, a fűszálak, a virág, mint szövetséges aljas gonosztevők fogták körül s nem eresztették.

— Menekülöm kell, — mondta félhangosan. De már tudta, hogy lehetetlen. Egy pieziny darabon megpillantotta a csillagos eget s azt tervezte, hogy felmászik egy fára, kidugja a fejét a levelek közül és kijut, kimenekül valahogy a szabadba. Vaezogva kinevette bolond tervét.

Végeztetett vándorított ide-oda az uttalan, télen, visszhangtalan sötétben. Nem is gondolt többé arra, hogy az irányt megtalálhatja. Kitért a karjait s a homlokán hideg verejték ütött ki. Könyörgve nézett arra az egyetlen kis hunyorgó csillagra, melyet láthatott, mintegy kérve, hogy mentse meg őt.

Késéghbeesetten vándorított ide-oda az uttalan, télen, visszhangtalan sötétben. Nem is gondolt többé arra, hogy az irányt megtalálhatja. Kitért a karjait s a homlokán hideg verejték ütött ki. Könyörgve nézett arra az egyetlen kis hunyorgó csillagra, melyet láthatott, mintegy kérve, hogy mentse meg őt.

Az erdő most összeszorult körülötte, mintha végre agyon akarná nyomni. Az: a hátamegett lépkedett csendesen, óvatos közeledéssel.

— Végezni fogok veled! — gondolta s visszafordult, minden erejét összeszedve, hogy birokra kelljen a rémül. De az már akkor ismét a háta mögé került.

— Kínózni akarnak — mormogta elgyengülten, halálos kimerüléssel és megtörtülte a leveles homlokát.

A levelek sottogtak. A fák csendesen tanácskodtak a gyalázatos és furfangos tervről, melyet a nagy sötétség leple alatt végre fognak hajtani.

Az ökleivel megfenyegette az erdőt.
— Elvesztetek és eltemettek engem, — hörögte. Megölték és eltemettek.

Szoronganya majd lerogyasztotta. Jól hallotta, hogy a rém fűgún, villámgyorsan szaladgál körülötte. Lábujjhegyen és kárörvendve; mint ahogy a saskeselyű kering áldozata felett.

Az erdőn hideg szélroham vágatott át. A sötétség megmozdult és fenyegetődzött.

— Véged van!
És a fák is sugták:
— Véged van!
— Nekik megyek — mondta magában és rohanni kezdett eszeveszeten ordítóva. A rém utána eredt csendes és gyors futással.

— Kettőzte a lépést.
— Még talán elmenekülhetek — gondolta és nekivágódott egy óriási fának, Körülötte, meg akarta rázni, ki akarta tépni. A fa elbődült, megreescent és eldőlt. Göresös diadallal kapaszkodott rá, de az óriás növény lenyomta a földre, összelapította a koponyáját és betörte a mellkasát. A fején és az oldalán csurgott a vér. Az erdő földje mohón felitta.

A sötétség diallgatott, mint egy bünös. Fekete csendesség ömlött el a leveleken. A csillagok elbujtak. A rém ott állott a ledőlft fa mellett és nézte a hideg holttestet. Aztán elsietett, eltűnt.

II.

A keresztuton találkoztak, a fiu és a leány. Mohón összeölelkeztek, megcsókolták egymást.

— Veled megyek, — mondta a leány. Aztán kézenfogva elindultak, a merre az ut folytatódot.

— Jer gyorsan — szólt a fiu és az ut láthatatlan sötétjébe bámolt, erőszakosan kémlelő szemekkel. És mentek gyorsan, izgatótt fázásokkal gyaloglásban. A fiu olykor szinte futásnak eredt. A leány visszazérett, féltette, aggodalmaskodott. De nem mutatta a fázadságot.

— Kitértok vele, — sottogta, de vágyott a pihenésre. Nem értette, miért kell sietnie, miért kell a hideg, kietlen, ismeretlen uton bolyonganiok.

— Mit akarsz ezen a rémes sötét tájon, — kérdezte végre reszkető hangon a párját.

— Mit akarok? Nem tudod? Hát akkor miért jössz velem? — felelte a fiu.

A leány elszégyelte magát és elhallgatott. Pedig nem tudta. Belenézett egy-egy pillanatra az ut szédítő sötétségébe. De mindannyiszor elkapta a tekintetét s a fiut a győzelmes, bátor, vadul siető erős fiut nézte.

Az ut sötétsége nemskóra feneketlen rémséges úrré változott.

— Ne!... ne... ne oda, — esengett a leány és szorosan átölelte, vissza akarta tartani a fiut. Jéghideg szél fujt feléjük. A leány összebuzadt. A fiu kitért a mellét és tele tüdővel szívta:

— Jer — mondta lázasan — jer!

A leány megállt.
— Nem megyek, nem megyek tovább, — mondta és sirt a szerelemtől és a félelemtől.

A fiu ránézett egy pillanatra, de a sötétségből ismét kábító, nagyszerű, hideg szélroham csapott feléje. Megfordult és szaladni kezdett. Óriásokat ugorva rohant, magára hagyta a leányt. Minden erejét megfeszítve, lobogó hajjal, hátraszegett fölvel, tágranyílt szemekkel vágatott előre a rémséges ismeretlen rejtelembe.

A leány zokogva nézett utána, azután mikor kifáradt a sírásba, elővette a kis kézi tükrét, megigazította a haját és elindult. Vissza, az elhagyott, virágos, messze tájak felé, a honnan jöttek.

És elfeledte a fiut.

Énekek éneke.

Irta: Gyökössy Endre.

Mint a tövisek közt
Fehér, buja szirmu, büszke lilium.
Olyan a lányok közt az én fehér nyaku,
Csádrus dereku, drága angyalom.

— Lányok, hamis lányok,
Tüzes, édes borral erősítsetek.
De megbetegített ég színében játszó
Szép szemével legszebb lánytestvéretek!

Nagybeteg szívemre
Almafavirágot dusan szórjatok.
Láttam a hajában egyszer, és azóta
Ugy szeretem ezt a forró illatot.

Mondjátok meg neki:
Ha rám mosolyogna, meggyógyítana,
Dalba töredezne mincén sóhajtasom,
Ha megcirógatna szikrázó haja.

Lányok, édes lányok,
Merész álmaimon ne nevessetek.
Sirassatok inkább, hogy így megzavarta
Lelkem a ti elgszebb lánytestvéretek!

Mint a tövisek közt
Fehér, buja szirmu, büszke lilium.
Olyan a lányok közt az én fehér nyaku,

A varjak.

Irta: Szamolányi Gyula.

A hervadás fanyar-bús illatával
Rót avarok töltik be a leget.
Deres az orom már szerze-távol,
A völgy fakó ködöt terenget.
A szomorú, a beteg napsütésben
Vágyak, színfóniak kihalmak —
S északra, ime, csapatban, sötéten
Jönnek a varjak.

Egyszer nekünk is fájai fog a holnap,
Hideg ősz szárnnyal hulladozva ránk...
Sívünkben fáradt, nagy ködök
gomolyognak
S kiöbbsz mind az édes rózsaláng;
Fájáról: ifjuság, szerelem, álom
Hervadt levélként oda, odavannak —
S majd jönnek, jönnek, komor, néma
szárnyon
A varjak, a varjak.

A fehér macska.

Irta: Farkas József.

A Fehér Macska a piaztéren sütközött.
Zöld mezőben lassan, egy nagy cseztől,
középen és mancsai között egy kis egeret
szorongatott. A Verzár örmény boltos
cseztől távol volt.

Élég furesza cseztől a fűszerkereskedés fölé.
De hát ki keres a cseztől a boltokban
logikát. Ott van például a falu végén a
Két pisztoly vendéglő, hát az miért két
pisztoly? Aztán a sétáló mögött, az akadémia
közül kifelhőrlő „Vendéglő” a galambhoz.
Olyan vérese annak a gazdája, hogy vért
szíja annak, aki a körmei közé kerül.

Az örmény fűszerkereskedő cimzablájának
mégis volt valamelyes értelme. Mondják,
hogy az első boltosnak, aki ezt az üzletet
alapította, gyönyörű, kis felesége volt.
Olyan, akár egy doromboló, kedves, tisztára
mosott macska. Hőfehér volt a bőre és olyan
delejes, zöld fény villant ki a tekintetéből,
hogy rőtön magnezálta azt, aki a boltba
belépett. Akár a macska az egeret. Tódultak
is a piaztéri fűszeres boltba a vásárlók. És el
is neveztek a faluban a szép fűszerest
Fehér Macskának.

Gyerünk a fehér macskához! —
mondták a férfiak folygult tekintettel,
ha egy kis kőményest, vagy rozslisak
akartak inni.

Már megint a fehér macska körül
ténfergettek! — szóltak gúnyosan a
menyességek a férjeikre, ha azok valahol
elmaradoztak.

Fehér macska, fehér macska... Végre
is a fűszerestől gazdájának kitűnő ötlete
támadt. Egy napon Gyulafehérvárt
megrendelt egy cseztől, amelyen zöld
mezőben szép fehér macska egerésztett.

Tehát a fehér macska aVerzár boltos
cimzabláján még sem volt logika nélkül
való.

Hanem furesza következményekkel járt
ez a cseztől. Ahány fűszerkereskedő
csak gazdája lett a piaztéri boltoknak, az
valamelyes ösztönöszerű benső szükségnél
fogva mind azon törte magát, hogy szép,
fehér feleséget hozzon a hához. Hogy miért
ért volt ez így, ki tudná megmondani?
Hiszen senki sem parancsolt rájuk,
egyébként is, kinek mi köze valakinek a
házasságához! Hanem a derék boltosok,
ugy látszik, megérezték, hogy ebbe a
boltba nem illik bele másféle asszony,
csak fehérhúsú, édes, maszkateremtés. Ezt
nevezik választékos nyelven stilusérzeknek.

Nehéz volna megmondani, hogy a dieső
cseztől óta hány ilyen fehér asszony
ült a bolthelyiség pulpitusa mögött, anyni
azonban bizonyos, hogy az összes néhai
fehér macskákat fölülmulta fehérségben,
szépességben, bájban és macskaszerettségben
az örmény boltos felesége. És ne higye senki,
hogy ez az állítás csak amolyan légből kapott.
A legöregebb falusiak, kik emlékeztek még a
cseztől fehérek macskára is, hit alatt erősítgették
vásárlap délelőtnként, amikor a piaztéren
át misére esozogtak, hogy ilyen szép macska
nem dorombolt még a fűszerestől pulpitusa
mögött. Pedig — a nyütyít! — olyiknak
maguk is rakták haddanában a szépet.

A Fehér Macska ilyenformán látogattabb
lett, mint valaha. De máskülömben is jó
bolt volt az.

Öt lépésfokon kellett fölmenni a bolthelyiségbe.
Az embert már az ajtóban megállították
a vásárlói való. Az ajtófélfán kötelek,
ostoronyelek, kaszapengék lógtak, a kuszó
mellé a kulimásos bódón szomszédságában
luczernamagos zsák, heringes hordó. Odabent
pedig zsebecsendőtől a szegedi paprikáig
kapható

volt a világ minden fűszere. Azonkívül a
gyerekeknek medve-cukor, a nagyoknak
rozsolis, köményes, vagy amióta az urak is
ide szoktak, konyak és mindenféle drága
likör. Szóval a hely finomságához semmi
kétség nem férhetett.

Verzár Demeter, a bolt tulajdonosa
tehát boldog ember számba mehetett. Annak
is hitték mindenki.

Azaz, hogy semmit sem hittek róla. Mert
nem igen törődtek vele. Ha valahol az
asszony egyénisége nagyon kidomborodik,
ott a férj teljesen elvész. Arnyéká mosódik.
Ez Verzár Demeterben egyébként sem
ágaskodott valami nagy egyéniség.

Jámber életű, beteges, degenerált kis
örmény volt. Az a nagy szívósság, fufang,
éltrevalóság, mely ezt a fajt jellemzi,
benne fölemésztődött a rendkívül vallásos
áhitatban. Fanatikus hitbuzgó volt. Görög
katolikus lévén, az oláh templomba járt,
megtartott minden oláh ünnepeket,
naphosszat verte a mellét a templom hideg
kövén, szóval egy kicsit ostoba volt ez a
kis örmény. De ezt jórészt a betegségének
kell betudni. A sors mindenféle nyavalyákkal
meglátogatta, valóságos megalapította,
összetörte, felváltotta, megrugdalta,
összetörte, aztán néha-néha talpra állította.
De ilyenkor se nagyon, úgy, hogy örökké
rettegésben élt, sejtelmes szorongások
gyötörték s végül is minden reménye márcsak
az isteni gondviselésben összpontosult.

A szegény kis örmény boltos keserűen
érezte a maga teljes testi nyomorúságát.
Kiváltképp olyankor érezte ezt nagyon,
amikor a feleségére nézett, erre a fündökölő,
egészségtől felforeszkáló, gyönyörű asszonyra,
akinek szíp, kövér ajkai kísértettek a vér
pezsgésétől, a titkos vágyaktól, amelyek
megőrjítő, édeskés, sejtelmes vonalakat rajzoltak
a szája széleire. Ilyenkor a jámber örmény
megragadta az asszony puha, meleg fehér kezét,
és nyászorgva, mint egy megvert, megalázott
kutya, könyörgött:

— Ugy-e nem haragszol rám? Oh, édes
Annamária, mond, hogy nem haragszol
rám.
Mi legyen ez itt??? ... ..
esodalkozó, zöldesfényű pilantását az
asszony.

A férfi lehajította reszkető fejét a két
sovány vállá közé, kezébe temette arcazt,
s miközben könnyei átszivárogtak az ujjai
közötti, fuldokolva mondta:

— Amiért olyan nyomorult vagyok...
Csakugyan nyomorúságosan festett ez a
szerecsésten ember. Az asszony is megsejtanta
és meleg ujjjaival megsimogatta a lehajtott
fejét.

— Csak semmi bolondság, Demeter. —
mondta gyöngéden — hiszen szeretlek téged.

A férfi felemelte fejét és könnyein az öröm
fénye tört szívérványzókra.

— Igazán. — kérdezte mohón.

Az asszony meggyőződés nélkül ismételte:

— Igazán.

A férj megéreztte az üres hangot. Ujjra
elborult az arca és busan hajtogatta:

— De hiszen tudom én azt, hogy nem is
szerethetsz engem. Mit szeretnél bennem?

Az örökös nyavalygásokat! A nyomorék-ságot.
Hiszen én már nem is vagyok férfi.

Az asszony tekintete ilyenkor megrebbent
és arca a zavar pirja borult.

Egy este, mikor az asszony a bolt mögötti
háloszobába éppen a fal felé fordult, hogy
álomba merüljön, megszólalt a szomszéd
ágyban a férfi:

— Mondd csak, Annamária...
— Mit lelke?

— Mondd csak... mond csak édes...
mit gondolsz te most magadban?

— Mit gondolsz?

A férfi zavartan köhögött:

— Hát izé... nem gondolsz... soha
nem gondolsz a multura?

— Mit multra?

— Jaj, mindenünk oda! Éhen pusztulunk!
Koldusok leszünk! Ki megye be? Ki menti
ki a holminkat?

— Senki sem ment be. Ki mert volna? Ebben
a pillanatban ért oda Verzár. Az arca
különb fényben égett. Nem nézett se jobbra,
se balra, befutott az égő házba.

Kint lélekzetfojtva vártak, hogy mi fog
történni? Milyen bátor ez ember, milyen
hős! Ki hitte volna róla! De hát miért nem
jön már ki? Mit csinál ott bent? Miért nem
dob ki egyet-mást az ablakon és menekül?

— Verzár ur! Verzár ur!

Fent a tetőn egyszerre nagyot roppantak
a gerendák, óriási recsegés-ropegás támadt,
majd nagy lángoszlop esapot fel: a tető
beomlott és átszakította a ház mennyezetét.
Az úszkós romokat fekete fojtó füst lepte
s mire elszállt a füst, az egész ház egy
lobogó láng volt.

Itt alatt.

Irta: Szabó Sándor.

(Sully Prudhomme.)

Itt alatt elhal minden virág,
Dal elhaltat az ágak között.
Álmodom nyár heveről, amely örök.

Itt alatt száraz lesz az ajak
Bársonytól, ha idő törött.
Álmodom édes csókról, amely örök.

Itt alatt ki nem könyeztet
Bomlott frigy vagy barátság fölött?
Álmodom szerelemtől, amely örök.

Halászmese.

Halászmese halászelegenda sok van és
mindenféle fajta. De éppen ez a nagy sokaság
mutatja, hogy a nagy jó mód még el nem
apasztotta a termékeny halászfantáziát és
hogy ennek a derék népségnek még mindig
vannak olyan vágyai, kívánságai, amiket el
nem mond senkinek, talán önmagának sem.
Hanem elképzei mi lenne, ha a ki nem
mondott ábránd egyszerre valósággá válna
s ő ott állna már a végén annak az utnak,
amelyet közből szőtt és holdszüdből s ahol
az ember csak lehunyt szemmel igazodik el,
akkor is nehezen. Így született meg valaha
a mese a szerencsés halászlőről, aki a király
leányát kapta nőül és hozományul a fél
országot, amikor a kifogott hal gyomrában
megtalálta a király elvesztett gyűrűjét,
vagy az a másik, filozófival teljes mese
a nagyravágó halászlőről, aki a vízből
kifogott palackban egy bedugasztott szemle
szellem akadt, amelyet aztán a körülötte
nyekhez képest örülden megszabolt.

A szellem gazdaggá tette, királylává tette,
de amikor a halász ráadásul istenné akart
lenni, elfogyott a szellem türelme és visszaváltoztatta
megtörtötjét halászsá, mintha soha nem is
történt volna semmi. Morál: halászok
tanuljátok meg, ne nyuljatok az olyan
palackhoz, amelyben sűrű helyett szellem van,
főleg pedig ne legyetek nagyravágók,
hanem maradjatok meg jámboroknak,
egyszerűeknek, halászoknak, szóval
annak, amire születtek. A nagy indulatok,
fellezgős vágyódások nem nektek valók és
akármilyen szerencsések akadt, a mesterségetek
el ne hagyjátok.

Ugy látszik, nem lehetünk az egyedüliek,
akik így értelmezik ezt a mesét, van más is,
és ennek a másnak most a végtelen távolságon
át Hullig nyújtjuk baráti jobunkat. Fogadják
el és rászabja meg szívezen, amilyen szívesen
s őszinte elismeréssel mi azt nyújtjuk neki.
Mert Cuxton, a hulli halász, akiről itt szó van,
megérdemli, hogy barátságosan köszöntsük.
Gondoljuk csak meg, egy ember, aki van olyan
okos, hogy kikerülje az életbe belebotló
drámát, bölezen elejét vegye a kinalkózó
izgalomnak és békésen, sőt lukratív inténzelen
el egy olyan ügyet — a magát — amely, ha
mással történik, az a más bizonyára kést
ragad, vagy tört, esetleg revolvvert és
vérből gázol, még ha az a veszedelem is
fenyegeti érte, hogy majd börtönben szarítsa
meg végleg a rajta fröcesent, feketére
megalvó nedűt. Kés, tör, revolver és vér:
ezek után aligha lehet kétség akárkinek,
hogy itt asszony van a dolgban. Bizony,
hogy asszony. És még hozzá milyen. Hullban,
mint a halászfalu legszebb menyecskejé
ismerék Cuxtonné és voltak, akik egy csókját
különb történelmi eseménynek tartották
meg annál is, amelynek Roszdesztvinsky orosz
admirális volt a hőse, amikor flot-tájával
rálövetett a hulli halászbarkára. Pedig
akkor bizottságok is jöttek ide, vizsgálat
is volt, mégis a Cuxtonné eskőjét többet
jelentett, mint az az incidens. Ami napnál
világosabban mutatja, hogy nem a bizottságo
kon és nem a vizsgálatokon fordul meg,
hogy mi az esemény és mi nem az.

De hogy messze el ne kalandozzunk, és
meltán zengjük Cuxton halászi desértét,
el kell mondanunk híven, ami történt. Ugy
volt, hogy Cuxton szorgalmas ember,
tengerre kijáró ember, aki bizony még
viharban is kitorlázik a tengerre egy pár
szardiniáért. Jó kereső ember volt, szerzett
is pénzt és élére rakta a garast. Csinosan
berendezte házikóját, ahol azonban Cuxtonné
férfi nélkül, kissé hosszún tartotta az
időt, s mert ez idő csakugyan hosszú volt,
megkurította egy ballépéssel: Cuxtonné a
leglustább hulli halásznak, John Monsinak
karjaiba vetette magát. Ez a Monis olyan
lusta ember

volt, hogy a tengerre csak ritkán járt ki,
inkább az olyan békéséges helyen húzódtott
meg, amilyen Cuxtonné hajléka. De mindig
csak olyankor, amikor a férj nem volt ott.
Amikor hazajött, Monis szintén hazament a
maga hajlékába, de mert Cuxton ilyenkor
is többet foglalkozott a fehér szardiniákkal,
mint a nevével, az asszonyban egyre
jobban megérelődött az a meggyőződés,
hogy az sehogyan sincsen jól így. Csodálatos
módon Monis hasonlóan gondolkodott,
s nem sokára megtalálták ennek az ő
különös lelki drámájuknak megoldását.

Egyszerű volt nagyon. Cuxtonné a férj
je távollétében átköltözött Monis házába
és végleg hűlten lett a család hajlékhoz.
Magában véve ez az esemény korántsem lett
volna sajtáságos, vagy különös, még Hullban
sem, ahol állítólag nem ez volt az első ilyen
bonyolult szerelmi kaland, sőt az embereknek
határozott gyakorlatuk van az effélék
elintézésében. Csak hogy Cuxtonné, mint
újított lépett fel, nem akart szokványos
regényt, hanem komplikálta az ügyet
azzal, hogy elszármagával a butort és elvitt
magaival a kedves házba, amely különös
módon esuzap volt és híján még annak a két
butordarabnak is, amely minden házasság
boldogságának előfeltétele, mert azoktól
szokták elválasztani az össze nem fért
házastársakat. Se így, se asztal nem volt
Monis házában, hát onnan szerzett John,
ahonnan az asszony szerette, szóval Cuxtonnak
teljes házfelszerelése rövidesen átkeült
Monis hajlékába.

És mikor mindez megtörtént, Cuxton is
idejénvalónak találta, hogy visszatérjen a
tengerre és kipihenje magát kissit az ő
békéséges kényelmes lakásán. Hazament.
Amikor benyitott, és megértette mit történt,
először nagyon felháborodott. Talán bosszúra
is gondolt, de aztán okosabbnak határozta
rá magát és ez az éppen, a miért elismerően
a jobbunkat nyújtjuk neki. Valóban,
Cuxtonban benne élt a halászmeseből
leszürodő bölcsesség. A halász ne legyen
nagyravágó; ne akarjon se gazdag lenni, se
király, se megtorlást gyakorló drámai hős,
mert úgy is bizonyos, hogy dráigán fizet
meg ezért a kis kilendülésért, és a végén
megint csak lenyomódik halásznak. Azért
el se mozduljon a mestersége mellől, és ha
halót vet ki, ne úgy tegye, hogy maga akad
bele a bogaiba. Cuxton ezek után nem volt
olyan ostoba, mint a mesebeli nagyravágó
halász, hanem egyszerűen, minden emózió
nélkül intézte el az ügyet. Mint megcsalt
férj, persze hallani se akart róla, hogy
visszatérjen házába hűlten butorát,
hanem inkább meghívta a körszébe a
csábító Monist és alkudozni kezdett vele,
mennyiért adja el neki végleg az esőbitott
butorát. Cuxton 17 fontot kért. Monis
nyolezatot ígért. Aki felültesen nézi a
dolgot, már most azt hinné, végül megállapodtak
tízben. De nem állapodtak meg tízben. Se
nyolezban. Hanem hat fontban egyeztek
meg, de azzal a feltétellel, hogy a Justa
Monis nemesak a butorát tartja meg,
hanem az asszonyt is.

Amiről hites okmányt vettek fel, aztán
a szorgalmas Cuxton, mint aki jól végezte
dolgát, s akire mindenképpen kerak arca
talán mosolyog a szerencse, visszament a
tengerre. Még egy ilyen jó fogás és
biztosan kinn lesz a vízből.

Egy anyának.

Irta: Kiss Menyhért.

Ki fölnevelt, bezézett, védett,
Ki lelkével ölelt át téged,
A legjobb anyának a világon;
Ki megérezte valahonnan,
Hogy két sziv titkon összedobban,
Küldöm a szivem, nemes rajongásom.

Szétvált az utunk... Vihar tépett,
En messze kerültek téged.
Más csillag ragyogott rád;
Es az én vérző, könyetöntő,
Multak tavaszán elborongó
Szivem megérezte — anyád.

Felhőt tűzött virágkezével,
Sugarat szórt két szép szemével.
„Ki milyen szeret, jól szeret”...
Es én állok a csejnyál véra,
Suhog fónn a remények szárnya,
Elsuhanak a feleleget?

Tul tűnő évben, vak homályon,
Mi szép, jó, kedves, rád dobálom,
Dalát áldoz égi hangulat,
Mi bennem Isten adományá,
Szivem napfényes muzsikája
Dalával veri fel utad...

A KI

London a kes alakját,
a híres Poulet
volt. Londonnek
sipládá olvasható:
erre a keremert
atyám anélkül,
hogadtam volt
grinder tő Poulet
hadgyarmat áll
közben ár Nagy
britannót, akivel
Igy történt,
nyos leánya
nap mulva ajándékozta
kissé korait s a
gyermeknek. Elvált
tisztességes életre.

Amikor után a salátát
az ajánlatot frank
fejégaról vele
azonban nem
hanem 1889
Poulet-estrel
grófi ezimre
azonban szék
érelmet az íett
hadnagy volt
esupán.

A Csodálatos
lyen szívósa Szakembereket,
eserjék ősszel
elűtávszalt v
másvét ősszerjék
nek kezűdhetik a
fák és bolen
illetvegyökeret
mint azoké. —
Mindeleki a kert
tetett fa és
teljes rüye
elíteltet t végig
is stosan tud él
ban végképp

TISZTASÁG

Egy kiseb izr.
hitköze aki a kántor
pályabó je szeb
hangját hívök
tetsző hitközege
vett tak, amidőn
szójója és ért
többek köze
teligens kin
töszödök, an
össze. Ez az
kott.

Csongrád dula Zeppe
repülőgé k zott gépe
slikimél nagy kisérleteit
e készűlvén a
gyok példák I'nek
neve hogy annak
hóditó utjá ez
zugott, z nem akart
h
hetetlenségé
meglökte a repűli,
de a az ég felé,
h
Három n tuszszal
szeg szerencsés lé
mulva is bek
rokka lehet.
Ennek az es pontja
az, h tikussal is m

Tipikus, m ipse.
Egyszer tókrévez
vol két s az örög
nyílást hagy Kezű
ocsuo kifelé a lyuk

„Értéke levonás nélkül. Patterson Károly.”

Az utána következők már mindannyian Wasa-remet viselnek frakkjukon. De ez nem változtatott semmit a családi jelszavon, mert az előzők mindegyikének szeméből ugyanaz az intelem szólt: „Fiam, az utolsó fillérig fizess meg mindent, mert a „Patterson & Comp.” cég soha sem egyezkedett!

És az élő Patterson & Comp. nem is egyezkedett, hanem felszámolt! A főnök és a cégjegyző hat hónapon keresztül dolgoztak éjjel-nappal az irodában. Midőn végre kiegyenlítették minden tartozást, az a kedves, öreg, szürke ház, egész berendezésével együtt, idegen kezre került, s összesen csak hateres márká és két szobára való butor maradt.

Ekkor az öreg Ljung becsapta a főkönyvet és elhelyezte az utolsó nap érkezett postát. Ajkai reszkettek, s midőn főnöke elfordult, gyorsan megtörülte szemét.

A főnök kalapját vette és az ajtó felé indult.

— Kérem, várjon kissé rém, Ljung ur! — mondta.

Az öreg várt. S midőn Patterson csakhamar visszatért, szívét valami nagyon nehézre tehető, mert kétszer is köhécselt, mielőtt beszélni kezdett.

— Csaliánkban mindig szokásos volt, hogy a hűségesek jövőjéről gondoskodunk. Alkalmazotaimért, sajnos, többé semmit sem tehetek, de mint édes, fiatal férfiak, majd csak keresztfügaznak az életben. De ön, Ljung ur, a mi érdekünkben morzsolta le ifjúságának legszebb éveit, tehát a közelmult, nehéz időben is talán az volt a legsúlyosabb gondom, hogy sok évi, hűségese szolgálatait nem vagyok képes meghálálni, legalább olyan arányban nem, mint azt cézem fénykorában tehettem volna. Ezt a esékly életjáradékot, melyet négyezer koronáért vettem önék, fogadja szívesen, legmegelőbb köszönetem kíséretében!...

— Főnök ur, én... én... ezt nem tehetem!... Gondoljon feleségére és Henrik urra!

— Nézze, Ljung, itt, az irodában sohasem volt szokás, hogy valaki a főnök háttérrel ellenkezzen!... De én gondoltam arra, hogy nehezségeket fog támasztani, tehát úgy rendeztem el a dolgot, miszerint azon többé változtatni nem lehet. Tizenöt év előtt saját számunkra is vettem életjáradékot, mely most meg fog menteni a végzettségétől. A még felmaradt kétezer koronát pedig Henrik kapja meg. Ez ugyan nem sok egy „Patterson & Comp.” cég örökösének, aki különben már holnap Amerikába utazik, s ha majd egy napon onnan visszatér, talán használni lehet a tisztességes névnek és a moesoktalan cégnek!...

A „Patterson & Comp.” cég főnöke, a hűségese feleségével kiköltözött az előváros két kis szobáskájába. A világtól elfeledve, esak egymásnak éltek. De gondolatban sokszor átsuhantak az oceánra, hogy felkeressék a szeretett gyermeket, aki gyakran és hosszasan ír. Levelei tele vannak reményekkel és bizalommal, bár a tőke, melyet eddig szorgalmával gyűjtött, még nagyon is esékly, hogy újból megaranyozza azzal a „Patterson & Comp.”-ok régi cégét.

A két jó öreg lelkét ilyenkor melegség tölti el. Érzik, hogy a gond, szerencsétlenség és bánat nem sújthat teljes erejével két olyan szívet, melyek egyenlő érdelemmel dobognak, még ha öregek és gyengék is!

És a ruhazekrény fölött, a polezon, ott állnak szép rendben az öreg, erős kötött könyvek, tisztességesen kiegészített számlákkal azt bizonyítva, hogy Patterson & Comp.” cég látára és levonás nélkül fizet!...

ANGOLOK RÓLUNK.

Searcher cikksorozatának kilencedik folytatása.

40.) H. Ellen Browning: *A Girl's Wanderings in Hungary*. Longmans, Green & Co. London és New York. 1897. Kis 8-adrét. Eredeti képes vázonkötés. XVI. és 332 oldal. Képekkel és térképpel.

Személyes benyomások részletes viszátkörzése, jó irány, éles szemlélés, humoros, egészséges nézetek. A Browning leány az emancipált nők közé tartozik, de amolyan, amely még megőrizte az egyszerűt. Ugy látszik, mindenütt feltűnést okozott és természetesen neki is kijutott a dus megvendéglátásból. Kevés kifogásolni valót talál, de annál több megdicséretet lát. Az ország természeti szépségeit közönlően öszinte költői ihlettel írja le. A könyv rövidesen két kiadást ért el. Ime bucsuztatója: „It seems unatu-

ral to admit such a thing, but I really felt on leaving Hungary as though I were leaving my own country to expatriate myself in our tight little island. So much cordial kindness, so much hospitality, so much warm affection had been lavished on me by the Hungarians that my heart had gone out to the whole nation and I was loth to leave their shores. Not if I should live to be a hundred can I ever forget the years spent amongst them, or cease to feel grateful to a country and people who took me to their hearts when my own was sick and sore, and sent me home again a happier, healthier and a wiser woman.—Therefore, let me and this book by an exclamation that every Hungarian patriot will re-echo: Eljen Magyarland!” Browning ki-asszony sok tiszta magyar szót használ, ellentétben az őt megelőzőt írők legtöbbjével, akik még a városok neveit is némelyütt írták le. Néhány népdalt is átfordított angolra.

41.) Colonel G. B. Malleson: *The Lakes and Rivers of Austria, Bavaria and Hungary*. London. Chapman & Hall. 1897. Kis 8-adrét. XVI. és 155 oldal. Térképpel.

Leles halász és halbarát a szerzője, aki különösen halásznak kíván utmutatni szolgál, és ebben harmincz évi tapasztalatai és vidékek folyói és tavai közül állanak rendelkezésére. Két fejezet jut Magyarországnak: Budapest és a Balaton a XII-ik és a Tátra és a pisztráng-vize a XIII-ik fejezetben. A balatoni fogás, a Tisza halainak számtalan, nemével jutnak említésre. Szerző bárhol szereti a halat, mégis kegyetlen a szegedi eszrekaprikrásról felkiáltani: „there is nothing in Christendom to surpass it.”

42.) F. Berkeley Smith: *The City of the Magyars*. London. T. Fisher. (Kelet nélkül) 8-adrét. Amerikai kiadás 1903. New York, James Pott & Co. Az eredeti vázonkötésbe nagy magyar czimer préselve.

Amerikai ember munkája és mint „személyes élmények” formája mi a legelővezetesebbek közé tartozik. Frissesége, jó kedve, lelkesültsége révén. Szerző maga művész lévén, könyvét gazdagon díszíti számtalan saját felvételi fénykép, rajz és vignetta.

43.) Henry C. Rowland. *Across Europe in a Motorboat*. New York. Appleton. 1908. Kis 8-adrét. IX. és 304 oldal. Saját felvételi képek fametszetével.

Három amerikai a Beaver nevű gázolin esavár ladikban Párisból a Seine, Rajna, a Duna és Fekete Tengeren át közel hétezer angol mérföldnyi utat tettek meg sikeresen. Élményeit Rowland érdekesítően írja le, dusan kalandokkal átszelve. A magyarországi utat a 171—203-ik oldal foglalja le. A Duna magyar részén a reggelek búbaszűségét nem győzi dicsérni. Ikon, Horvátországban, szállóban éjelezték; erről ezt jegyzi fel: „At the hotel we were stung with the bill, which would not have happened if we had been in Hungary on the other side.”

44.) Lient. Col. I. P. Barry: *At the Gates of the East. A Book of Travel among Historic Borderlands*. London és New York. Longmans, Green & Co. 1906. 8-adrét. 33 képpel. XVI. és 261 oldal.

Budapest rövid, de kritikus leírásának 10 oldal jut. A nyilvános épületek igen megtetszettek neki, remek mestermunkának mondja a Szt. István Bazilikát. Szerző amellet, hogy kiváló műértő, élmén és lelkesedéssel is tud írni. Például azt mondja: tekintettel Budapest és Bécs magas foku intenzív zenei közönségéről: Magyarországon *Alegro con fuoco*. Bécsben a „Cosi fan tutti” áriája hat rém leginkább, Budapestben a régi dal Rigolettoból „La Donna é mobile”. — Egy nemzeti ünnepélyt is látott, diszes felvonulásokat, a nép telve lelkesültséggel. „Even you, a mere spectator” azt mondja önmagáról, mint szemlélő, „seem borne along on a wave that feels like the upward thrust of a volcano. Enveloped by this mysterious force begotten out of the plumbless depths of national emotion, you now understand something of the implaceable patriotism that thrills and dominates and almost renders reckless at times the Hungarian people.”—“You cannot move among Hungarians for that minutes without the caressing sense that you are in a land of gentle people. Their courtesy, their cordiality, their generosity, even their almost Celtic outbursts of childishness — their rare contempt for mere maunon and the myriad meannesses of small minds, leave an endearing impression on the memory outlasting the reminiscences of many other lands”.

Világlátott és higgadt gondolkodása, ma-

gasrangu katonatiszt tollából eredve: igen jellemző mondatok.

45.) Hungary, its people, places and politics. The Visit of the Eighty Club in 1906. London. Fisher Unwin 1907. 8-adrét. 421 oldal. Képekkel.

Már a legújabbkori, nagyszabású, diszes kiállítású könyvekhez tartozik. Számos kitűnő fénykép, a czimlapon Kossuth Ferencz arezképe díszíti a munkát. Talán a politikai munkák közé volna inkább felveendő, ha a club nem annyira szórakozás céljából látogatta volna meg az országot. Azonkívül nem is hivatalosan, hanem mint egyének jöttek. Dacára ezeknek a tényeknek, a látogatás fontos politikai jelentőséggel is bír. A club tagjai a közmondásos magyar vendégszerettel fogadtattak és vendégeltettek meg. A kormány nagyobb szabású programot készített számukra, a főváros közönsége, a függetlenségi párt stb. külön-külön ünnepeket a vendégeket. Budapest fővárosnak, a Kárpátoknak, Pozsonynak, Mezőhegyesnek, a Kereskedelmi Muzeamnak, Szegednek, Fiumének, a munkástörvények felvilágosításokat, a népnevelésnek stb. külön fejezetek szenteltek. Hogy nagymérvű, személyes érintkezésen alapuló felvilágosításokat szerettek maguknak, melyeket eddig sokszor elferdítve a napi sajtó utján vettek, világosan szól ezen tétel a „Real Meaning of the Visit” című fejezetnek: „None of those who were present at Count Apponyi's farewell dinner to the deputation at Budapest on October 1st, and who joined the circle which after dinner plied His Excellency with questions about the Hungarian Army and the attitude of the Magyars towards the other nationalities in Hungary, can fail to have been impressed with the feeling that at length they were at close quarters with questions which had been familiar but not sprived before.” Gróf Apponyi Albertnek befolyása az angol közvéleményre itt jobban és tisztábban mutatkozik, mint bárhol. (Bővebbet erről a politikai munkák fejezete alatt kell majd felemlítenünk.)

46.) W. B. Forster Bovil: *Hungary and Hungarians*. London. Methuen; New York, 1908. 8-adrét. XXI. és 352 oldal. 16 színes képpel. Willam Pascol-tól és 12 fényképpel.

Remek munka, Londonban élő lelkes magyarbarát tollából, Zsombori Szásznak ajánlva: Gróf Apponyi Albert és Kossuth Ferencz nagyban segédkeztek a könyv eredményes létesítése körül. Golonya Jenő, a „Hungary” szerkesztője őt is, mint másokat is, akik angol nyelvű könyveket adtak ki Magyarországról, különösen értékes képek rendelkezésére bocsátásával segítette. Ismerteti a nemzet múltját, jelenét, a nemzetiségeket, zenét, irodalmat, politikát, kereskedelmet stb. Egyike a legfontosabb műveknek, melyekből az angol közönség némileg helyes fogalmakat alkothat az országról és intézményeiről.

47.) F. Hamilton Jackson. *The Shores of the Adriatic. The Küstenlande, Istria and Dalmatia*. London, Murray, New York, Dutton, 1908. Nagy 8-adrét. Képekkel.

Egy költőes diszes munkának 2-ik köteté, amely az Adriának osztrák és magyar felvidékét tárgyalja. Fiume és Veglia leírásának a XIV. fejezet van szentelve. 17 oldal, 9 képpel. Nagybőrszt értékes történelmi adatokat tartalmaz, de van benne leírás is, Fiuméra és Abbázára vonatkozólag. Sajnos, hogy bővebben nem tárgyalja ezeket, mert e tekintetben az angol irodalom még csak keveset tud felmutatni.

(Folytatása következik.)

EL A SEMMISÉGBE.

Regény az amerikai pénzkirályok életéből

A „Bevándorló” számára angolból fordította: Ligeti Imre.

(Harmadik folytatás.)

— Igen, látam őt sokszor, — évekkel ezelőtt. Ugyanabban a városban születtem, ahol ő. Iskolás fiú korunkban barátságban voltunk — és később — ismerem be lassan.

— Ön Lotainet gondolja, Wisconsinben.

Kérdőleg néztem rá.

— Azt hittem, Mr. Dalton nem igen szokott beszélni származásáról.

— Nem. Ő nem mondta nekem; véletlenül tudtam meg, mióta — mióta elment.

Előre hajolt s más oldalról kezdte meg a beszélgetést.

— Világosan látom, Mr. Fernald, hogy

az ön szavai, melyekkel a kétely árnyát akarja vetni arra a feltevésre, mintha valami büntett történt volna Mr. Daltonnal, nem esupán azért mondatok el, hogy aggodalmam lecsillapuljon, hanem azok jogos következtetésen is alapulnak. De mégsem bírom elhinni, hogy Mr. Dalton a saját józan és titkos okai miatt tünt volna el.

— Lehet, hogy más emberek voltak azok, a kik eltűnését előidézték; és józan észsel nem fogható fel, hogy egy gazdag ember, aki nines pénzügyi, vagy más zavarok között elfusson, ha valaki vagy valami nem befolyásolta, olyasmi, aminek nem tudott sikeresen ellentánni.

Bólintottam. Talán csak nem talált valami megoldást a Dalton eltűnésének problémájára?

— Megmondom, hogy mit gondolok Mr. Fernald, — folytatta a leány. — Azt hiszem, Mr. Dalton lelki bajokban szenvedett. Az eltűnése előtt való este meglátogatott, s azután tünt fel nekem, hogy azon az estén nem volt olyan, mint más-
kor szokott lenni.

— Volt valami benne, kinézésében, modorában —

Zavarodottan hagyta abba, s aztán ismét elkezdte.

— Nos, hát akkor ő más volt. És talán valami megjegyzésem, amit mondtam neki, megsebezte őt.

— Irt nekem egy-egy levelet akkor éjjel és én másnap feleltem neki. Most elti-
tűnt, anélkül, hogy felett volna azokra a kérdésekre, melyeket hozzá intéztem. Pedig azelőtt mindig udvarias embernek ismertem.

En, akinek most módomban volt Miss Paterslyt oly szorosan figyelni, amint azt a fától megengedte, azt gondoltam erre, hogy John Dalton valószínűleg sok-
ért nem adta volna, ha ezt a megjegyzést hallhattja.

— Nem akarom azt jelezni, — folytatta a leány lassan, — mintha szerintem Mr. Dalton lelki egyensúlyára megbillent volna, de bizonyos vagyok benne, hogy normális ember nem jár úgy el, ahogy Mr. Dalton tette. Gyakran lehet hallani emberekről, akik valami lelki zavar miatt elvándorolnak otthonukból s barátjaiktól. Nem tűnik ez fel ön előtt elfogadható magyarázatnak, Mr. Fernald?

— Be kellett ösmernem, hogy igaza van, bár ez soha előbb nem jutott eszembe. De még mindig nem voltam tisztában tervével. Micsoda foglalkozást szándékozik nekem adni?

— Talán az én — az én levelem — pillantott fel ismét gyorsan. Lehet, hogy elpirult, de ezt a fától eltakarta, — fokozta buskomorságát, s kizozta őt rendes kerékvágásából? Talán lelke nem bírta tovább kiállni a további gyötrelmet?

— Valószínűnek tartom, hogy e különös módon akart gyötrelmeitől megszabadulni. Talán meg akart szabadulni egy kis időre rendes környezetétől. Ezt el tudom képzelni, s úgy látszik, hogy csakugyan ezt tette, — adta hozzá gondolkozva.

— Ha ilyen ösztönnek, ilyen kívánságnak engedelmességett, vajjon hová mehetett? Mi a legnagyobb valószínűség?

— A Chu-Chu épület elhagyása után? —
— dagogtam. — Fogalmam nincs.

És nem is volt.

ELVALLALOM A KÜLDETÉST.

— Hát én előttem a válasz nagyon egyszerűnek tűnik fel. Lelke úgy tele lehetett agodalommal, bánattal, hogy sokszor kívánhatta, talán százszor is naponta, hogy bárcsak elfelejtethetné mindazt; hogy visszasmehessen abba az időbe, mielőtt mindezeket a dolgokat keresztülment.

— Hányszor megcsik velünk, felnött gyermekekkel, hogy visszakivánunk gyermekkorunkba? „Oh, ha még egyszer gyermek lehetnék ismét!” — Mr. Fernald fogadom, hogy ön is gyakran kiejtette ezeket a szavakat.

— Hogy ne kelljen átélnem ismét, amiben részem volt, mióta gyermekruhából kinőttem, — kiáltottam fel elkecsereve.

— Talán nem. De a gyermekkor ártatlanságát és boldogságát akkor kívánjuk vissza legjobban, amidőn bánat lep meg bennünket. Mr. Dalton az ő nyugtalan lelkiállapotával valószínűleg visszakiván-
kozott gyermekora színhelyére.

A fiatal hölgy megdöglött, gyöngéd-
den kiejtett szavai mély benyomást gyakoroltak rém. Ez az eszme sohasem jutott eszembe, pedig hirtelen tudatára ébredtem annak, hogy ez volt az, amire én is vágyakoztam!

Szerettem volna ismét gyermek lenni. Szerettem volna ismét látni a régi városkát, — a régi ismerősöket — Thaw nagynénemet és —
Miss Petersly szavai ismét felébresztették figyelmemet.

— Igen, Mr. Fernald, ez az, amit én hiszek. Azt hiszem, Mr. Dalton visszament régi otthonába.

Ugy meg voltam lepve, hogy hirtelen felemelkedtem székemről, de a fiatal hölgy egy kézmozdulata visszakényszerített.

— Lesujtva, eleségvedve olyan dolgok miatt, aminek semmi köze sincsen a pénzügyekhez, megszálhatta őt a vágy az-
iránt, hogy visszatérjen. Én — én érzem, hogy visszatért ő abba a Wisconsin állambeli kis városkába, ahol ön és ő gyermek-
korukat töltötték!

— Természetes, hogy ezt nem akarta nyilván tenni. Valószínűleg álnév alatt, titokban ment oda.

Megállt, s azután egy hirtelen kérdést intézett hozzám.

— Gondolja, hogy felismerhetné őt akkor is, ha külsejét megváltoztatta volna?

Vártam a válaszal, hogy hangomat megszólíthatam. Kezdem érteni tervét és célját, s hirtelen bizonyos erős vágy leptem meg.

— Azt hiszem felismerném John Daltont bármiféle körülmények között.

— Akkor, Mr. Fernald, azt óhajtom, hogy menjen és keresse fel őt. Menjen Lotaineba, s keresse őt ottan. Ha van ott valami rokona, talán azoknál megtalálhatja.

— Higgye nekem uram, fontos okom van arra, hogy Mr. Dalton megtaláljak. Ugy érzem, — érzem, kötelességem mindent megtenni, hogy ez sikerüljön, s nem szabad sajnálnom semmi költséget Mr. Dalton nyomozására. Azt hiszem, hogy bizonyos mértékben engem is terhel a felelősség eltűnéséért. El kell követnem mindent a rejtély felderítésére.

Amidőn az embernek nyoma valami a szívét és vallomást akar tenni, legjobb ezen minden becsátatás nélkül mielőbb átteni. Kerülgéssel, sallangozással nem lehet az elkövetett hibákat szépitni. Miss Petersly szavai vágygál töltötték meg lelkemet, s az általa tett ajánlat révén módomban volt ezt a vágyamat kielégíteni.

A jelenleg rendelkezésemre álló anyagi eszközökkel — illetve ezekben való foglalkozással — nem juthattam volna Lotaineba, pedig a gyermekkorból emlékező hely látásának vágya erőt vett rajtam rendkívüli módon.

Ez az ajánlat mintha csak az égől jött volna és én elfogadtam.

— Én csak annyit tudok önről, amennyit önmaga mondott el nekem, Mr. Fernald — folytatta. — Mindamellett önt gentlemannak tartom. Az ön becsület-szava elegendő nekem arra, hogy elmegy Lotaineba s igyekezni fog Mr. Dalton nyomát megtalálni.

— Megteszem! — mondan.

Az egészség létrejött. A fiatal hölgy tekintélyes összeget adott át a költségek fedezésére s felszólított, hogy szükség esetén kérjek tőle többet. Rendszeresen jelentést kell időközben küldenem az elért eredményekről, illetve a nyomozás menetéről.

Neki semmi oka sem volt arra, hogy bízzék bennem, miután nem is őmert, de nekem érdekében állott kívánságának becsületesen megfelelni.

De nem óhajtottam hálátlan lenni jószágért. Nem magyaráztam félre Dalton iránti érdeklődésének okát; ha szerelmes lett volna az eltűnt milliommoba, akkor nem mutatta volna annyira nyilvánosan iránta való aggodalmát s a feltalálása iránti vágyát.

Minden valószínűség szerint Miss Peterslyt esupán lelkiismereti furdalásai készítették eljárására.

Attól tartott, hogy Daltonnak írott levele nem volt elég szívélyességgel megírva, s ez a gondolat aggasztotta.

Beszélgőcsünk befejeztekor elbúcsúztam, zsebémben a pénzzel, s elmémben az utasítással.

Amint kiléptem a házból, észrevettem, hogy egy ember vált meg az-uteza tuisó oldalán levő lámpa oszloptól, amelyhez támaszkodva állott, s követéseme indult. Eleinte nem gyanakodtam, de később feltűnt, hogy az ember lépésről-lépésre követett.

Jó szemem van s midőn később egy lámpa világítási, köröndjébe érkezve visszánéztem rá, szinte megtáborodtam meglepetésemben. Ez embernek tipikus magándetektív külseje volt.

Nem siettettem lépteimet, csak arra igyekeztem, hogy mielőbb a nagyobb forgalmu, jobban világított avenue-ok egyikére juszak.

Ott észrevettem, hogy egy lassan haladó kocsi emberemet felvette s háttam megett lassan folytatja utját.

(Folytatása következik.)

A new York
óta feltűnt
a felsőváros
Street kör-
Harlemben
indított be-
szerkesztés
városból a
Uj hely
utca 322-
rendbe jöt-
ből a legu-
kerestek a
barátai.
séggel feje

A finn r-
egyetlen r-
szomorú r-
nyögve, a
ősi jogait
dött ki Fin-
megtagadt
ügyi költ-
a finnek
rülnek, m-
ban élő M-
Finnors-
országát.
kormányzó
sokáig meg-
gait, míg a
lós ezár pá-
és jogfoszt-
az orosz
legművelte
kezdett a
japán hábo-
zete hozta
lom válság-
tot tett, h-
finnek jog-
zarnokok
ezár az lí-
adott szó e-
kel is oly
gyekekkel.
A ezár el-
kültöld elő-
nult volna
De a ja-
mult. Tol-
esületről, s
zsarnokok
ezár az lí-
adott szó e-
kel is oly
gyekekkel.
A ezár el-
kültöld elő-
nult volna
De a ja-
mult. Tol-
esületről, s
zsarnokok
ezár az lí-
adott szó e-
kel is oly
gyekekkel.

Az emel-
nát. Ne-
története t-
dozó váll-
azt az elh-
sek mutat-
New York
ves-állama
170.621 f-
volt azon-
200.000 f-
Ez időben
jegyzékéne
Maine, Ver-
kal együtt
vett földte-
A földm-
tosabb par-
azokkal a
leg az áll-
san szapor-
emelkedő